

ÚSTAV ARCHEOLOGICKÉ PAMÁTKOVÉ PÉČE BRNO
VEŘEJNÁ VÝZKUMNÁ INSTITUCE

VÝROČNÍ ZPRÁVA
2019

Brno 2020

Název: Ústav archeologické památkové péče, veřejná výzkumná instituce
Sídlo: Kaloudova 1321/30, 614 00 Brno
IČO: 48511005, zapsaná v Rejstříku veřejných institucí vedených
Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR
DIČ: CZ48511005

Tel.: 545242342-43, 545211255
E-mail: sekretariat@uapp.cz
<http://www.uapp.cz/>
<https://www.facebook.com/uappbrno/>

Mgr. Andrea Matějčková
ředitelka ÚAPP Brno, v.v.i.

ÚSTAV ARCHEOLOGICKÉ
PAMÁTKOVÉ PÉČE BRNO
veřejná výzkumná instituce
614 00 Brno, Kaloudova 1321/30

- 2 -

OBSAH

1. Úvod	4
1.1. Historie vzniku ÚAPP Brno	4
1.2. ÚAPP Brno, v.v.i. v roce 2019	4
1.3. Organizační a personální struktura ústavu	16
1.4. Statutární a dozorčí orgány	18
1.5. Informace o změnách zřizovací listiny	18
2. Stanovisko Dozorčí rady a Rady instituce k návrhu Zprávy o činnosti ÚAPP Brno v roce 2019 + Zápis ze zasedání dozorčí rady	19
3. Řešení vědeckých projektů a ediční činnost	21
4. Průzkumy, výzkumy a dokumentace v roce 2019	23
4.1. Pozitivní terénní akce	23
4.2. Seznam vypracovaných nálezových zpráv	78
5. Publikační činnost, konference, popularizace	80
5.1. Publikační činnost	80
5.2. Konference	88
5.3. Popularizace	90
6. Hospodaření organizace v roce 2019 včetně zprávy auditora	96

I. ÚVOD

I.1. Historie vzniku ÚAPP Brno

Ústav archeologické památkové péče Brno vznikl delimitací části Archeologického ústavu AV ČR Brno k 1. dubnu 1993. Byl zřízen rozhodnutím ministra kultury ČR č. 7/1993 ze dne 18. března jako příspěvková organizace Ministerstva kultury ČR s hlavním předmětem činnosti spočívajícím v provádění předstihových a záchranných archeologických výzkumů a jejich zpracování. S účinností od 3. května 1995 byl ústav pověřen výkonem archeologické památkové péče na území čtrnácti okresů bývalého Jihomoravského kraje (Blansko, Brno-město, Brno-venkov, Břeclav, Hodonín, Jihlava, Kroměříž, Prostějov, Třebíč, Uherské Hradiště, Vyškov, Zlín, Znojmo, Žďár nad Sázavou).

V roce 1993 zahájil Ústav archeologické památkové péče Brno svoji činnost s 25 pracovníky, z toho 12 s vysokoškolským vzděláním. Ředitelem byl od počátku doc. PhDr. Miloš Čížmář, CSc. Od 1. 7. 2012 byla jmenována ředitelkou Mgr. Andrea Matějčková. V současnosti má ústav sídlo v Brně-Husovicích na Kaloudově ulici. Od svého založení má detašované pracoviště ve Zlíně (dnes v Kroměříži), od roku 1995 v Prostějově, od roku 1998 ve Vyškově a od roku 2000 ve Znojmě.

Od 1. dubna 2001 přešel ústav převodem zřizovatelských funkcí podle zákona číslo 157/2000 Sb. z Ministerstva kultury ČR na nově vzniklý Jihomoravský kraj.

Dne 1. ledna 2007 byl ÚAPP Brno přetransformován na veřejnou výzkumnou instituci. Instituce vznikla na základě rozhodnutí zastupitelstva Jihomoravského kraje v souladu s § 31 odst. 6 zákona 341/2005 o veřejných výzkumných institucích. Zřizovatelem je Jihomoravský kraj.

I.2. ÚAPP Brno, v.v.i. v roce 2019

Hlavní činností Ústavu archeologické památkové péče Brno, veřejné výzkumné instituce je zabezpečování záchranných archeologických výzkumů zajišťujících investorům splnění podmínek stavebního povolení podle zákona č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči. V souvislosti se stavebním řízením podává ústav odborná vyjádření a posudky; těžiště činnosti však spočívá v realizaci záchranných výzkumů a dohledů na svěřeném území, dále zpracování nálezů a vyhotovení nálezových (pro archiv) a závěrečných zpráv (pro investory jednotlivých akcí) a odevzdání získaných nálezů do příslušných muzeí.

V roce 2019 jsme uzavřeli 362 nových smluv s investory na provedení záchranných archeologických výzkumů (celkem jsme provedli 1243 záchranných výzkumů a dohledů). Kromě nově uzavřených smluv probíhala ještě řada nasmlouvaných akcí z minulých let, jak přímo v terénu, tak i zpracováním závěrečných a nálezových zpráv. Mimo investorských smluv bylo v minulém roce uzavřeno 155 nových smluv na neziskové záchranné výzkumy (většinou se jedná o výstavbu rodinných domků) hrazené z dotace Jihomoravského kraje v rámci „Smlouvy o poskytnutí dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje“ a z „Programu podpory záchranných archeologických výzkumů MK ČR 2019“ a 147 smluv na neziskové záchranné výzkumy na Prostějovsku a Zlínsku hrazené institucí.

V rámci nekomerčních akcí jsme v roce 2019 provedli celkem dohled na 235 rodinných domech, 620 akcí bylo vyvoláno rekonstrukcí, či novým vedením NN, VN, MS, optických kabelů a telekomunikací. Dalších 287 akcí bylo vyvoláno rekonstrukcí komunikací, vodovodů, kanalizací, retenčních nádrží, výstavbou bytových domů a obytných souborů, výrobních hal, skladů a multifunkčních staveb.

K nejzajímavějším akcím ÚAPP Brno, v.v.i. v roce 2019 patří následující:

Při výstavbě skladové haly na katastru Brna Horních Heršpic jsme zachytili okraj pohřebiště z první poloviny I I. století. Vypreparovali jsme 21 hrobů a celkem s pohřby z minulých sezón jsme prozkoumali 55 hrobů. Ze získaných nálezů za zmínku stojí stříbrná mince uherské ražby, železné vědro a několik esovitých záušnic. Vzhledem k ukončení výstavby jde v tomto prostotu pravděpodobně o konečný počet hrobů.

V průběhu II. etapy výstavby bytových domů v Brně Maloměřicích se podařilo navázat na I. etapu a nově zjistit přes dvacet sídlištních objektů. Mezi nejvýznamnější patří další eneolitické objekty dílenského charakteru na zpracování štípané industrie tvořené rohovci typu Stránská skála spolu se surovinou rohovců s původem v Olomučanech v Moravském krasu.

V rámci revitalizace areálu bývalé Zbrojovky v Brně-Zábrdovicích jsme provedli záchranný výzkum okolí budovy tzv. Nářadovny. Ačkoliv byly v celém areálu dosud zaznamenávány pouze navážky dorovnávací původní terén tvořený především náplavami souvisejícími s nedalekým tokem řeky Svitavy, v těchto místech byla odkryta písčité duny tvořící mírnou vyvýšeninu s více než 40 zahloubenými objekty datovanými od neolitu do střední doby hradištní. Jako nejmladší situace byla zachycena část úvozové cesty spojující Husovice a Židenice, jež je v těchto místech vyznačená na mapách z 19. století.

V roce 2019 proběhla již čtvrtá etapa záchranných archeologických výzkumů v areálu bývalé Vlněny. Na počátku roku byly nedaleko Mlýnské ulice zachyceny pozůstatky tří provozů barvírny z 19. století. V rámci Brna se jedná v pořadí již o třetí barvírnu, která byla odkryta během posledních dvou let. Na podzim pak byl realizován výzkum v rámci hloubení stavební jámy nové administrativní budovy „I“. Zachyceny byly pozůstatky budovy vyobrazené již na indikační skice z roku 1825 a mladší přístavby. Hlavním nálezem bylo odkrytí kotelny, včetně vlastního topeniště, a zázemí pro parní stroj a sušárnu, včetně místa pro kovové boilersy sloužící k ohřevu páry pro parní stroj a také komín. V exteriéru se na dvoře nacházela kruhová, z cihel vyzděná, nádrž, na dně zajílovaná, o průměru více než 8 m. Patrně mohlo jít o plynojem. Dále byl zachycen systém cihelných kanálek, části kamenné dlažby dvora a další relikty. Bohužel celá situace byla v interiéru i exteriéru značně porušena výstavbou budovy s betonovými patkami z 20. let 20. století. Zachycené industriální relikty pomáhají dotvářet obraz města Brna jako průmyslového města 19. století a rozšiřují pramennou základnu industriální archeologie v České republice.

Brno-Trnitá – novověké pečetidlo objevené při výzkumu areálu bývalé Vlněny

Jeden z prostorově největších výzkumů v roce 2019 byl realizován v průmyslové zóně města Prostějova a byl vyvolán výstavou výrobního areálu společnosti MB TOOL Třebčín. V jeho rámci bylo prozkoumáno a dokumentováno 827 terénních archeologických situací reflektujících nebývale intenzivní pravěké a středověké osídlení na území tzv. Kralického háje. Většina sídlištních objektů souvisí s rozsáhlou osadou nejstarších moravských zemědělců, lidu kultury s lineární keramikou. V chronologickém výčtu následuje několik sídlištních jam s keramikou kultury jordanovské. Zajímavou komponentou osídlení místa jsou aktivity nositelů platěnické kultury starší doby železné. Nejzajímavějším objevem je skupina 10 keltských kostrových hrobů tvořících menší ploché pohřebiště. Dva pohřby poskytly exkluzivní výbavu v podobě bronzových spon a kruhového šperku rukou a nohou. Ojedinelá jímka se zbytky vředřevy pak připomíná i existenci zaniklé středověké osady Rakousky. Tato musela počátkem 16. století ustoupit budovaným rybníkům, s nimiž lze předběžně spojit několik výzkumem zachycených sloupových jam obsahujících zbytky masivních dubových sloupů (původně snad zpevňujících těleso rybníční hráze).

Kralice na Hané – kolmý snímek plochy výzkumu se stovkami objektů

V průběhu záchranného archeologického výzkumu při realizaci stavby „Hala Kuriš“ bylo zjištěno na 100 objektů představujících pokračování známé polykulturní lokality. Nejstarší doklady o pobytu lidí v řešeném místě spadají již do kultury s lineární keramikou. Početnější stopy zanechali až nositelé lengyelské kultury a navazující jordanovské kultury. Do starší doby železné – haštatské patří dva hroby, které byly zapuštěny do kulturní vrstvy v jihozápadním rohu plochy budoucí haly a které asi představují fragment doposud neznámé větší nekropole. Za významnější je možné označit kostrový pohřeb dospělé ženy, jenž byl s největší pravděpodobností umístěn do prostorného komorového hrobu a bohatě vybaven 11 keramickými nádobami, železným nožem, železnou harfovitou sponou, bronzovým kroužkem a náhrdelníkem z jantarových korálek. Znovu se osídlení na lokalitu vrací až v době stěhování národů, kdy zde byla vybudována jednoprostorová chata pravoúhlého půdorysu s podlahou částečně zapuštěnou pod úroveň terénu a s nosnou kúlovou konstrukcí po obvodu. Nejintenzivnější využívání místa nastává v průběhu raného středověku, přesněji ve střední a mladší době hradištní, kam bylo na základě získaného materiálu datováno 23 objektů. Poslední zachycené stopy lidského působení na lokalitě náleží do novověku a patrně souvisí s hospodářskou činností

obyvatel z nedaleké historické Kuřimi. Z navážek ve východní části lokality při prospekci detektorem kovů byla získána stříbrná grešle Leopolda I. z roku 1691.

V roce 2019 jsme prozkoumali již II hrob z postupně rozorávaného halštatského pohřebiště v Mohelně. Silně rozoráný hrob poskytl cenné kovové nálezy v podobě dvou bronzových náramků, železného kruhu a části závěsku s bronzovým korpusem se zbytky tří řad navlečených bronzových kroužků a jantarovým korálkem. Z kostry se dochovaly pouze relikty stehenních kostí. K výbavě pohřbeného jedince náležela ještě železná harfovitá spona, hliněný přeslen a fragmenty nádob, včetně malé kompletní talířovité misky. V rozích pohřební komory byly zaznamenány sloupové jámy po dřevěné konstrukci domu mrtvého.

Mohelno – kompletní talířovitá miska objevená v hrobu z doby halštatské

Během postupného rozšiřování obecní pískovny v Polešovicích byla při plošné skrývce zachycena další část pohřebiště nitranské kultury. Na rozdíl od minulých let, kdy byly zkoumány jen osamocené hroby, případně jen jejich menší izolované skupiny, byla tentokrát odhalena kumulace sedmnácti těsně sousedících hrobových jam, tj. pravděpodobně centrální část celého pohřebiště. V hrobových jamách byly zjištěny obecně velmi špatně zachované a torzovité kosterní pozůstatky dětí i dospělých, pohřbených obvykle v mírně pokrčené poloze s trupem na zádech. V jednom z hrobů byly dokumentovány dva pohřby dospělých uložených antipodicky hlavami od sebe. Většinou nijak bohatý hrobový inventář zastupovaly poměrně dobře zachované keramické nádoby, štípaná industrie a měděné vlasové ozdoby a náramky. V několika hrobech byly nalezeny drobné kostěné korálky, a to buď jednotlivě rozptýlené, nebo tvořící krátké řady čítající jednotky kusů. U jednoho z pohřbů byly však tyto ozdoby původně součástí mohutného závěsu několika překrývajících se pramenů z několika set kusů korálků, který pohřbené ženě sahal od pasu až pod kolena.

Polešovice – výzkum pohřebiště nitranské kultury v pískovně

Ve spolupráci s pracovníky a studenty sekce archeologie Katedry historie Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci (M. Golec a Z. Mírová) a americkou univerzitou Du Page z Chicaga (M. Dietz, J. Staeck, ad.) byl realizován záchranný archeologický výzkum vyvolaný terénními úpravami okolí novostavby RD v Seloutkách. Pohřebiště platěnické skupiny východohalštatské kultury zde bylo zkoumáno A. Gottwaldem poprvé v letech 1926-1928 a dále K. Dobešem v roce 1934. Celkem bylo odkryto 26 hrobů, z nichž se vymykaly komorové hroby s kamennými závaly. Hrob H2/1926 po nedávné revizi (Z. Mírová) vydal velmi cenné zjištění, jde o jediný evidovaný platěnický hrob na Moravě s uložením spáleného čtyřkolového vozu. K obnovení výzkumu seloutecké nekropole došlo v souvislosti se stavebními aktivitami v letech 2012 a 2017. Nově bylo zdokumentováno 18 hrobů, z nichž sedm reprezentovalo právě rozměrné komorové hroby s mohutnými kamennými závaly a početným inventářem. Letošní sezóna poskytla dva obdobné komorové hroby, čímž pohřebiště k dnešnímu dni vydalo celkem 46 hrobů. Zatímco H1/2019 náležel dle inventáře (jantarové a skleněné korálky, Fe jehlice a náramek/nápažník, 2 bronzové náušnice/záušnice) pravděpodobně ženě z fáze Ha D1, tak H2/2019 náležel muži z fáze Ha C2, na což poukazuje především „abnormální“ množství kovových předmětů (2 Fe kopí, 2 Fe udidla, opasek složený z 9 Fe plochých kruhů a 1 koule, 3 Fe nože a Fe jehlice s vývalky na krč-ku). Dvě oddělené popelnice s kremací nevylučují možný dvojhrob. Kamenný zával zde dosáhl úctyhodných 6-7 m³, což je na pohřebišti dosud vůbec největší zjištěná kubatura. Hrob obkružoval žlab o průměru ca 10m. Předběžné zařazení H2/2019 prokazuje, že

jde o nejbohatší hrob platěnické skupiny na Moravě nalezený po 80 letech, od roku 1939, kdy byly odkryty dva velmožské hroby v Jevíčku III, A/39 a B/39 - „Na panském“. H2/2019 společensky prozatím klademe na pomezí vyšší střední a velmožské vrstvy.

Seloutky – dokumentace bohatě vybaveného hrobu platěnické skupiny s kamenným závalem

V průběhu let 2018–2019 byl realizován rozsáhlý záchranný archeologický výzkum, který byl vyvolán stavbou protipovodňové hráze na katastru Zlobic. Výzkumem bylo zachyceno přes sto archeologických objektů sídlištního charakteru datovaných od doby bronzové do raného středověku. Nejvíce objektů lze předběžně zařadit do pozdní doby bronzové. Z nálezů je možné vyzdvihnout především početný soubor tkalcovských závaží a kamenný kadlub pro výrobu jehlic. Dále bylo zachyceno sídliště z mladší doby železné reprezentované několika chatami a datované do období LTB/LTC. Nejmladší osídlení lokality představuje soubor několika objektů z mladší doby hradištní.

Archeologický výzkum v areálu pivovaru ve Znojmě, který proběhl roku 2019, navázal na terénní práce z let 2017 a 2018. Cílem výzkumu bylo odhalit doposud neprozkoumanou část základů středověké tzv. „Loupežnické věže“ a zjistit stav a zachovalost půdorysu této stavby. Z výzkumu vyplynulo, že stavba, která se samovolně zřítla v roce 1892, byla ubourána na úroveň okolního terénu a následně porušena rozsáhlou recentní sklepní prostorou.

Rozsáhlé zemní práce pro budoucí plynovod vedoucí z katastru Borkovan do Dambořic vyvolaly v roce 2019 v několika místech nutnost záchranného archeologického výzkumu. Osídlení bylo identifikováno ve dvou polohách, kde bylo prozkoumáno přes 100 zahloubených objektů datovaných od neolitu do 15. století.

Další prozkoumaná parcela pro rodinný dům na známé polykulturní lokalitě v Blažovicích (výzkumy zde probíhají již od roku 2009) ukryvala půdorysy celkem pěti zahloubených chat z doby laténské. Výplně objektů poskytly materiál, na jehož základě je možné sídliště datovat mezi léta 260–160 př. n. l.

V roce 2019 bylo na polykulturní lokalitě v Dambořicích prozkoumáno dalších 8 parcel, na kterých proběhly přípravné stavební práce nutné k výstavbě budoucích rodinných domů. Archeologicky pozitivní situace se pak objevily na třech; celkem zde bylo prozkoumáno 5 objektů náležejících neolitickému horizontu a době železné.

Na podzim roku 2019 jsme uskutečnili záchranný archeologický výzkum v souvislosti s plánovanou výstavbou dalšího rodinného domu ve známé lokalitě Rozdrojovice „U Kříže“. Na parcele se podařilo odkrýt 121 zahloubených sídlištních objektů, z nichž naprostá většina mohla být na základě získaného movitého materiálu, především zlomků keramických nádob, datována do kultury s lineární keramikou.

V průběhu června a července 2019 probíhal záchranný archeologický výzkum na stavbě komunikací pro 41 rodinných domů na okraji intravilánu obce Starovice. Už v průběhu skrývky buldozerem bylo jasné, že se v prostoru stavby nachází pozůstatek sídliště z mladší doby kamenné a starší doby bronzové. Tato domněnka se potvrdila i při dodatečné skrývce, kdy se v ploše podařilo identifikovat několik stovek sídlištních objektů koncentrovaných na zhruba 5 místech. Velké množství zásahů lze také spojit s pozdním středověkem a raným novověkem. Za místopisně tradiční nálezy lze označit pozůstatky zahloubených struktur po sadařské a vinohradnické činnosti, hlásící se podle archeologických nálezů ke dvěma časovým etapám, a to k 15./16. a 19./20. stol., kdy se ve zdejším kraji evidentně měnily techniky výsadby révy vinné. Vyloučit nelze ovšem ani zcela novodobé zásahy. Záchranným výzkumem v roce 2019 se podařilo zdokumentovat část pravěkého sídliště v tomto prostoru zatím unikátního. Vzhledem ke geomorfologii terénu navíc jde o výšinný areál, v jehož pokračování na západ je možné očekávat i struktury s odpovídajícím charakterem (např. zbytky valu, příkop, ohrazení atd.).

Starovice – pohled na skrytou plochu během archeologického výzkumu

Pokračující masivní bytová výstavba v severozápadní části Holubic, odkryla dosud neznámé sídliště z mladší doby železné. Na zkoumané ploše jsme zjistili 53 sídlištních objektů (polozemnice, kúlové jámy a stavby, objekt výrobního charakteru). K bohatému souboru nálezů patří zlomek náramku z modrého skla, železné předměty, keramika, přesleny, keramická kolečka, kostěné nástroje, kamenná drtidla a zlomky žernovů.

Při rekonstrukci vodovodu a kanalizace v ulici Vodní v Kroměříži byly zjištěny situace, které je možné spojit s historickým vývojem města. Nejzajímavějším je relikv městské hradby dochované mezi domy č. p. 81 a 84 v šíři cca 2m. Další situací byl základ mohutné stavby, která souvisela s architektonicky členitým objektem tzv. „Vodní brány“. Brána byla vysunuta vně městských hradeb mezi současný dům č. p. 82 a budovu ZŠ Komenského. Je pravděpodobné, že se jednalo o základ věže vybudované někdy na počátku 17. století (okolo r. 1609).

Jiříkovice – dokumentace hrobu muže z pozdního eneolitu uloženého ve skrčené poloze

Během roku 2019 proběhla další sezóna výzkumu v předpolí lomu Mokrá. Geodeticky a kresebně byly zaměřeny a zdokumentovány doklady těžby vápence, dočasná sezónní obydlí, vápenice a staré lesní chodníky a cesty. Současně probíhala i prospekce detektorem kovů. V oblasti dobývacího prostoru velkolomu se tak podařilo lokalizovat další exploatační a výrobní okrsky, z nichž některé se povedlo i datovat. Sledované objekty vykazovaly dle vyzvednutých kovových artefaktů chronologický vztah k rozmezí 13.–20. století, byly však zachyceny i pozůstatky drobné stanice z období paleolitu.

Mokrý-Horákov – středověká ostruha objevená v předpolí lomu Mokrý

Při konzervaci železných předmětů vyzvednutých při detektorovém průzkumu v lokalitě Lipová-Seč u Lipové nedaleko od laténského oppida Staré Hradisko zjistili pracovníci ÚAPP Brno na železných předmětech zbytky kremace. Na základě této skutečnosti byl v listopadu 2019 proveden revizní výzkum místa nálezu. Původní výkop byl znovu otevřen a důkladně začištěn. Byly získány zlomky přepálených lidských kostí a uhlíků. V místě byla proto položena menší sonda, ve které byl zachycen zbytek půdorysu narušeného žárového hrobu. Po dokumentaci se z výplně podařilo získat kromě zbytků kremace a uhlíků několik železných zlomků a malou kolekci keramiky pocházející z jedné rekonstruovatelné nádoby. Na základě dříve získaných nálezů (Fe meč v pochvě, kopí, nůž) je možné celek datovat do stupně LT D I. Další nálezy získané nálezcem z blízkého okolí (zlomky mečů a kopí) ukazují na přítomnost dalších žárových hrobů. Je tak možné hovořit o vůbec prvních bezpečně ověřených a datovaných pozdně laténských hrobech na Moravě.

Zjišťovací výzkum jsme provedli v prostoru tzv. dolního hradu v Brumově, jehož cílem bylo prozkoumat zachovalost a rozměry stavebních prvků. Tato zjištění pak sloužila při vlastní rekonstrukci hrotitého bastionu. Hlavním přínosem bylo zjištění stavu zachovalosti stavebních prvků a také zjištění základních rozměrů přístupové chodby a klenuté místnosti.

Pro navržení památkové ochrany jsme provedli zaměření hrádku v katastru obce Blansko-Klepačov. Během geodetických prací se podařilo zaměřit celou plochu naleziště (2274,5 m²). Výsledkem je plán s interpolací vrstevnic po 20 cm, který jasně zobrazuje terénní nerovnosti potvrzující existenci přibližně kruhové fortifikace tvořené původně souvislým okružním valem a příkopem s centrálním kuželovitým náspem, kde mohlo stát vlastní obytné stavení zbudované s největší pravděpodobností ze dřeva a hlíny. Celkový průměr opevnění je dnes 63-65 m a centrálního návrší 19-21,5 m (329 m²). Šířka příkopu při dně činí 5-6 m (horní 12-16 m) a valu 8-10 m. Jinak poměrně pravidelný tvar fortifikace narušuje na západní straně asi 1 m hluboký zářez cesty, vedoucí zhruba SSZ-JJV směrem od Statku Samsara až k okraji plošiny na hraně údolí říčky Punkvy. Cesta

může být ve vztahu k hrádku mladší a při jejím budování mohla současně zaniknout i značná část západního opevnění, které mohlo být zterasováno na zemědělské účely, jak je tomu dnes.

Blansko-Klepačov – geodetické zaměření hrádku

Stejně jako v minulých letech, tak i letos jsme zachytili také několik situací z období druhé světové války. Na katastru Pustiměře při výkopu pro VN jsme zachytili kosterní pozůstatky německého vojáka, který měl u sebe boty, ořezávátko, přezku, nákončí, knoflíky a zbytky ponožek z umělého vlákna. Za asistence Policie ČR a pyrotechniků byly ostatky vyjmuty a odvezeny do Vyškova. Během archeologického dohledu při stavbě IS pro RD v Syrovicích jsme odkryli také tři okopy z 2. světové války, které nám dokládají pozice ruské armády v souvislosti s válečnými událostmi v okolí Rajhradu, Syrovic a Ořechova. Nález nábojnic v blízkosti jednoho z objektů naznačuje, že se mohlo jednat o okop pro dva klečící střelce z kulometu, střílející směrem k Rajhradu. Ze získaných nálezů je možné jmenovat cvočky do vojenských bot či zavírací nůž. Při výstavbě parkoviště ve Vyškově-Dědicích jsme po částečném odstranění ornice zjistili složitý systém zákopů, kterými se opevnily jednotky německé armády dislokované v blízkých kasárnách. Zákopy tvořily čtyři řady klikatících se úzkých linií, které byly vzájemně propojeny. Tyto “menší“ zákopy obklopoval další, mohutný klikatící se zákop, který dosahoval hloubky až 140 cm od povrchu ornice. Zákopy směřovaly k předpokládanému směru útoku Rudé armády k obcím Drnovice, Nemojany, Luleč. Na poválečných leteckých fotografiích pořízených Ministerstvem obrany v roce 1947 jsou ještě linie těchto zákopů dobře patrné.

Vyškov-Dědice – pěchotní zákop z 2. světové války

Značná část kapacity jednotlivých pracovníků je věnována odbornému posouzení a vyhodnocení terénních výzkumů. Z většiny akcí jsou do půl roku vyhotoveny nálezové a závěrečné zprávy (viz kap. 4.2). V roce 2019 bylo vypracováno a odevzdáno do archivu ÚAPP Brno, v.v.i. 1135 nálezových zpráv a hlášení o celkovém rozsahu 2768 stran a 2524 obrazových příloh.

V roce 2019 (stejně jako v minulých letech) se pracovníci ÚAPP Brno, v.v.i. pravidelně účastnili regionálních archeologických komisí (Jihomoravské, Středomoravské, Zlínské a Regionální archeologické komise Vysočina), na kterých jsou přidělovány jednotlivé akce.

Pracovníci se v roce 2019 podíleli spolu s AÚ AV ČR Brno, v.v.i., AÚ AV ČR Praha, v.v.i. a NPU na projektu MK ČR NAKI II s názvem „Archeologie z nebe. Analýza a prezentace fondů dálkového průzkumu na Moravě a ve Slezsku“ (viz kap. 3).

V roce 2019 byly u Grantové agentury ČR podány čtyři návrhy na řešení standardních projektů. Ve dvou případech jsme vystupovali jako řešitelé: Život - násilí - smrt ve starší době bronzové na Moravě (navrhovatel: Mgr. David Parma, Ph.D.), Centrální emporium v Němčicích nad Hanou. Nejstarší sklářská dílna severně od Alp v kontextu jeho ekonomického a sociokultovního zázemí (navrhovatel: Mgr. Ivan Čižmář, Ph.D.); ve dvou případech jako spolunavrhovatelé: Velmožské mohyly jako odraz společnosti starší doby železné na Moravě (PhDr. Pavel Fojtík, navrhovatel Mgr. Martin Golec, Ph.D. - Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta) a Odraz akulturačních procesů Germánů na severních hranicích Římského impéria (Mgr. Miroslav Popelka, navrhovatel Mgr. Tomáš Zeman, Ph.D. - Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta). Bohužel, ani jeden projekt nebyl vybrán k realizaci.

V roce 2019 jsme vydali Výroční zprávu 2018, jedno číslo časopisu Pravěk Nová řada 27 a dva svazky materiálové řady Pravěk: Pravěk-Supplementum 34 – D. Rožnov-

ský a kol.: Sídliště ze sklonku starší doby bronzové v Hodonicích (okr. Znojmo); Pravek-Supplementum 35 – J. Moravcová – J. Kala: Sídlní areál ze starší doby bronzové v Brně-Tuřanech. Pohřební komponenta. Výše zmíněné publikace byly vydány z dotace z rozpočtu našeho zřizovatele Jihomoravského kraje.

V rámci popularizace výsledků uspořádali pracovníci naší instituce desítky přednášek pro laickou i odbornou veřejnost, účastnili se na konferencích a seminářích (viz kap. 5.2), poskytli řadu rozhovorů pro denní tisk, rozhlas a televizi (viz kap. 5.3) a publikovali výsledky své práce v desítkách odborných článků (viz kap. 5.1). Naši práci také prezentujeme na webových stránkách organizace www.uapp.cz a na sociálních webových systémech www.facebook.com/uappbrno

V rámci pravidel o čerpání dotace od zřizovatele – Jihomoravského kraje dané Smlouvou o poskytnutí dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje jsme požádali o rozdělení dotace na část investiční a neinvestiční. Investiční část jsme použili na nákup automobilů, stanice GPS a pořízení nového serveru. Neinvestiční část dotace jsme použili mimo jiné na zajištění neziskových záchranných archeologických výzkumů na území Jihomoravského kraje, interní vědeckovýzkumné granty pracovníků instituce, odborné konference a školení.

I.3. Organizační a personální struktura ústavu

Ústav archeologické památkové péče Brno, v.v.i. má brněnské ústředí, kde se nachází ředitelství, hospodářské oddělení, úsek odborných a technických pracovníků, laboratoř, odborný archiv a knihovna. Detašovaná pracoviště jsou v Kroměříži, Prostějově, Vyškově a ve Znojmě.

Přehled dislokace ústavu:

Pracoviště Brno:	Kaloudova 1321/30, 614 00 Brno; tel.: 545242342-43, 545211255 e-mail: sekretariat@uapp.cz
Pracoviště Kroměříž:	Kojetínská 14, 767 01 Kroměříž e-mail: popelka@uapp.cz
Pracoviště Prostějov:	Tetín 8, 796 01 Prostějov; tel.: 582347096 e-mail: fojtik@uapp.cz
Pracoviště Vyškov:	Čsl. armády 1/2A, 682 02 Vyškov; tel. 517350773 e-mail: mikulkova@uapp.cz
Pracoviště Znojmo:	Mičurinova 9, 669 02 Znojmo; tel.: 530512138 e-mail: humpola@uapp.cz

Základní personální údaje

I. Struktura zaměstnanců v roce 2019 – průměrný přepočtený počet zaměstnanců

Kategorie zaměstnanců	Muži	Ženy	Celkem
archeolog	13,0	3,0	16
odborný pracovník – technik, konzervátor	1,0	13,1	14,1
technicko – hospodářský pracovník	1,0	4,5	5,5
Celkem	15	20,6	35,6

2. Struktura zaměstnanců dle vzdělání – stav k 31. 12. 2019

Dosažené vzdělání	Muži	Ženy	Celkem	%
střední odborné	0	1	1	2,8
úplné střední odborné	0	11	11	30,6
vyšší odborné	0	2	2	5,6
vysokoškolské	14	8	22	61,0
Celkem	14	22	36	100,0

3. Vznik a ukončení pracovních poměrů v roce 2019

Pracovní poměr	Počet	Pracovní poměr	Počet
vznik	3	ukončení	2

I.4. Statutární a dozorčí orgány

Rada Ústavu archeologické památkové péče Brno, v.v.i.

V roce 2019 se rada sešla na dvou zasedáních, a to ve dnech 12. 4. a 4. 10.

Na zasedání konaném 12. 4. přítomní členové rady projednali, ověřili a jednomyslně schválili předložené zápisy o usnesení schválených per rollam ze dne 14. 1. (návrh rozpočtu organizace na rok 2019 a návrhy střednědobých rozpočtů na roky 2020 a 2021); 6. 3. (návrh na změnu Zřizovací listiny v.v.i. z důvodu přesunu detašovaného pracoviště); 27. 3. (návrhy změn v organizačním řádu a struktuře); 3. 4. (návrhy standardních projektů ke GA ČR P. Fojtíka, D. Parmy, M. Popelky a I. Čižmáře). A. Matějčková dále shrnula činnost a hospodaření instituce v období uplynulém od posledního zasedání rady. Na rok 2019 byla přidělena instituci stejná dotace od zřizovatele jako v loňském roce – navýšení mezd v souvislosti s úpravou minimální mzdy bude působit tlak na vyrovnaný rozpočet ústavu. Současně členy seznámila s probíhajícími výzkumy instituce. Členové rady projednali a jednomyslně schválili koncept výroční zprávy za rok 2018 a návrh na přidělení výsledku hospodaření za rok 2018 do rezervního fondu.

Na zasedání konaném 4. 10. A. Matějčková seznámila zúčastněné s činností a hospodařením instituce v uplynulém období.

Dozorčí rada Ústavu archeologické památkové péče Brno, v.v.i.

V roce 2019 proběhly dvě zasedání dozorčí rady, a to ve dnech 21. 2. a 29. 4.

Na 3. zasedání dozorčí rady A. Matějčková informovala zúčastněné o činnosti ÚAPP Brno, v.v.i. za uplynulé období a o současných a připravovaných výzkumech. Dále ředitelka sdělila, že proběhlo stěhování detašovaného pracoviště z Hulína do Kroměříže.

Na 4. zasedání dozorčí rada obdržela návrh Výroční zprávy ÚAPP Brno, v.v.i. za rok 2018 a odsouhlasila jej.

I.5. Informace o změnách zřizovací listiny

Zřizovací listina veřejné výzkumné instituce byla schválena usnesením Zastupitelstva Jihomoravského kraje č. 631/06/Z 9 ze dne 27. 4. 2006.

Usnesením č. 1108/07/Z 16 Zastupitelstva Jihomoravského kraje byl dne 22. 2. 2007 schválen dodatek č. 1 ke zřizovací listině a dále usnesením č. 1440/07/Z 21 Zastupitelstva Jihomoravského kraje byl dne 8. 11. 2007 schválen dodatek č. 2. S účinností od téhož dne bylo zřizovatelem vydáno Úplné znění Zřizovací listiny veřejné výzkumné instituce.

V roce 2014 došlo ke změnám zřizovací listiny. Usnesením č. 1228/14/Z12 Zastupitelstva Jihomoravského kraje ze dne 19. 6. 2014 byl schválen Dodatek č. 3 ke Zřizovací listině veřejné výzkumné instituce. V návaznosti na to pak bylo vyhotoveno a 19. 9. 2014 doručeno Úplné znění Zřizovací listiny veřejné výzkumné instituce.

V roce 2015 bylo vyhotoveno v návaznosti na Dodatek č. 4 schválený Zastupitelstvem Jihomoravského kraje usnesením č. 1901/15/Z19 ze dne 25. 6. 2015 Úplné znění Zřizovací listiny veřejné výzkumné instituce.

V roce 2019 došlo ke změně zřizovací listiny. Usnesením č. 1899/19/Z21 Zastupitelstva Jihomoravského kraje ze dne 25. 4. 2019 byl schválen Dodatek č. 5 ke Zřizovací listině veřejné výzkumné instituce. V návaznosti na to s účinností od téhož dne bylo zřizovatelem vydáno Úplné znění Zřizovací listiny veřejné výzkumné instituce.

2. STANOVISKO DOZORČÍ RADY A RADY INSTITUCE K NÁVRHU ZPRÁVY O ČINNOSTI ÚAPP BRNO V ROCE 2019

Dozorčí rada se vyjadřuje k návrhu zprávy o činnosti Ústavu archeologické památkové péče Brno, v.v.i. za uplynulý rok dle §19 odst. 1 písm. i) zákona č. 341/2005 Sb. o veřejných výzkumných institucích a své vyjádření předává řediteli a radě instituce.

Dozorčí rada ÚAPP Brno, v.v.i. projednala na svém 5. zasedání dne 21. 5. 2020 návrh Výroční zprávy ÚAPP Brno, v.v.i. za rok 2019 a své kladné vyjádření předložila řediteli a radě instituce.

Rada instituce schvaluje výroční zprávu a účetní uzávěrku ÚAPP Brno, v.v.i. za uplynulý rok dle §18 odst. 2 písm. e) zákona č. 341/2005 o veřejných výzkumných institucích.

Rada ÚAPP Brno v.v.i. projednala na svém zasedání dne 4. 6. 2020 koncept Výroční zprávy za rok 2019 včetně Zprávy auditora a účetní uzávěrky a schválila jej.

Z Á P I S
z 5. zasedání dozorčí rady
Ústavu archeologické památkové péče Brno, veřejné výzkumné instituce,
konaného dne 21. 5. 2020 v budově Jihomoravského kraje, Žerotínovo nám. 3, Brno

Přítomni: **Mgr. Petr Fedor** – předseda dozorčí rady
 Ing. Tomáš Soukal – místopředseda
 Mgr. Michal Přichystal – člen dozorčí rady

Nepřítomen: **PhDr. Jiří Kacetyl** - omluven
 Ing. Kateřina Horáková – omluvena

Hosté: **Mgr. Andrea Matějčíková** – ředitelka ÚAPP, v.v.i.

Bod č. 1 – Stanovení ověřovatele zápisu, program jednání

Zasedání dozorčí rady Ústavu archeologické památkové péče Brno, veřejné výzkumné instituce (dále jen DR ÚAPP) zahájil předseda Mgr. Petr Fedor v 11.30 hod.

Za ověřovatele zápisu 5. zasedání DR ÚAPP stanovil Mgr. Michala Přichystalu.

Předseda DR ÚAPP Mgr. Fedor seznámil přítomné s programem 5. zasedání DR ÚAPP:

1. *Stanovení ověřovatele zápisu, program jednání*
2. *Informace ředitelky ÚAPP, v.v.i. o Výroční zprávě za rok 2019*

Bod č. 2 – Informace o Výroční zprávě za rok 2019 Ústavu archeologické památkové péče Brno, v.v.i.

Ředitelka ÚAPP, v.v.i. Mgr. Matějčíková podala informace o Výroční zprávě za rok 2019.

DR ÚAPP Výroční zprávu za rok 2019 projednala a odsouhlasila.

H: 3 – 0 – 0

Mgr. Fedor ukončil jednání v 12.30 hod.

Mgr. Petr Fedor
předseda dozorčí rady ÚAPP, v.v.i.

Mgr. Michal Přichystal
ověřovatel zápisu
člen dozorčí rady ÚAPP v.v.i.

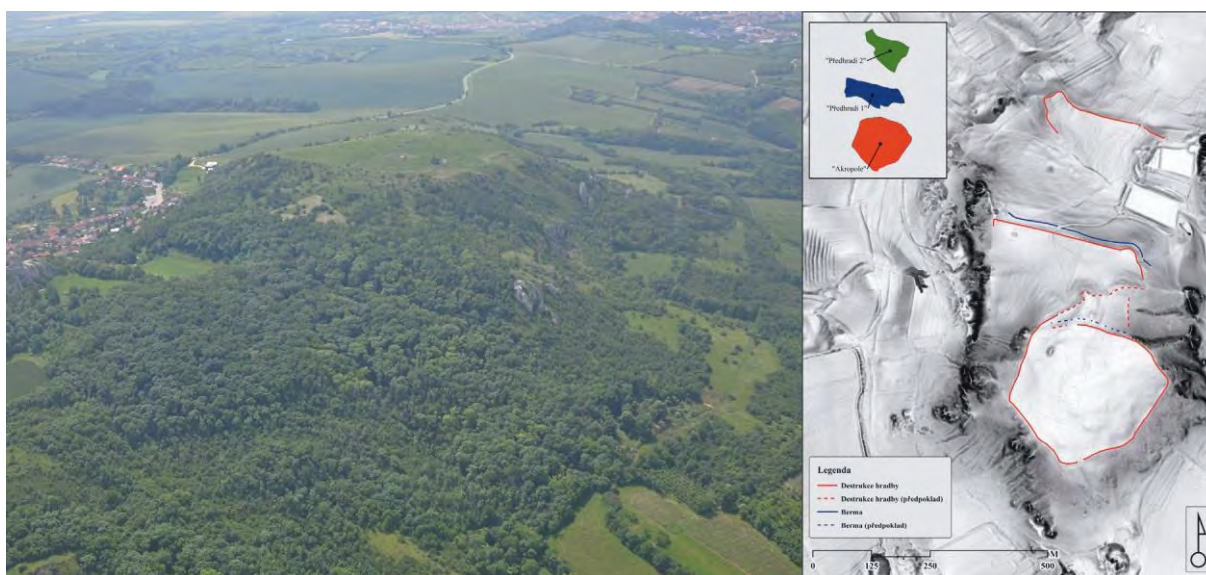
Zpracoval a zapsal: Mgr. Petr Fedor
V Brně 21. 5. 2020

3. ŘEŠENÍ VĚDECKÝCH PROJEKTŮ A EDIČNÍ ČINNOST

V roce 2019 se pracovníci ústavu podíleli na řešení projektu:

„Archeologie z nebe. Analýza a prezentace fondů dálkového průzkumu na Moravě a ve Slezsku“

- poskytovatel: Ministerstvo kultury České republiky program NAKI II (DG I8P02OVV058)
- příjemce: Ústav archeologické památkové péče Brno, v.v.i., Národní památkový ústav, Archeologický ústav AV ČR Brno, v.v.i., Archeologický ústav AV ČR Praha, v.v.i.
- termín: 2018-2022

„Tabulová hora“ u Klentnice – ukázka prezentace výsledků dálkového průzkumu lokality

V roce 2019 byly u Grantové agentury ČR podány čtyři návrhy na řešení projektů. Ve dvou případech jsme vystupovali jako řešitelé: *Život - násilí - smrt ve starší době bronzové na Moravě* (navrhovatel: Mgr. David Parma, Ph.D.), *Centrální emporium v Němčicích nad Hanou. Nejstarší sklářská dílna severně od Alp v kontextu jeho ekonomického a socio-kulturního zázemí* (navrhovatel: Mgr. Ivan Čižmář, Ph.D.); ve dvou případech jako spolunavrhovatelé: *Velmožské mohyly jako odraz společnosti starší doby železné na Moravě* (PhDr. Pavel Fojtík, navrhovatel Mgr. Martin Golec, Ph.D. – Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta) a *Odras akulturačních procesů Germánů na severních hranicích Římského impéria* (Mgr. Miroslav Popelka, navrhovatel Mgr. Tomáš Zeman, Ph.D. - Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta). Bohužel, ani jeden projekt nebyl vybrán k realizaci.

Od roku 1994 vydává ÚAPP Brno obnovený časopis *Pravěk – Nová řada* (od 2. ročníku), a od roku 1998 jeho materiálovou řadu *Pravěk – Supplementum*. V roce 2004 byla obnovena edice „Postavy moravské archeologie“ jako další vedlejší řada časopisu *Pravěk*. Ve spolupráci s Moravským archeologickým klubem a Ústavem archeologie a muzeologie FF MU v Brně jsme dosud vydali čtyři svazky.

V roce 2019 vyšlo další číslo *Pravěku - Pravěk Nová řada 27*. Číslo je rozděleno na *Recenzované studie* s 5 příspěvky, které zahrnují dějiny od eneolitu až po dobu hal-

šťatskou od pracovníků ÚAPP Brno, v.v.i. a vědců z dalších institucí. Dále následuje část *Z činnosti moravských a slezských archeologických pracovišť*, kde jsou ve zkratce prezentovány konference a kolokvia. V kapitole *Kalendárium moravské a slezské archeologie* jsou vzpomenuata významná výročí badatelů připadající na rok 2019. V závěru je zařazena rubrika *Literaria Archaeologica* s recenzemi na nové odborné publikace.

V materiálové řadě *Pravěk – Supplementum* jsme vydali dva svazky:

34. svazek s prací D. Rožnovského a kol.: – Sídliště ze sklonku starší doby bronzové v Hodonicích (okr. Znojmo), který představuje komplexní zpracování věteřovského sídliště ze starší doby bronzové v Hodonicích známého přes 100 let doplněného o výzkumy ÚAPP Brno z let 2010 – 2018.

35. svazek s prací J. Moravcové – J. Kaly: Sídlní areál ze starší doby bronzové v Brně-Tuřanech. Pohřební komponenta. Dílo představuje zpracování funerální komponenty doplněné srovnávacím vzorkem běžných sídlištních objektů z rozsáhlého sídliště únětické kultury v Brně-Tuřanech zkoumaného v letech 2005-2007 pracovníky ÚAPP Brno.

Výroční zpráva 2018. Ve výroční zprávě jsou shrnuty veškeré důležité informace o dění v instituci v roce 2018; dále jsou zde základní personální údaje, informace o hospodaření instituce spolu se zprávou auditora. Zároveň obsahuje seznam všech pozitivních záchranných archeologických akcí instituce se stručným popisem zjištěných a prozkoumaných situací spolu se seznamem odevzdaných nálezových zpráv a seznamem publikační a popularizační činnosti pracovníků.

4. PRŮZKUMY, VÝZKUMY A DOKUMENTACE V ROCE 2019

4.1. Pozitivní terénní akce

V roce 2019 bylo nově evidováno 1149 záchranných výzkumů a dohledů, dalších 95 výzkumů pokračovalo z předchozích let. Celkem se v roce 2019 podařilo realizovat 1243 akcí, z toho 140 bylo pozitivních. Na financování neziskových záchranných výzkumů, především rodinných domů na území Jihomoravského kraje, byla využita neinvestiční část dotace od zřizovatele v rámci „Smlouvy o poskytnutí dotace z fondu Jihomoravské- ho kraje“ a „Program podpory záchranných archeologických výzkumů MK ČR 2019“. Další neziskové záchranné výzkumy na Prostějovsku a Zlínsku byly hrazeny institucí.

BABICE U UHERSKÉHO HRADIŠTĚ, SUŠICE U UHERSKÉHO HRADIŠTĚ, HUŠTĚNOVICE, STARÉ MĚSTO U UHERSKÉHO HRADIŠTĚ (okr. Uherské Hradiště)

Trasa dálnice D 55 – předstihový výzkum v úsecích 5506, 5507 (M. Popelka, č. akce 829/19)

Na podzim 2019 začaly přípravné zemní práce pro plánovaný předstihový záchranný archeologický výzkum v trase dálnice D55 v úsecích 5506 a 5507 mezi Babicemi a Starým Městem u Uherského hradiště, který by měl proběhnout v roce 2020. V rámci přípravných prací bylo otevřeno celkem 5 ploch v okolí vodotečí nebo trvalých vegetačních porostů s výskytem chráněných živočichů, které mohly být otevřeny pouze v „klidovém režimu“ podzimních měsíců. Při těchto pracích, kdy byla pouze odstraněna svrchní ornice, probíhaly archeologické dohledy a ve vytipovaných lokalitách také detektorový průzkum, který přinesl sporadické nálezy zařaditelné od doby bronzové do středověku.

BÍLOVICE-LUTOTÍN, KOSTELEČ NA HANÉ (okr. Prostějov)

Intravilán – vybudování kanalizace (P. Fojtík, č. akce 861/19)

V r. 2019 byl průběžně prováděn archeologický dohled při realizaci hloubkové kanalizace v Lutotíně, který je místní částí obce Bílovice-Lutotín. Zachycené archeologické objekty a archeologické situace vůbec, a stejně tak jejich výzkum a dokumentace, byly ovlivněny charakterem vlastní stavby, spočívající v hloubení rýh a jen v místě šachet omezených plošných odkryvů. Mezi šachtami 31 a 32, na hranici parcel 105/2 a 105/3, došlo k zachycení západní části laténského objektu, částečně zkoumaného již při budování vodovodu roku 1996. Severně šachty 36, naproti Obecního domu, byl zachycen objekt datovaný keramikou do 11. až 12. století a lze ho tak spojit s nejstarší písemnou zprávou vážící se k Lutotínu, s vročením k roku 1141. V jižní stěně šachty č. 40 došlo k narušení severní části zemnice se zhutněnou podlahou, datované keramikou na přelom starší a mladší doby římské, tedy do období markomanských válek. Chata byla situována jen několik desítek metrů směrem západním od nálezu keramiky z přibližně stejného období a keramiky z pozdní doby římské na pozemku pana M. Holáska (bývalá usedlost pana Vodičky, č. p. 17). Poměrně zajímavá terénní situace byla zdokumentována mezi šachtami 54 a 53, kde byl v hloubce 160 až 170 cm zachycen původní půdní kryt charakteru černice, kontaminovaný uhlíky a hrudkami mazanice. V prostoru šachty 53 byl z povrchu této vrstvy získán zlomek keramiky ze 14. století. Nad černozemí se nacházela mocná vrstva červenohnědé svahoviny, přemístěné z přiléhající stráně, pravděpodobně v důsledku odlesnění a podmáčení půdy. Zcela samostatnou kapitolou jsou archeologické objekty a situace zachycené v trase hlavní kanalizační stoky, směřující od Lutotína podél železniční tratě ke Kostelci na Hané. První se objevil v prostoru šachty 12. Jednalo se o orbou porušenou mazanícovou kru s plochými kameny, pravděpo-

dobně zbytek pyrotechnického zařízení, dvěma málo výraznými zlomky keramiky datovaného do doby laténské či římské. S největší pravděpodobností souvisel s osídlením následující polohy, kde jsou obě tyto kultury zastoupeny. Další archeologické situace v podobě nevýrazných koncentrací keramiky a mazanice na úrovni podorniční vrstvy se nacházely mezi šachtami č. 7 až 4. Byly součástí rozsáhlejšího laténského sídliště, evidovaného již na počátku 30. let minulého století A. Gottwaldem. Ve vzdálenosti 6 m od šachty č. 6 směrem východním byl zachycen objekt ze stupně LT A. Přímo z výkopu šachty č. 5 se podařilo získat ucelenější kolekci keramiky z pozdní doby římské, společně s několika zlomky nádob z hradištního období. Stopy osídlení z pozdní doby římské se vytrácely několik málo metrů východně od šachty č. 4.

BLANSKO-KLEPAČOV (okr. Blansko)

U Hrádku – zaměření hrádku (P. Kos č. akce 130/19)

Během geodetických prací se podařilo zaměřit celou předem vymezenou plochu naleziště předurčeného k navržení na památkovou ochranu (2274,5 m²). Výsledkem je plán s interpolací vrstevnic po 20 cm, který jasně zobrazuje terénní nerovnosti potvrzující existenci přibližně kruhové fortifikace tvořené původně souvislým okružním valem (dnes v. cca 2 m) a příkopem (dnes h. cca 2 m) s centrálním kuželovitým náspem (dnes v. cca 3,5 m), kde mohlo stát vlastní obytné stavení zbudované s největší pravděpodobností ze dřeva a hlíny. Celkový průměr opevnění je dnes 63-65 m a centrálního návrší 19-21,5 m (329 m²). Šířka příkopu při dně činí 5-6 m (horní 12-16 m) a valu 8-10 m. Jinak poměrně pravidelný tvar fortifikace narušuje na západní straně asi 1 m hluboký zářez cesty, vedoucí zhruba SSZ-JJV směrem od Statku Samsara až k okraji plošiny na hraně údolí říčky Punkvy. Cesta může být ve vztahu k hrádku mladší a při jejím budování mohla současně zaniknout i značná část západního opevnění, které mohlo být terasovitě upraveno pro zemědělské účely, jak je tomu dnes.

Východní obvod zemního opevnění hrádku dnes valové těleso zcela postrádá. Jeho náznak na severovýchodní a jihovýchodní straně ostrožny, však jasně značí, že zde mohlo opevnění původně být také, pokud však nebylo kompletně zerodováno do údolí, nebo nahrazeno jen úsekovou dřevěnou palisádovou hradbou. Dnes je asi 2 m pod hranou plošiny (pomyslného dna příkopu) možné spatřit klikatící se liniový výkop s odvalem ve směru do údolí. Část výkopu, probíhající jihovýchodním příkopem hrádku, má podobný charakter a odval umístěn na straně jižní, otočený k pomyslné přístupové šíji. Neobvyklý rozsah polygonálně se klikatících liniových výkopů by mohl podle nálezů roztržštěné válečné munice souviset s největší pravděpodobností s obranným postavením německých vojáků během osvobozovacích bojů za 2. světové války. Právě odvaly z těchto výkopů se zdají být oproti středověkému opevnění podstatně méně slehlé. Válečné okopy lze lokalizovat na celý východní obvod ostrožny od Statku Samsara až po místo na konci skalnatého hřebenu vybíhajícího nad údolí Punkvy, kde měl v 1. pol. 19. století stát vyhlídkový víceboký pavilon zbudovaný ze dřeva, který byl zřízen u kočárové cesty z Rudice do Blanska Lichtensteiny, putujícími tudy na své sídlo zámek Černá Hora. Z této doby, nebo pozdější, pochází detektorem zjištěné ocelové profily zapuštěné dosud v zemi pod severovýchodním valem hrádku, které by mohly být pozůstatkem ohrady, zbudované nad místem, kde se měl vyhlídkový pavilon zhruba nacházet.

Detektorem kovů nebyly nalezeny žádné jednoznačně středověké artefakty, většina předmětů byla novověkých a mohla sem být deponována jako odpad z prostoru blízkého statku. Do podobné kategorie lze zařadit rovněž nálezy stavební sutě (kameny, cihly, beton), která byla lokalizována ve zbytku jižního valu a vně valu na severovýchodní straně hrádku. Starší drobné nedokonale zasypané výkopy na centrálním návrší a v jižním

příkopu, nepotvrdily existenci kulturní vrstvy a neposkytly ani jiné archeologické nálezy. Panuje tedy předpoklad, že kulturní vrstva mohla být více méně kompletně splavena či shrnuta do příkopu či údolních svahů. Tomu by nasvědčovaly i zlomky středověké keramiky vyzvednuté K. Štětinou z koruny severního valu a svahu ze severního okraje terasy. K typologii středověkého opevněného sídla u Klepačova lze jen dodat, že splňuje znaky shodné pro skupinu středověkých hrádků typu motte. Moravské analogie lze hledat např. u lokalit „Kulatý kopec“ u Žabčic, kde se jednalo o tvrziště založené kolem pol. 13. století příslušející k zaniklé osadě Koválov. Podobné situace známe ještě z Bučovic, Čížova, Heřmanovic, Jaroslavic, Kobeřic či Šitbořic. V případě Klepačova nestála na centrální vyvýšenině nikdy zděná, ale spíše jen dřevěná stavba, která mohla být podle ojedinělého nálezu mazanice doplněna maximálně hliněnou konstrukcí.

Blansko-Klepačov – pohled na val a centrální vyvýšeninu hrádku

BLAŽOVICE (okr. Brno-venkov)

Náves (p. č. 75, 187) – okružní křižovatka (D. Parma, č. akce 1145/19)

Záchranným výzkumem se podařilo zachytit množství objektů datovatelných buďto do novověku, nebo blíže nedatovaných. Objekty s jednolitým tmavým zásypem a minimem nálezů představují stratigraficky starší aktivitu na místě; velmi pravděpodobně jde o pozůstatky po selské těžbě hlíny v novověku – hliníky, předcházející pozdější zástavbě. Kamenné zástavbě předchází díky superpozici (porušení zdí) i dvojice navzájem se porušujících hrobů (stratigraficky mladší), jež nelze kvůli absenci nálezů přesněji datovat a řadíme je jen rámcově do novověku (možná souvislost s válečnými událostmi roku 1805?). Všechny ostatní objekty s různě strukturovanými zásypy obsahovaly nálezy zařaditelné do 17.–18. století, nejčastěji ovšem do 18.–19. století či zcela recentní. Evidentně jde o zahloubení související s vesnickou zástavbou parcely, k níž patří i všechna zjištěná zdiva. Zdivo patří domu identifikovatelnému v císařském otisku stabilního

katastru z roku z roku 1826, stavba stejné dispozice zde byla dle mapové dokumentace ještě v roce 2006; náležel k ní i drobný hospodářský přístavek identifikovaný jako zdivo, dochovaný do 20. století. Další zdiva jsou nejspíše základy drobných hospodářských staveb patřících k tomuto domu.

BLAŽOVICE (okr. Brno-venkov)

Ul. Panská – novostavba RD (I. Čížmář, č. akce 1022/19)

Sídliště situované na mírném severním svahu nad tokem potoka Romzy je průběžně zkoumáno již od roku 2009, kdy zde byl proveden záchranný výzkum při stavbě komunikací v ul. Laténská a Panská. Další menší etapy výzkumů následovaly postupně během let při stavbě okolních rodinných domů.

Ve skryté ploše se v geologickém podloží podařilo rozpoznat půdorysy celkem pěti zahloubených chat z doby laténské. Tři z nich byly prozkoumány celé, dvě zabíhaly částečně mimo zkoumanou plochu. Jednalo se o klasické zemnice s dvěma kůly na středové ose, některé z nich byly opatřeny tzv. lavicemi – odkládacím prostorem. Výplň objektů poskytla četné zlomky keramiky a zvířecích kostí, nechybí ovšem také úlomky železářské strusky. Z drobných nálezů se podařilo získat zlomky železných spon, dva bronzové články opasku a skleněný korálek. Právě nálezy spon spolu s keramikou datují situace do stupně LT C I podle relativní chronologie, tj. cca mezi léta 260–160 př. n. l. Keramika z některých chat je ovšem i starší (stupeň LT B). Časový vývoj sídliště se podařilo mimo nálezy demonstrovat také na stratigrafii jedné z chat, která byla zapuštěna do starší zemnice.

Blažovice – výběr drobných nálezů z mladší doby laténské (3.–2.stol. př. n. l.)

BOŘITOV (okr. Blansko)

U badálka, Nepluště – orba (M. Přichystal, č. akce 72/19)

Začátkem roku 2019 informoval P. Gadas z Ústavu geologických věd Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity v Brně pracovníky, že v polní trati „U Badálka“ náhodně

zjistil hlubokou orbou porušený archeologický objekt. Tuto skutečnost potvrdila následná prohlídka udaného místa, přičemž byla zaznamenána ještě druhá rozoraná sídlištní jáma asi o 45m dále na severozápad, v polní trati „Nepluště“. Keramický materiál sesbíraný na povrchu umožňuje oba objekty datovat do raného středověku. Ve stejném prostoru byly již v roce 1986 prozkoumány čtyři středohradištní jámy poškozené zemědělskou činností.

BRNO-BOHUNICE (okr. Brno-město)

Ul. Lány – zaústění VN (M. Přichystal, č. akce 602/19)

V srpnu roku 2019 uskutečnili pracovníci záchranný archeologický výzkum na pozemcích parc. č. 1174/1 a 1176 v souvislosti s budováním nového zemního kabelového vedení VN. Liniový výkop hloubený podél místní komunikace od potoka Leskava k domu č.p. 225 porušil tři zásobní jámy, z nichž dvě bylo možné na základě získaných nepočtených zlomků keramických nádob datovat snad do časně laténské doby. Pravděpodobně se jedná o pokračování soudobého sídliště, které bylo dříve zachyceno o zhruba 300 m dále na západ. Třetí jáma byla zařazena do novověku.

BRNO-HORNÍ HERŠPICE (okr. Brno-město)

Křížovatka ul. Sokolova a Kšírova – přístavba haly ELKOV (R. Bíško, č. akce 786/18)

Záchranný archeologický výzkum byl prováděn formou dohledu při zemních pracích. Průběžně byla kontrolována skrývka pro stavbu budovy, komunikací a hloubení výkopů různých IS, případně vsakovacích nádrží.

Během hloubení stavební jámy (do hloubky cca 2,5 m pod úroveň současného terénu), v průběhu dostavby haly, bylo zachyceno reziduum kulturní vrstvy z období raného středověku (9.–10. století) a vrcholného středověku (13. století?). Pod cca 1,5 m mocnou úrovní ornice a novověkých splachových vrstev navazovala pozvolným přechodem tmavá hnědá až šedá prachovito-jílovitá vrstva (40–50 cm) obsahující nepočtený archeologický materiál (malé zlomky keramiky, mazanice). Terén byl s největší pravděpodobností zásadně změněn někdy v průběhu novověku a pohřbil i samotnou kulturní vrstvu, kterou se podařilo identifikovat v celém prostoru stavby. Nižší pod kulturní vrstvou se nacházel intaktní terén/kvartérní fluvialní podloží (světlá hnědá až šedá jílovitá hlína, promísená ččkami rezavého jílu a bez jakýchkoli dokladů archeologie).

BRNO-HORNÍ HERŠPICE (okr. Brno-město)

Na Úzké, ul. Košuličova – novostavba skladové haly s administrativou NEPA servis a.s. (R. Bíško, č. akce 979/18)

V průběhu listopadu 2018 a následně v červnu 2019 probíhal záchranný archeologický výzkum na známém polykulturním pohřebišti v Horních Heršpicích (viz Výroční zpráva 2015, 2016). V průběhu skrývky pro stavbu výrobní haly bylo zachyceno celkem 21 hrobů odpovídající charakterem a milodary první polovině 11. století.

Jde o pohřby 21 jedinců (1 hrob – 1 pohřeb) vždy v natažené poloze na zádech s orientací SZ–JV (s hlavou na SZ, případně mírné odchylky ve směru Z–V a JZ–SV).

Věk pohřbených se značně lišil. Podařilo se lokalizovat 5–6 dětských hrobů, dále bylo stáří značně proměnlivé. Na rozdíl od výzkumů z let 2015 a 2016 byla exkavace, a především samotný dohled při mechanické skrývce značně komplikován mělkým uložením koster. Část pohřbů se nacházela přímo na rozhraní ornice a geologického podloží (spraše), v lepším případě došlo k uložení do hloubky 10–20 cm. Dochování nálezových situací tedy bylo značně ovlivněno postdepozičními procesy, především orbou, a nakonec i neohlášenou výstavbou v roce 2013. Celkově situace nasvědčovala, že jde o západní a severní okraj pohřebiště.

Ani z hlediska milodarů se nepodařilo objevit nic, co by vybočovalo z kontextu mladší doby hradištní. V hrobě H 845 byla nalezena drobná stříbrná mince (uherská ražba, patrně 11.–12. století, v hrobě H 855 železné vědro, v hrobě H 851 (4x), 855 (1x), 857 (2x), 859 (1x) esovitá záušnice a v hrobě H 854 část nýtky z barevného kovu (?). Tímto se podařilo zachytit okraj raně středověkého pohřebiště, na kterém bylo celkem zjištěno 55 hrobů. Vzhledem k ukončení výstavby v tomto prostoru jde pravděpodobně o počet konečný. Nezastavěné pozemky se nacházejí již jen východním směrem, zde ovšem pohřebiště nepokračuje.

Brno-Horní Heršpice – exkavace mělce uložených hrobů z 11. století

BRNO-CHRLICE (okr. Brno-město)

Příčky – propoj VTL DN 200 Chrlice Panelárna (R. Bíško, č. akce 217/19)

Během záchranného archeologického výzkumu v trati „Příčky“ se podařilo zachytit další archeologické situace a výsledky doplňují již zjištěné informace z roku 2017 a 2018. Skrývkou a výkopy byla obnažena silná (až 1 m mocná kulturní vrstva), ze které se podařilo získat kolekci keramiky, dokládající osídlení lokality v mladší době bronzové, laténské a římské.

Při výkopu rýhy pro propojení plynovodů byly na profilech zachyceny celkem 4 archeologické objekty s nevýrazným archeologickým materiálem (3 kulevé jámy a jeden nespifikovatelný sídlištní objekt). Soubor keramických fragmentů je datovatelný rámcově do období mezi mladší dobou bronzovou a halštatem.

Během výzkumu byla prováděna také detektorová prospekce, během které bylo ve skryté ploše nalezeno několik kovových artefaktů (doba laténská a doba římská). Další četné kovové artefakty byly sesbírány po zahrnutí výkopu pro pokládku plynovodu a rozhrnutí okolních hromad.

BRNO-MALOMĚŘICE (okr. Brno-město)

Niva, Ul. Wágnerova – bytová výstavba (P. Kos, č. akce 365/17)

V letech 2017-2019 proběhla II. etapa výstavby bytových domů a nákupního střediska v prostoru mezi ulicemi Obřanskou a Olší (dnešní ul. Wágnerova). Podařilo se navázat na situaci z předchozí I. etapy, kdy zde byl prozkoumán jeden dílenský raně eneolitický objekt vykazující známky zpracování rohovce typu Stránská skála. Celkem 21 nových objektů z II. etapy bylo možné spojit s obdobím pravěku, z čehož jeden příslušel kultuře s lineární keramikou staršího neolitu, tři časnému eneolitu kultury jordanovské a kultuře s nálevkovitými poháry a tři obecně zemědělskému pravěku. Zbýlých 14 tvořily exploatační jámy na písek, zdi, žlábkové, sloupové jámy, vápenné jámy a studna z období novověku (cca 19.–20. stol.), související s bývalou nově zbořenou uliční domovní zástavbou.

Objekty příslušející počátečnímu stadiu kultury nálevkovitých pohárů korespondují s nálezem z roku 2016, kdy byl na stejné stavební ploše prozkoumán zaměstnanci ÚAPP Brno první soudobý objekt dílenského charakteru, vykazující vztah ke zpracování kamenné štípané industrie tvořené rohovci typu Stránská skála. Objekty prozkoumané roku 2017 vykazovaly soubory podobného rázu, přibyla však ještě surovina rohovců s původem v Olomučanech v Moravském krasu. V jednom eneolitickém objektu byla současně s keramikou jordanovskou a brázděným vpichem zjištěna intruze staroneolitické keramiky šáreckého stupně kultury s lineární keramikou. V souboru ŠI zaujmou rezidua těžných jader, odkorky, ústěpy a čepele bez zjevných známek úpravné retuše. Cílená retuše se objevuje jen velmi výjimečně. Současně s rohovci byly doloženy valounové otloukače a jejich tříštěné a štípané zlomky z krystalických hornin, vyzvednuté z místní říční terasy. U části z nich lze tušit, že mohly být získány těžbou v prospekčních jamách, které byly při výzkumu označeny jako objekty sídlištní či dílenské.

BRNO-PŘÍZŘENICE (okr. Brno-město)

Ul. Modřická – rozšíření DS NN, Platea-real (J. Zubalík, č. akce 673/19)

Záchranný archeologický výzkum proběhl v souvislosti s výstavbou distribuční soustavy nízkého napětí v ulici Modřická v Brně-Přízřenicích. V úzkém liniovém výkopu byly dokumentovány čtyři sídlištní objekty. Jednalo se o jeden hliník a tři blíže neurčitelné sídlištní jámy. Objekty se koncentrovaly v jižní části výkopu, jeden objekt se nacházel na jeho severním konci. Vzhledem k malé šířce výkopu dosahující pouze 40cm nebylo možno rekonstruovat tvar žádného objektu. Z jednoho z objektů, patrně hliníku, byla dokumentována pouze jedna hrana, která měla přibližně severojižní průběh, objekt tedy určitě pokračuje nejen východním a západním, ale i severním směrem. Ze zásypu výkopu, tvořeného třemi vrstvami byl vyzvednut nepočtený keramický materiál, datovaný do období mladšího pravěku, z nichž nejzajímavější jsou dva zlomky výdutě zdobené barbotinem germánského původu. Ostatní keramický materiál kvůli své značné fragmentárnosti umožňuje pouze rámcové datování do období mladšího pravěku (doba bronzová až doba stěhování národů).

Z jižní skupiny objektů byla nejsevernější sídlištní jáma, zachycená po obou stranách výkopu pro distribuční soustavu nízkého napětí. Z její výplně bylo odebráno několik keramických stěpů, umožňujících pouze rámcové datování do období mladšího pravěku.

Další objekt - sídlištní jáma zasahovala pouze do západní stěny výkopu a byla porušena recentním výkopem pro inženýrskou síť. Z její výplně se nepodařilo získat žádný keramický materiál. Nejjižnější objekt se nacházel ve východní stěně výkopu, z jeho výplně se vyzvedl jeden zlomek keramické výdutě z období mladšího pravěku, snad halštatského stáří.

Záchranný archeologický výzkum v Přízřenicích v roce 2019 přispěl k poznání osídlení v období mladšího pravěku na katastru Přízřenic a potvrdil závěry získané pomocí letec-

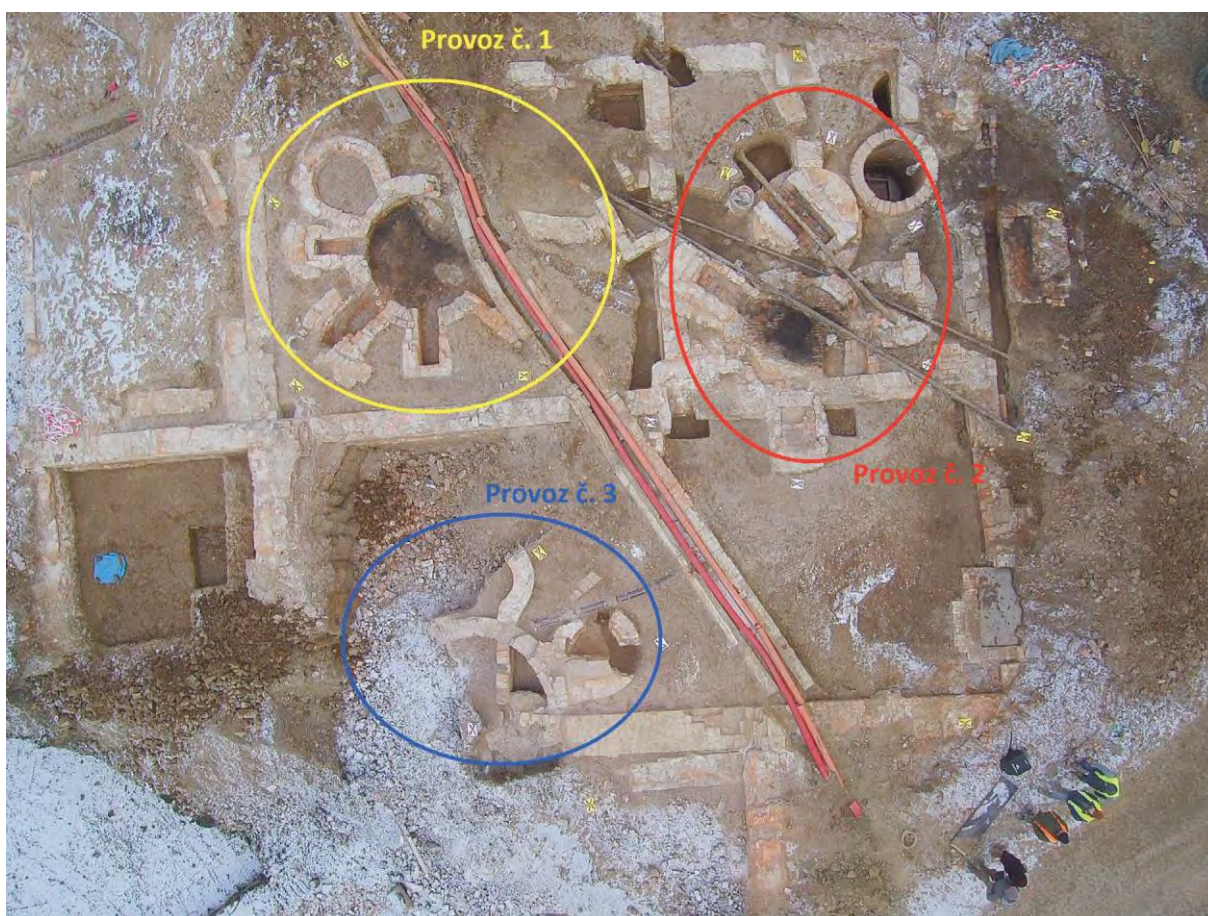
ké prospekce a povrchových průzkumů, které se v dané oblasti prováděly. Není přitom vyloučeno, že alespoň jeden objekt může náležet k halštatskému sídlišti zkoumanému v roce 2018, vzdáleném přibližně 300 m jižním směrem od plochy výzkumu.

BRNO-TRNITÁ (okr. Brno-město)

Areál bývalé Vlněny – III. a IV. etapa výstavby (J. Zubalík, č. akce 670/16)

V roce 2019 pokračoval ve spolupráci s organizací Archaia Brno, z.ú. záchranný archeologický výzkum v areálu bývalé textilní továrny Vlněna. Na počátku roku byly dokončeny práce v rámci 3. etapy, která započala na jaře roku 2018, a na podzim proběhl záchranný archeologický výzkum v rámci 4. etapy.

Nedaleko Mlýnské ulice byly zachyceny pozůstatky barvírny z 19. století. Postupně byly odkryty patrně tři provozy, které sloužily pro barvírenskou činnost v areálu. Označeny byly jako provoz č. 1-3.

Brno-Trnitá – relikty barvírny z 19. stol. objevené při výzkumu areálu Vlněny

Z dostupných informací víme, že celý areál barvíren kupuje k roku 1872 M. E. Schwarz, v rámci koupě provozu První brněnské strojírny, a.s. a provoz barvíren rozšiřuje. V areálu se měla poté nacházet vlnářská barevna, barevna přaden a barevna kusů. Následně se barvírna stává součástí Akciové společnosti pro vlnářský průmysl v Brně. Nejstarší vyobrazení barvírny na mapě je patrně na indikační skice z roku 1825. Vlastní barvírenský provoz se nacházel v prostoru mezi Bochnerovým palácem a mlýnem, navazoval na jihovýchodní roh bývalé Biegmannovy textilky.

Provoz č. 1 byl nejlépe dochovaný a jedná se o nejstarší fázi barvírny. V interiéru budovy barvírny se provoz nacházel na severní straně, na opačné straně interiéru byla kamenná studna. Podařilo se odkrýt centrální kruhovou místnost s pěti topeništi a bloky pro usazení kotlů. Šlo o čtyři obdélné a jeden kruhový blok z cihel. Vlastní vstup do centrální části je tvořen dvěma cihlovými schody. Jsou orientovány směrem ke studni, zde byla nejspíše podlaha, ta se však nedochovala. Kruhová centrální místnost sloužila k obsluze topenišť. Obdélné bloky mají v zadní části kolem sebe půlkruhový věnec, na kterém pravděpodobně v nadzemní části stály kotle s barvenou látkou. Ve dvou případech jsme zdokumentovali dvě fáze bloků. V mladší fázi došlo ke zmenšení vnitřního vytápěcího prostoru. Vlastní studna byla vyskládaná z kamenných bloků a kameny byly využity i jako zásyp kolem studny. Ve studni byl nalezen zbytek dřevěného čerpadla, a také manipulační plošina na železném roštu.

Provoz č. 2 byl poškozen mladšími zásahy. Jde o druhou fázi barvírny, budova, ve které se nachází, byla z jihovýchodu přizděna k budově provozu č. 1, dokonce jihovýchodní zeď budovy provozu č. 1 byla ubourána. Provoz byl vystavěn současně s obvodovými zdmi budovy. Opět kolem centrální kruhové místnosti byly tři topeniště s bloky pro kotle, dva kruhové, jeden obdélný. Na západě se nachází výklenek z budovy, který pravděpodobně sloužil jako prostor pro zásobování či vstup. V jednom z kruhových topenišť se našel částečně zničený přívodní kanálek, takže nelze přesně určit jeho vztah k barvárně. Provoz č. 3 byl nejvíce poničen a jde o nejmladší provoz odlišné konstrukce. Budova, ve které se nacházel, byla z jihozápadu přizděna k budovám provozu č. 1 a 2. Především obvodové zdivo centrální kruhové části je založeno do výrazně větší hloubky (cca o 1 m hlouběji než bloky pro kotle). Centrální část také neměla cihlovou podlahu, zde se nabízí interpretace o využití starší konstrukce (např. cisterny na vodu?). Také lze uvažovat o provozu pro studené či kypové barvení. Bloky pro kotle mají i jiný tvar než předchozí provozy.

Barvárna v areálu bývalé Vlněny je dnes již třetí barvárnou v rámci Brna, která byla odkryta záchranným archeologickým výzkumem během dvou posledních let. Podstatně tedy rozšiřuje pramennou základnu a poznání o industriální archeologii a historii města Brna.

Na podzim roku 2019 byl realizován záchranný výzkum v rámci hloubení stavební jámy nové administrativní budovy „I“ firmy CTP při ulici Dornych (etapa 4). Započalo se skrývkou ve stavební jámě, kde zhruba po odstranění 1,5 m novodobých navážek byly odkryty pozůstatky industriálních památek.

Brno-Trnitá – kovový medailon s křesťanskými motivy z areálu bývalé Vlněny

Prostor představuje jedno z ohnisek vývoje industriální zástavby v areálu bývalé Vlněny. Na pravém břehu náhonu je na čísle 27 uváděn nejprve soukenický mistr Josef Lindner a po něm manufaktura Karl Biegman. K roku 1825 je uváděn Pösch (Pöck) a od 40. let 19. století Moritz Redlich a v letech 1872-1907 Salomon Schönfeld. Roku 1908 je areál připojen k firmě Paul Neumark. Ta v polovině 20. let 20. stol. v prostoru vystavěla budovu nové přádelny.

Zachyceny byly pozůstatky budovy vyobrazené již na indikační skice z roku 1825 a mladší přístavby. Zachycené rozměry budovy byly přibližně 30 x 10 m. Hlavním nálezem bylo zázemí budovy na severní straně (vnitroblok). Zde byla odkryta kotelna, včetně vlastního topeniště, a zázemí pro parní stroj, zázemí sušárny, včetně místa pro kovové boilery sloužící k ohřevu páry pro parní stroj a komín.

Také byla zjištěna přestavba sušárny a kotelny. Rozměry budovy byly přibližně 16 x 10 m. Dokumentovány zde byly z cihel vyžděné kanálky o délce až 15 m, ve kterých byly na litinových patkách umístěny boilery. Dle stavu cihel a silné propálené vrstvy pod podlahou kanálek zde musely panovat vysoké teploty. V patře se potom pod střechou nacházely patrně prostory sušárny. Vlastní topeniště mělo in situ zachovanou regulaci proudění horkého vzduchu pomocí vytahovacích litinových železných plátů. Do prostoru kotelny se scházelo z budovy manufaktury po schodišti, které mělo několik vývojových fází.

V exteriéru se na dvoře nacházela kruhová z cihel vyžděná nádrž, na dně zajílovaná, o průměru více než 8 m. Patrně mohlo jít o plynojem. Dále byl zachycen systém cihelných kanálek, části kamenné dlažby dvora a další relikty. Bohužel celá situace byla v interiéru i exteriéru značně porušena výstavbou budovy s betonovými patkami z 20. let 20. století.

Zachycené industriální relikty pomáhají dotvářet obraz města Brna jako průmyslového města 19. století a rozšiřují pramennou základnu industriální archeologie v České republice.

Brno-Trnitá – soubor novověké keramiky z areálu bývalé Vlněny

BRNO-ZÁBRDOVICE (okr. Brno-město)

Areál bývalé Zbrojovky – prostranství okolo nářadovny (I. Čížmář, č. akce 948/19)

V r. 2019 byl proveden záchranný výzkum při zemních pracích spočívajících v revitalizaci budovy tzv. Nářadovny v areálu bývalé Zbrojovky. Ačkoliv byly v celém areálu dosud zaznamenávány pouze navážky dorovnávací původní terén tvořený především náplavami souvisejícími s nedalekým tokem řeky Svitavy, v těchto místech byla odkryta písčité duna tvořící mírnou vyvýšeninu. Plocha byla dočištěna a podařilo se zachytit více než 40 zahloubených objektů projevujících se tmavým zásypem od světlého podloží. Z velké části se jedná o mělké kruhové jámy (spodky zásobních jam) nebo malé jámy po kulech.

Jeden objekt náležel kultuře s moravskou malovanou keramikou. Inventář tvoří četné střepy nádob (některé opatřené malbou) a štípaná industrie. Většinu objektů je možné datovat do rozmezí mladší až pozdní doby bronzové, a to především na základě zlomků keramických nádob. V objektech se vyskytovaly zvířecí kosti, ojediněle také rohovcové ústěpy či zlomky drobných bronzových předmětů. Podle nevýrazného zahloubení objektů je možné předpokládat, že podstatná část původního terénu (o mocnosti více než 1 m) podlehla přirozené erozi. Tato má za následek mimo jiné také téměř úplnou absenci kulových jam, které by mohly tvořit půdorysy nadzemních domů.

Brno-Zábrdovice – pohled na profil segmentu příkopu objevený v areálu Zbrojovky

V jižní části plochy se podařilo zachytit prudké klesání původního terénu do inundace. Terén zde však byl již v pravěku dorovnaný kulturní vrstvou s nálezy z doby bronzové.

Zatím neznámou zůstává liniový objekt – cca 1 m hluboký příkop, který sice poskytl nevalné množství materiálu datovaného orientačně do mladší/pozdní doby bronzové, porušuje však také jednu z výše uváděných kruhových jam z mladší/pozdní doby bronzové. Je možné jej tedy považovat za mladší a s okolními dosud zjištěnými doklady osídlení tak patrně chronologicky nesouvisí. Zůstává tedy otázkou, zda může náležet k osídlení z pozdní doby bronzové nebo jestli jde o příkop např. protohistorického stáří (mladší datování pak již není možné, jelikož příkop porušuje zahloubený objekt z doby hradištní).

V rámci výzkumu byl zachycen jeden zahloubený objekt datovaný na základě keramiky do střední doby hradištní. Objekt porušoval přes téměř celou plochu probíhající příkop ze staršího období. V horní vrstvě příkopu (cca 0–20 cm) však byla pozorována uložena poskytující rovněž středohradištní materiál. Může se jednat o splachy ze sídliště, jehož velká část mohla být oderodována. Jisté však je, že ještě v tomto období nebyl příkop zcela dorovnaný postdepozičními procesy a jeho půdorys byl v terénu dobře patrný. Při průzkumu byl v půdorysu zachycen liniový příznak, který se při provedení následného řezu ukázal být s největší pravděpodobností částí úvozové cesty. Tato byla interpretována

podle zachycených vyjetých kolejí na dně úvozu a podařilo se jí srovnat s cestou spojující Husovice a Židenice, jež je v těchto místech vyznačená na mapách z 19. století. Ve 20. století, při stavbě areálu zde však byl terén srovnán a úvozová cesta tak byla zasypána mimo jiné odtěženou kulturní vrstvou pocházející mimo jiné z přilehlého pravěkého sídliště. V sondě tak byl na profilu zachycen sled vrstev, ze kterých bylo získáno množství materiálu ze všech komponent vyskytujících se na zkoumaném sídlišti (nálezy kultury s moravskou malovanou keramikou, nálezy z mladší a pozdní doby bronzové a doby hradištní s příměsí novověké keramiky). Profil úvozové cesty byl z východní strany narušen mladším zásahem souvisejícím s těžbou zeminy pro stavbu náspu přilehlé železnice.

BRNO-ZÁBRDOVICE (okr. Brno-město)

Ul. Modřická/Vranovská – polyfunkční dům Vranovská-Přadlácká, II. etapa (J. Zubalík, č. akce 250/19)

V průběhu roku 2019 proběhl záchranný archeologický výzkum na parcelách č. 974/2, 974/3 a 978 v katastrálním území Brno-Zábrdovice. Výzkum byl vyvolán stavbou nového bytového domu na ploše o rozměrech cca 20 x 80m. Plocha z jihu navazuje na prostor, který byl předmětem archeologického výzkumu při výstavbě bytového domu v roce 2017, během kterého bylo dokumentováno osídlení lidu s moravskou malovanou keramikou a únětickou kulturou a novověké sídlištní aktivity (viz Výroční zpráva 2017).

Nově byla na ploše zaznamenána sídlištní jáma, pravděpodobně hliník, náležící kultuře lidu s moravskou malovanou keramikou. Výzkum tedy prokázal pokračování osídlení kultury lidu s MMK jižním směrem od dříve dokumentovaného osídlení.

Další zkoumaný objekt – zásobní jáma, jejíž výplň poskytla keramický materiál datovatelný do starší doby bronzové, byla narušena mladším sídlištním objektem neurčitelné funkce, datovaným do období mladší doby bronzové. Stejněho stáří byly také další dva objekty. V jednom případě se snad jednalo o hliník, do jehož stěny byla následně vyhloubena pec, interpretace druhého objektu byla znesnadněna značným narušením recentními aktivitami. Také byly zaznamenány dva zahloubené objekty, ze kterých byla získána blíže nedatovatelná pravěká keramika. Výzkum doložil pokračování osídlení lidu s únětickou kulturou jižním směrem od plochy zkoumané v roce 2017 a navíc zjistil dříve neznámé osídlení v období starší fáze popelnicových polí.

Zhruba v severovýchodní části stavební jámy byl na řezu zaznamenán blíže neinterpretovatelný porušený objekt, z jehož výplně bylo vyzvednuto několik keramických fragmentů vrcholně středověkého stáří. Na opačné straně staveniště byla rovněž na řezu dokumentována novověká vápenná jáma, z jejíž výplně se nepodařilo získat žádný materiál. Poslední zaznamenanou aktivitu představuje řada osmi menších jam v západní části stavební jámy. Tyto jámy se táhly po západním a severním okraji parcely v rozestupech cca 1 až 1,5m. V jedné jámě byl registrován zásyp po vytaženém sloupu. Z výplně dvou jam byly kromě vrcholně středověkých intruzí vyzvednuty drobné glazované fragmenty umožňující datování snad do 19. století. S největší pravděpodobností se jedná o sloupové jámy od plotu ohraničujícího parcelu, zaznamenanou již na indikačních skicách v roce 1825.

BRNO-ŽEBĚTÍN (okr. Brno-město)

Ulice Otevřená – Přístavba II. stupně ZŠ Brno, Otevřená 20a, p.o. (J. Zubalík, č. akce 1043/19)

V roce 2019 proběhl archeologický výzkum v souvislosti s přístavbou nové budovy k Základní škole Brno, Otevřená 20a. Ve výkopu pro vodovod byl zaznamenán jeden sídlištní objekt, patrně hliník, ze kterého byl získán keramický materiál datovaný do období kultury s moravskou malovanou keramikou.

BRNO-ŽEBĚTÍN (okr. Brno-město)

U Dubu – výstavba cyklostezky (I. Čížmář – J. Kala, č. akce 1084/19)

Během výstavby cyklostezky v délce asi 1500m byly v jejím průběhu plošně zkoumány dva rozsáhlejší sídlištní objekty. Získáno bylo větší množství fragmentů keramiky, zvířecích kostí i drobný fragment lidské mozkovny. Nálezy z kovu byly zastoupeny zlomky tří železných spon, klíčem a dalšími drobnými, prozatím blíže neidentifikovanými zlomky železných a bronzových předmětů. Právě na základě nálezů spon je možné zkoumané soujámí datovat do stupně LT CI (nalezena byla spona se zesíleným, mírně klenutým lučíkem a dvě spony s patkou opatřenou kuličkou, která byla připojena na lučík).

BRNO-ŽIDENICE (okr. Brno-město)

Ul. Gajdošova – rekonstrukce MS Brno-Gajdošova, I. etapa (J. Zubalík, č. akce 442/19) V průběhu června 2019 proběhl záchranný archeologický výzkum při první etapě rekonstrukce plynovodu v Gajdošově ulici v Brně-Židenicích, konkrétně v jižní části ulice (v místech u křižovatky s Vančurovou ulicí). V liniovém výkopu byl dokumentován menší zahloubený kruhový objekt s podhloubenými stěnami. Z jeho zásypu byl získán glazovaný keramický materiál a skleněné fragmenty umožňující rámcově datovat objekt do 19. století. Pravděpodobně se jednalo o odpadní jámu náležící k jednomu z domů stojícímu v historickém jádru Juliánova, který byl zničen výstavbou průtahu velkého městského okruhu v 80. letech 20. století.

BRNO-ŽIDENICE (okr. Brno-město)

Ul. Gajdošova – rekonstrukce MS Brno-Gajdošova, II. etapa (J. Zubalík, č. akce 507/19)

Záchranný archeologický výzkum, který proběhl na přelomu června a července 2019, byl vyvolán rekonstrukcí plynového potrubí, navazující na stavbu z června tohoto roku. Archeologické situace byly zjištěny v liniovém výkopu v prostoru mezi domy Gajdošova č. p. 64 a č. p. 82. Samotná Gajdošova ulice sleduje starou cestu spojující historické jádro Židenic s historickým jádrem Juliánova, založeného v roce 1786. Ve zkoumaném místě se zástavba objevuje až od 80. let 19. století, kdy se v souvislosti s rozvojem brněnského průmyslu výrazně rozrůstaly jak Židenice, tak Juliánov. Velký zásah do zástavby obou městských čtvrtí představovala výstavba průtahu velkého městského okruhu v 80. letech 20. století, která zničila mj. i domy ve sledovaném prostoru.

V průběhu výzkumu bylo dokumentováno celkem 15 zděných konstrukcí (základových zdí), které bylo možno s pomocí katastrální mapy evidenční z roku 1907 přiřadit k 4 domům (č. p. 1221, 1525, 1615 a 1807). K domu č. p. 1221 bylo možno přiřadit cihlové zdi 900, 901 a 902, které byly vyžděny na světle šedou vápnito-písčitou maltu. V rámci konstrukce 900 bylo registrováno sklepní okno, stěna v tomto prostoru také nese šedou omítku. Zbytky modře nabarvené omítky se nacházely na zdech 901 a 902.

Z jižněji umístěného domu č. p. 1525 byly zaznamenány pouze zdi 903 a 904. Obě byly vyžděny ze strojových cihel na žlutou vápnito-písčitou maltu. Dům byl přiřazen k domu č. p. 1221.

Jižně od domu č. p. 1525 následovala nezastavěná parcela a poté dům č. p. 1615, ke kterému náležely zdi 905 až 908. Jednalo se o stavbu vyžděnou z cihel s malým přídavkem kamenů, především křemenných slepenců facie „Old Red“, byla použita světle šedá vápnito-písčitá malta. Šedá vápenná omítka byla dokumentována pouze na zdi 907.

Zdi 909 až 914 patří k nejjižnějšímu domu č. p. 1807. Také v tomto případě se jednalo o zdi vystavěné z cihel, občas se využily křemenné slepence facie „Old Red“. Zed' 910 se od ostatních odlišuje, jako jediná je vystavěna na vápnito-písčitou maltu šedých odstínů, také nedosahuje ani polovičních hodnot síly ostatních zdí – je možné, že se jedná

o mladší příčku. Zbylé zdi byly vystavěny na žlutošedou vápnito-písčitou maltu. Na některých zdech (912, 913 a 914) byla přítomna šedá omítka, která, spolu s železnými profily tvaru „L“ trčící ze zdi 914 (držáky na polici?), může indikovat přítomnost sklepa v těchto místech. Dům byl pravděpodobně přizděn k severnímu domu č. p. 1525, jak o tom nasvědčuje konstrukce zdi 909, kterou tvoří pouze cihlová plenta a zlomky cihel prolité maltou, které byly vysypány mezi tuto plentu a zeď 908.

BRODEK U PROSTĚJOVA-SNĚHOTICE (okr. Prostějov)

Intravilán obce (parc. č. 660) – rozšíření distribuční sítě NN (P. Fojtík, č. akce 147/19)

Liniový výkop určený pro pokládku kabelů protnul v blízkosti osady „Familie“ zásyp archeologického objektu středověkého stáří a níže po svahu pak vrstvy splachů s obsahem mazanice. Jedná se o první archeologické nálezy pocházející z katastrálního území Sněhotic, které hmatatelně dokládají jejich středověkou historii započatou již roku 1334.

BRUMOV-BYLNICE (okr. Zlín)

Hrad Brumov – obnova dolního hradu (A. Fojtík, č. akce 454/18)

Výzkum v prostoru tzv. dolního hradu v Brumově měl zjišťovací charakter, započal již v r. 2018 a pokračoval v roce následujícím. Jeho cílem bylo prozkoumat zachovalost a rozměry stavebních prvků hradu. Tato zjištění pak sloužila jak při vlastní rekonstrukci hrotitého bastionu, tak mohou být využita při budoucích rekonstrukčních aktivitách na hradě.

V počátcích výzkumu byly vytyčeny dvě sondy. První byla vedena napříč prostorem s předpokládanou přístupovou chodbou (Sonda 1). Druhá pak byla vymezena v prostoru zaklenuté místnosti, jejíž zachovalá klenba je známa ještě z fotografií z první pol. 20. století (Sonda 2). Během výzkumu byly dále vytyčeny dvě menší sondy (Sonda 3, 4), které již nepřinesly žádná zjištění a byly ukončeny po dosažení destrukce klenby.

Při snižování sondy 1 bylo rozlišeno několik samostatných uloženin. Svrchní vrstva byla tvořena hnědou, kyprou hlínou, která obsahovala zlomky kamenů a novověké a recentní artefakty. Pod ní nastupovala šedohnědá, kyprá zemina, která byla promísená drobnými zlomky sutě. Následovala suťová vrstva s většími zlomky cihel a kamenů, která překrývala hnědou středně ulehlou hlínu s ojedinělým obsahem nálezů. Pod hlinitými uloženinami se nacházela vrstva, která je tvořena zeminou neprovázanými kameny a zbytky spadené cihlové klenby. Nejnižší úroveň tohoto kontextu tvořily menší téměř ploché kameny, u nichž byl původní předpoklad, že by se mohlo jednat o kamennou dlažbu chodby. Jelikož mnohé z těchto kamenů byly poměrně nerovnoměrné, nebyl tento prvotní předpoklad potvrzen. Jako úroveň podlahy byla označena následná uloženina. Jednalo se o udusanou středně hnědou zeminu, v jejímž obsahu se vyskytly také drobné zlomky sutě. Tato vrstva tvořila podklad pro dlažbu, kterou se výzkumem nepodařilo zachytit. V západní části sondy pak byla úroveň podlahy prokopána, díky čemuž se podařilo určit její mocnost (cca 4cm) a podkladní uloženinu, která byla tvořena slabě ulehlou středně hnědou zeminou, jež byla pravděpodobně uměle navršena pro získání požadované úrovně podlahy. Chodba, jejíž zjištěná šířka se pohybovala kolem 242cm, byla z vnitřní strany vymezena kamennou stěnou. Ta byla do úrovně 194cm ode dna tvořena lícovanými kameny, přičemž výše byla již (s výjimkou paty klenby) tvořena neopracovaným lomovým kamenem. Sondou se podařilo zachytit také patu původní klenby, která vycházela z lícovaného zdiva. Vnější obvod chodby byl vymezen lícovaným zdivem, které bylo zachováno do cca 70cm od úrovně podlahy. Toto zdivo tvořilo obvodovou stěnu bastionu, jejíž šíře dosahovala několika metrů.

Odlišná situace byla zjištěna v sondě 2, která byla vytyčena v místě klenuté místnosti. Výplň tohoto prostoru byla tvořena pouze hlinitými uloženinami, přičemž chyběla kamenná destrukce, která byla přítomna v přístupové chodbě. Svrchní uloženina byla

stejného charakteru jako v sondě I. Pod ní se nacházela středně šedohnědá zemina promísená sutí (zlomky, kamenů, cihel, maltové drobtů). Součástí její výplně byl také blok kamenné klenby. Její mocnost se v závislosti na svahu pohybovala v rozmezí 90 až 120 cm. Zbytek objemu byl tvořen středně hnědou zeminou, promísenou kameny a částí klenby. Mocnost uloženi se pohybovala kolem 54 až 74 cm. Zásyp zaklenutého prostoru ležel na udusané hlinité vrstvě, která byla interpretována jako podlaha, resp. vrstva, na níž byla pravděpodobně položena dlažba. Při jejím lokálním prohloubení byl vyčleněn podkladní hlinitý kontext. Obdobná situace se nacházela také v prostoru přístupové chodby. Sondou se podařilo na jedné straně místnosti zachytit obvodové zdivo s náběhem na zaklenutí prostoru. Protilehlou stěnu se z důvodu terénní situace (souvislá kamenná destrukce klenby) nepodařilo sondáží zachytit.

Získaný keramický materiál pochází téměř ze všech uložení, které tvoří výplň dutého prostoru přístupové chodby a klenuté místnosti. Až na jeden zlomek mohou být všechny datovány obecně do průběhu novověku. Jelikož všechny, na základě nálezových okolností, prošly mnohačetnými depozičními procesy, je jejich interpretační potenciál výrazně omezen.

Hlavním přínosem archeologického výzkumu je zjištění stavu zachovalosti stavebních prvků a také zjištění základních rozměrů přístupové chodby a klenuté místnosti (úroveň podlahy, šířka chodby).

Brumov-Bylnice – sonda dokumentuje stav zachovalosti hradu Brumov

ČELECHOVICE NA HANÉ-STUDENEC (okr. Prostějov)

Záповědě – polní cesta, VHO a krajinná zeleň (P. Fojtík, č. akce 956/19)

V r. 2019 proběhl záchranný archeologický výzkum vyvolaný stavbou „Polní cesty, VHO a krajinná zeleň v k. ú. Studenec - I. etapa“. Tato je realizována východně obce Studenec, okr. Prostějov, v polní trati s pomístním názvem „Záповědě“, kterou lze charakterizovat jako údolnici občasně vodoteče tvořící pravostrannou zdrojnicí Studeneckého potoka. Na skryté ploše zemníku a paty budoucí hráze bylo prozkoumáno a zdokumentováno

celkem 42 archeologických objektů, které vyjma jediné zásobní jámy pravěkého stáří (starší doba bronzová?), náležejí k rozsáhlejší nížinné osadě Keltů pozdní doby laténské. Vedle sloupových jam indikujících existenci nadzemních kúlových staveb a běžných jam (zásobnice, sklípky), tvořících hospodářské zázemí sídliště, jde hned v I I případech o příznačně zahloubené chaty, tzv. polozemnice, sloužící nejspíše jako výrobní objekty. Na hospodářskou činnost zdejších obyvatel žijících v širším zázemí evropsky proslulého oppida Staré Hradisko u Protivanova, poukazuje nejen hlubší kvadratická jáma v těsné blízkosti zmíněné vodoteče (sloužící snad k máčení textilních rostlin, zejména lnu), ale především prozkoumané pozůstatky tkalcovské dílny. Tuto identifikuje žlabovité zahloubení při stěně jedné ze zemnic, které obsahovalo „in situ“ dokumentovanou skládku několika poškozených hliněných závaží z osnovy tkalcovského stavu. Jedná se o jeden z mála podobných dokladů patrně podomácké textilní výroby z tohoto období v českých zemích. Zejména s ohledem k I I půdorysům již výše zmíněných chat, tvořících urbanisticky předem promyšlenou strukturu, tak patří zkoumaná lokalita k největším dosud odkrytým nížinným sídlištím Keltů doby opid, a to nejen na střední Moravě, ale i v rámci celého jejího území. Z movitých nálezů můžeme uvést zejména zlomky keramických nádob či soubory zvířecích kostí, ale i předměty z kovu, z parohu/kosti nebo z kamene (hned dvěma kusy jsou zastoupeny rotační kamenné mlýnky na obilí, tzv. žerňovy). Cennou oporou pro datování zdejšího osídlení, ale i přímým svědkem čilejších obchodních aktivit, je nám nález zlaté mince - v tomto případě 1/8 statéru tzv. mušlovitého typu bójské proveniencie, která patří k příznačným platidlům období LT D I, tj. I. století před Kristem.

Čelechovice na Hané-Studenec – archeologický výzkum objektů z doby laténské

DAMBOŘICE (okr. Hodonín)

Spálený – stavba RD (M. Lečbych, č. akce 1124/19, 1126/19, 1135/19)

V roce 2019 bylo na polykulturní lokalitě „Spálený“ v Dambořicích prozkoumáno celkem 8 pozemků, na kterých proběhly přípravné stavební práce nutné k výstavbě bu-

doucích rodinných domů. Archeologicky pozitivní situace se pak objevily na třech parcelách (544/175, 544/176, 544/181). Celkem zde bylo prozkoumáno 5 do podloží zahloubených objektů. Na základě předběžného terénního datování většina z těchto prozkoumaných objektů chronologicky náleží neolitickému horizontu zdejšího osídlení a době železné.

DĚTKOVICE (okr. Vyškov)

Extravilán – realizace protipovodňových opatření (B. Mikulková, 612/19)

Záchranný výzkum proběhl během stavby protipovodňových opatření na Dětkovickém potoce, jižně od obce. Úzké údolí potoka je zde sevřeno příkrými svahy. Zkoumaná plocha byla sledována mezi léty 2018-2019 během skrývek ornice na svazích suchého poldru, při těžbě hlíny na stavbu sypané hráze a v neposlední řadě v průběhu úpravy toku Dětkovického potoka, která spočívala ve vybudování meandrů a tůní. Na ploše v místech těžby hlíny pro sypanou hráz poldru jsme prozkoumali tři do svahu zaříznuté objekty. Jednalo se sídlištní jámy protáhlého (objekt 502) či přibližně kruhového tvaru (500 a 501). Jámy 501 a 502 obsahovaly netypickou pravěkou keramiku a nebylo možné je blíže datovat. Jen objekt 500 obsahoval keramické zlomky ze starší doby železné.

DRNOVICE (okr. Blansko)

U Kapličky – rodinné domy a obnova VN (M. Přichystal, č. akce 73/19)

V průběhu záchranného archeologického výzkumu, uskutečněného v rámci katastrálního území Drnovic (okr. Blansko) při realizaci staveb „Lok. 13 RD U Kapličky II“ a „Obnova VN 810, odb. Tylex, p.b. 14-19“, byly v severozápadním úseku společného liniového výkopu pro kabely NN a VN na pozemku parc. č. 3151/9 zdokumentovány čtyři zahloubené objekty, které s největší pravděpodobností představují pozůstatek dosud nevidované pravěké osady. Nepočtené drobné zlomky keramických nádob, jež se podařilo získat vzorkováním jejich výplní, však neumožňují přesnější časové zařazení sídlištních aktivit, s nimiž nejspíše souvisí také vznik kulturní vrstvy o mocnosti až 0,3 m. Následně na lokalitě docházelo až do novověku k postupnému ukládání sedimentů, snad přirozeně v důsledku svahové eroze, a k nárůstu terénu o 0,6 až 1,1 m.

DRŽOVICE NA MORAVĚ (okr. Prostějov)

Díly odvrhoviční – novostavba stáje a dojírny ZD Vrahovice (P. Fojtík, č. akce 922/19)

Drobnější záchranný archeologický výzkum vyvolaný akcí „Novostavba stáje a dojírny ZD Vrahovice“ probíhal na známé polykulturní lokalitě „Díly odvrhoviční“.

Na skryté ploše budoucí produkční stáje byly zjištěny 4 sídlištní objekty - ve třech případech se jednalo o větší obilné jámy/sila únětické kultury, v jednom pak o okrajovou část hliníku kultury platěnické. Zvláštní zmínky zaslouží kolekce rekonstruovatelných nádob, povětšinou extrémně velkých zásobnic, pocházejících z výrazné kumulace keramiky na dně jednoho z objektů starší doby bronzové.

DRŽOVICE NA MORAVĚ (okr. Prostějov)

Pastviska – novostavba RD na parc. č. 703/15 (P. Fojtík, č. akce 1107/19)

V r. 2019 došlo k záchrannému výzkumu vyvolanému výstavbou dalšího rodinného domu v prostoru známé archeologické lokality „Pastviska“. Na skryté ploše bylo prozkoumáno a dokumentováno 6 objektů reflektujících výrazné polykulturní osídlení místa. Vedle spíše menších sídlištních jam kultury veteřovské a pozdní doby římské jde o reliktory erozí značně dotčené poloahloubené chaty, kterou můžeme díky zlomkům keramiky pražského typu spojit s časně slovanským obdobím. Nejmladší komponentou osídlení místa je pak větší kotlovitá zásobní jáma

obsahující mj. zlomky kamenného žernovu a především drobný přeslen z prachovce, jenž poukazuje na datování do pokročilejší doby hradištní.

DŘÍNOV U KROMĚŘÍŽE (okr. Kroměříž)

Intravilán obce (parc. č. 186) – novostavba rodinného domu (M. Popelka, č. akce 363/19)
Záchranným archeologickým výzkumem, vyvolaným výstavbou rodinného domu pana Steuera na parc. č. 186 v k.ú. Dřínov u Kroměříže, bylo doloženo hned několik nově zastoupených archeologických komponent, které v tomto prostoru nebyly dříve registrovány a výrazným způsobem tak dochází k obohacení poznání tohoto území, stojícího doposud poněkud na okraji zájmu. Při zmíněné stavební aktivitě byly doloženy stopy sídlištních aktivit ze starší doby železné (halštatský stupeň HC), mladší doby železné, následné doby římské a závěru raně středověkého období s prokazatelným počátkem osídlení někdy na přelomu 10. a 11. století s kulminací osídlení ve 12. Století. Toto osídlení pravděpodobně předchází vzniku místní tvrze. Pozoruhodná je poměrně vysoká koncentrace objektů na relativně malé ploše určené pro stavbu domu. Přestože nebylo umožněno provedení plošného výzkumu, na vertikálních profilech se podařilo zdokumentovat celkem devět archeologických objektů a jeden rozměrný objekt pak byl zjištěn na dně stavební jámy. Nelze odhadnout, kolik dalších objektů bylo zničeno v ploše stavby při hloubení základové jámy.

HOLEŠOV (okr. Kroměříž)

Ul. Pivovarská, Masarykova – revitalizace pivovaru (A. Fojtík, č. akce 308/18)

V průběhu záchranného archeologického výzkumu při stavbě polyfunkčního domu byly zachyceny celkem dvě archeologické situace. První byla tvořena zahluobeným objektem, který byl na základě získaného keramického souboru rámcově datován do novověku. Do stejného období lze zařadit také zachycené dřevěné potrubí. Dále byly sledovány konstrukční vrstvy podlahy sklepních prostor v rekonstruované pivovarské budově.

HOLEŠOV (okr. Kroměříž)

Nám. Sv. Anny – revitalizace náměstí (M. Popelka, č. akce 350/19)

V rámci revitalizace náměstí Sv. Anny v Holešově měl v souběhu se zemními pracemi probíhat také archeologický výzkum. Tato akce však byla poznamenána velice špatnou komunikací ze strany stavebníka (město Holešov) i jednotlivých dodavatelských firem, které se na akci vystřídaly. Výsledkem bylo, že z uvažovaných několika prvků, zasahujících do terénu, mezi kterými byly i velkoobjemové podzemní kontejnery na tříděný odpad, byla sledována pouze část rekonstrukce kanalizačního řadu. V liniových výkopech bylo zachyceno několik konstrukčních prvků (zdi/základů), vypovídajících o rozmanitém a členitém vývoji tohoto prostoru. Provedená technologie stavby a forma dokumentace situací na vertikálních profilech stavebních jam však neumožňují odvážnější interpretace. Situace jsou datovány obecně do vrcholného středověku/novověku.

HOLEŠOV (okr. Kroměříž)

Ul. Zlínská – oprava výtlačného řadu (M. Popelka, č. akce 846/19)

V průběhu záchranného archeologického výzkumu při liniové stavbě „Oprava výtlačného řadu ČS Holešov - VDJ Žopy, 3. etapa“ byl v severním vertikálním profilu výkopu pro uložení potrubí na parcele č. 2117 v sousedství policejní školy zjištěn jediný archeologický objekt. I přes absenci materiálu v jeho výplni jej lze na základě charakteristického vakovitého tvaru interpretovat jako zásobní jámu a datovat rámcově do pravěkého období. Vzhledem k tomu, že katastrální území Holešova bylo z hlediska výčtu jednotlivých archeologických lokalit a zachycených komponent poměrně nedávno

podrobena revizi v souvislosti s publikací Holešov – město ve spirálách času, lze s určitou jistotou tvrdit, že zjištěný objekt indikuje přítomnost nově objevené archeologické lokality.

HOLUBICE (okr. Vyškov)

Kruh – stavba bytových domů (B. Mikulková, č. akce 168/20)

Pokračující masivní bytová výstavba v severozápadní části Holubic, odkryla dosud neznámé sídliště z mladší doby železné. Na zkoumané ploše jsme prozkoumali 53 sídlištních objektů. Z části šlo o kúlové jamky a jámy různého účelu, jeden objekt měl výrobní character. Nedílnou součástí sídliště bylo i osm polozemnic s klasickou konstrukcí tvořenou dvěma kúly v kratších stěnách. Z mnoha kúlových jamek nahodile roztroušených po ploše se podařilo identifikovat jednu nadzemní stavbu tvořenou čtyřmi mohutnými kúlovými jamkami. Již zmiňovaný výrobní objekt sloužil pravděpodobně k výrobě keramiky, uvnitř objektu jsme našli několik kruhových jam zaplněných surovým grafitem, uprostřed objektu byla umístěna menší kruhová pec. Sídliště se nachází na výrazném východním svahu, tomu se přizpůsobilo i rozmístění a zahloubení objektů do terénu. K bohatému souboru nálezů patří zlomek náramku z modrého skla, železné předměty, keramika, přesleny, keramická kolečka, kostěné nástroje, kamenná drtidla a zlomky žernovů.

HOLUBICE (okr. Vyškov)

Kruh – obytný soubor (B. Mikulková, č. akce 745/19)

Zkoumaná plocha se nachází na severním svahu v severovýchodní části obce. Lokalita je postupně zastavována rodinnými domy. Během skrývky ornice na ploše jednoho z domů byl porušen sídlištní objekt obdélníkového půdorysu s kruhovou píčkou u severní stěny datovatelný do období eneolitu. Pravděpodobně se jedná o výrobní objekt - pec s rozlehlou předpecní jámou. Jáma obsahovala zlomky keramiky, štípanou a broušenou industrii, přeslen a zvířecí kosti. Na ostatních parcelách jsme další osídlení nezjistili.

HOLUBICE (okr. Vyškov)

Pravý břeh Holubického potoka – výstavba RD (B. Mikulková, č. akce 31/20) Zkoumaná plocha se nachází v jižní části obce, v mírně zvlněném terénu na pravém břehu Holubického potoka (v současnosti zatrubněném). Lokalita je postupně zastavována rodinnými domy. Během stavby jednoho dvojdomku byly základovými pasy porušeny tři sídlištní objekty. Jedním z nich byla hruškovitě zahloubená zásobnice, u dalších dvou není účel zcela jasný. Všechny objekty obsahovaly zlomky keramiky, mazanice, kostí a broušenou industrii ze střední fáze doby bronzové.

HORNÍ DUNAJOVICE (okr. Znojmo)

Za kostelem – stavba RD (D. Humpola, č. akce 1138/19)

V r. 2019 proběhl krátký archeologický výzkum při stavbě rodinného domu v poloze „Za kostelem“. V průběhu prací bylo prozkoumáno 10 zahloubených objektů z období starší doby železné. Situace doplňuje informace o osídlení horákovské kultury v tomto prostoru získané rozsáhlým výzkumem v roce 2018 (viz Výroční zpráva 2018).

HOSTIM (okr. Znojmo)

Zámek – stavební úpravy objektu a zpevněných ploch (D. Humpola, č. akce 892/18)

V průběhu dozorové činnosti se podařilo zdokumentovat porušenou kamennou studnu, která již dříve byla poškozena starším výkopem inženýrských sítí. Na základě analogií a částečně i dle nálezů ze zásypu studny ji lze rámcově datovat do 15. století či raného novověku.

HULÍN (okr. Kroměříž)

SZ část těžebního areálu – skrývka v dobývacím prostoru Hulín (M. Popelka, č. akce 1035/19)

V návaznosti na rozšiřování hulínského těžebního areálu probíhají v jeho nejzazší SZ části také pravidelné archeologické dozory. Při letos zahájených pracích bylo zatím na ploše, jejíž celková výměra bude necelý jeden hektar, prozkoumáno několik situací z doby laténské a hradištní, které prostorově působí poměrně soliterním dojmem. Nicméně z předchozích výzkumů je zřejmé, že laténské osídlení souvisí s nálezy získanými při skrývkách v roce 2015-2016 v poloze „Zadní suché“ a hradištní nálezy patří pravděpodobně k nejstaršímu horizontu osídlení, zachyceném při přeložce Němčického potoka v roce 2014 v poloze „Hřebavec za drahou“. Skrývkové práce a s nimi související výzkum budou pokračovat i v roce 2020.

KOSTELEK NA HANÉ (okr. Prostějov)

Luka, parc. č. 4589/1 a 5123 – kabel VN + rozv. EKOFINANCE (P. Fojtík, č. akce 772/19)

Drobný záchranný archeologický výzkum byl realizován na katastru Kostelce na Hané. V trase liniového výkopu byly zaznamenány tři koncentrace archeologického materiálu, které lze pravděpodobně spojovat s původně meandrujícím korytem blízké bezejmenné vodoteče, dnes regulovaného mlýnského náhonu. Vrstvy „splachů“ obsahovaly vedle mazanice též zpravidla silně otřelé zlomky keramiky, které lze datovat do období kultury s moravskou malovanou keramikou, do doby římské a do raného středověku. V případě fragmentů lengyelských nádob jde o doposud neznámou chronologickou komponentu v osídlení blízkého okolí místa stavby.

KOSTELEK NA HANÉ (okr. Prostějov)

Luka, parc. č. 4589/1 – skleníky Kostelec na Hané (P. Fojtík, č. akce 1021/18)

V termínu od února 2018 do října 2019 byl realizován záchranný archeologický výzkum při stavbě „Skleníky Kostelec na Hané, k. ú. Kostelec na Hané, okr. Prostějov“. V ploše budovaných retenčních nádrží na jímání dešťové vody byla zaznamenána koncentrace archeologického materiálu, který lze pravděpodobně spojovat s původně meandrujícím korytem blízké bezejmenné vodoteče, dnes regulovaného mlýnského náhonu. Vrstva „splachů“ obsahovala vedle rozplavené mazanice a kamenů též zpravidla silně otřelé zlomky keramiky, které lze rámcově datovat patrně do doby římské a spojovat s již dříve známým osídlením nedaleké polohy „Blatové“ (k. ú. Smržice, cca 500 m směrem k jihovýchodu).

JIŘÍKOVICE (okr. Brno-venkov)

Průmyslová zóna – vodovodní řád (P. Kos, č. akce 1045/19)

Na skryté ploše předcházející hloubení rýh vodovodu byly zachyceny dva menší dětské hroby KŠK. Kromě špatně zachovaných kosterních ostatků byly získány charakteristické tvary keramiky této kultury. Hroby doplňují stav soudobého pohřebiště zachyceného v blízkém okolí během budování průmyslové zóny Jiříkovic.

Jiříkovice – keramické nálezy z hrobů kultury se šňůrovou keramikou

JIŘÍKOVICE, TVAROŽNÁ (okr. Brno-venkov)

Šlapanicko – posílení skupinového vodovodu, II. etapa (P. Kos, č. akce 1062/19)

Roku 2019 se dotkla akce katastrů obcí Jiříkovice, Tvarožná a Pozoříce. Pozitivní byly z hlediska nálezů úseky rýh a skrývek u Jiříkovic a Tvarožné.

1. Na rozmezí jižního intravilánu a extravilánu Jiříkovic se podařilo v trati „Čtvrtě“ zachytit část birituálního pohřebiště (7 hrobů) z doby laténské a jeden kenotafický hrob KŠK. V trati „Ve Dvojích“, východně obce, prošla rýha vodovodu reliktem kamenné konstrukce hráze bývalého rybníku ze závěru 18. století.

V trati „Díly“ severovýchodně obce se podařilo zachytit pozůstatky osídlení osady z mladší doby římské se dvěma sídlištními objekty a jednou hrnčířskou pecí se zlomky keramiky jiříkovického typu.

2. Severovýchodně Tvarožné při polní cestě v trati „Za Humny“ byly v rýze prozkoumány dva sídlištní objekty ze starší doby bronzové (ÚK) a dva dětské kostrové hroby z období Velké Moravy.

JIŘÍKOVICE (okr. Brno-venkov)

Díly (p. č. 472/22) – areál spol. TECHNOMA a.s. (D. Parma, č. akce 1035/18)

Záchranným výzkumem se podařilo zachytit trojici pozdně eneolitických hrobů (obj. 500, 501, 505), z nichž pouze dva obsahovaly kosterní pozůstatky. Na základě nevýrazných nálezů a prostorového kontextu je lze zařadit nejspíše ke kultuře se šňůrovou keramikou. Tři objekty lze klasifikovat jako běžné sídlištní jámy rámcově pravěkého stáří, žlabový objekt 502 s kamennou výplní je datován do novověku, přičemž nelze vyloučit souvislost s válečnými událostmi roku 1805. Objekt 506 je přírodního původu, jde o rozsáhlou noru.

JIŘÍKOVICE (okr. Brno-venkov)

Díly (p. č. 472/58) – stavba skladové haly (D. Parma, č. akce 819/19)

Záchranným výzkumem se podařilo zachytit jediný hrob kultury se šňůrovou keramikou, který je nepochybně součástí většího pohřebiště zkoumaného postupně po menších částech od roku 2018. Hrob s evidentním druhotným zásahem obsahoval část skeletu starého muže a poměrně početný soubor hrobové výbavy včetně tří měděných předmětů.

Jiříkovice – část hrobové výbavy muže kultury se šňůrovou keramikou

KOVÁLOVICE-OSÍČANY-KOVÁLOVICE U TIŠTÍNA (okr. Prostějov)

Náves – zásobování vodou (P. Fojtík, č. akce 1034/18)

Od prosince 2018 do listopadu 2019 probíhal archeologický dohled související s akcí „Koválovice-Osíčany – zásobování vodou“. I přes skutečnost, že stavba probíhala bezvýkopovou technologií (formou řízených protlaků), byly v prostoru koválovické návsi získány cenné doklady lidských aktivit sahající již do průběhu 13.–14. století, což koresponduje i s první písemnou zmínkou o této středomoravské obci vázanou k roku 1349. Novověká keramika, početněji registrovaná zejména při východní linii dnešní zástavby jádra obce, pak ilustruje bezpochyby čilý život vsi 16.–17. století.

KRALICE NA HANÉ (okr. Prostějov)

Kralický háj – výrobní hala MB TOOL Třebčín (P. Fojtík, č. akce 344/19)

V prostoru průmyslové zóny města Prostějova proběhl v r. 2019 záchranný archeologický výzkum vyvolaný výstavou výrobního areálu společnosti MB TOOL Třebčín. V jeho rámci bylo prozkoumáno a dokumentováno 827 terénních archeologických situací reflektujících nebývale intenzivní pravěké a středověké osídlení na území tzv. Kralického háje. Většina sídlištních objektů souvisí s rozsáhlou osadou nejstarších moravských zemědělců, lidu kultury s lineární keramikou, kdy tvoří stavební komplexy příznačných nadzemních staveb - neolitických „dlouhých domů“ obklopených jejich hospodářským zázemím. Početné kolekce charakteristické keramiky doplňují nejen kamenné broušené a štípané nástroje, ale i předměty vyrobené z kosti či výrazné kolekce osteologického materiálu. Významným nálezem je zlomek keramické nádoby bukovohorské kultury z geografického prostoru JV Slovenska a přilehlé části Maďarska; tento se řadí k dosud spíše ojedinělým moravským dokladům kulturních kontaktů s uvedenou oblastí. V chronologickém výčtu následuje několik sídlištních jam s keramikou kultury jordanovské, reprezentující počátek pozdní doby kamenné. Zajímavou komponentou osídlení místa jsou aktivity nositelů platěnické kultury starší doby železné, které doprovází i cenný nález bronzové spony s čížkovitou hlavicí – tato je cca 10 exemplářem z území Moravy a významně zpřesňuje chronologický rozsah zdejšího halštatského osídlení provázeného mj. předměty z prostředí společenských elit.

Nejzajímavějším objevem je skupina 10 keltských kostrových hrobů tvořících menší ploché pohřebiště datované do starší doby laténské (LT B1-B2, tj. 4. stol. před Kristem). Dva pohřby, v obou případech náležející jedincům ženského pohlaví (dívce na prahu dospělosti a mladší ženě), poskytly exkluzivní výbavu v podobě bronzových spon a kruhového šperku rukou a nohou (nápažníky, náramky a nánožníky) – tyto se řadí k předním funerálním památkám doby laténské v prostoru střední Moravy. Ojedinelá jímka se zbytky výdřevy pak připomíná i existenci zaniklé středověké osady Rakousky. Tato musela počátkem 16. století ustoupit budovaným rybníkům, s nimiž lze předběžně spojit několik výzkumem zachycených sloupových jam obsahujících zbytky masivních dubových sloupů (původně snad zpevňujících těleso rybniční hráze).

Kralice na Hané – hrob ženy z doby laténské s bohatou hrobovou výbavou

KROMĚŘÍŽ (okr. Kroměříž)

Náměstí Míru – revitalizace náměstí (A. Fojtík, č. akce 972/18)

V průběhu záchranného archeologického výzkumu bylo zachyceno několik archeologických situací. Jednalo se o novověkou zděnou stoku, která v místě výkopu probíhala severojižním směrem. Její temeno se nacházelo v hloubce cca 1,3 m. V hloubce kolem 2 metrů byl ve východní části stavby zachycen relikt kamenného zdiva, které patrně souvisí s původní novověkou zástavbou. Ve výkopech pro podzemní nádrže byla pod vrstvami navážek zachycena černošedá zemina, která na základě obsahu keramiky představovala původní středověký (příp. i novověký) terén. Do tohoto půdního horizontu byly zahloubeny také dva blíže nedatované objekty, které se nacházely ve východní stěně výkopu.

KROMĚŘÍŽ (okr. Kroměříž)

Ul. Vodní – oprava vodovodu a kanalizace (M. Popelka, č. akce 68/19)

Při II. etapě rekonstrukce vodovodu a kanalizace ulice Vodní v Kroměříži byly zjištěny celkem tři archeologické situace, které je možnost spojit s historickým vývojem města.

V prvním případě se jednalo o relikv městské hradby dochované mezi domy č. p. 81 a 84 v šíři cca 2m. Další situací byl základ mohutné stavby, která souvisela s architektonicky členitým objektem tzv. „Vodní brány“. Brána byla vysunuta vně městských hradeb mezi současné domy č. p. 82 a budovu ZŠ Komenského. Je pravděpodobné, že se jednalo o základ věže vybudované někdy na počátku 17. století (okolo r. 1609). Třetí zjištěnou situací je původní městský kanalizační systém z 19. století reprezentovaný cihlovou klenutou stokou.

KROMĚŘÍŽ (okr. Kroměříž)

Ul. Křížná – obvodová sanace zdiva (M. Popelka, č. akce 485/19)

V obvodovém výkopu pro sanaci vnějšího zdiva u budovy č. 166 na nároží ul. Křížná a Riegrovo náměstí bylo doloženo několik architektonických prvků a archeologických situací, dokládajících bohatý vývoj v tomto prostoru ve vrcholném středověku a novověku. Jako nejstarší se jeví dvě klenby směřující do ulice Křížná, které jsou nejspíše ještě vrcholně středověkého nebo raně novověkého stáří a předchází tak pravděpodobně vzniku samotné Křížné ulice někdy v polovině 17. století. Několik zdí/základů směřujících do Riegrova náměstí svědčí o existenci původní barokní či post-barokní zástavby v tomto prostoru. Situace dokládají, že v průběhu času došlo k výraznějšímu zvětšení prostoru náměstí na úkor demolice části původní zástavby. Výčet lze doplnit dvěma žlabovitými archeologickými objekty zahlobenými do podloží, které jsou jen rámcově datovány do středověku/novověku.

KUŘIM (okr. Brno-venkov)

Ul. Knínická – hala Kuřim (M. Přichystal, č. akce 997/18)

V průběhu záchranného archeologického výzkumu při realizaci stavby „Hala Kuřim“ bylo zjištěno celkem 95 zahlobených archeologických objektů, které bezpochyby představují pokračování známé polykulturní lokality.

Za zmínku stojí skutečnost, že ve všech hlubších objektech bylo navzdory dlouhodobému suchu naraženo na spodní vodu, což dokumentuje výraznou změnu její hladiny oproti stavu v minulosti. Jev se dá vysvětlit buď sušším klimatem v určitých epochách, nebo spíše zanášením údolní nivy potoka Kuřimka v důsledku postupného odlesňování krajiny a zvýšené eroze. Nejstarší doklady o pobytu lidí v řešeném místě spadají již do kultury s lineární keramikou z počátku mladší doby kamenné. Na rozdíl od výše zmínovaných dřívějších výzkumů při ulici Knínická, kde uvedená komponenta výrazně dominovala, se ovšem jednalo jen o jednu funkčně blíže neurčitelnou sídlištní jámu a ojedinělé intruze zlomků keramických nádob ve výplních dvou mladších objektů. Prostorové rozložení nálezů naznačuje, že zde byl s největší pravděpodobností odkryt jihovýchodní okraj soudobého sídlištního areálu.

Početnější stopy zanechala až okupace lokality nositeli lengyelské kultury a navazující jordanovské kultury v závěru mladší a na počátku pozdní doby kamenné. Dosud nevidovanou složku reprezentují tři zásobní jámy s charakteristickými, směrem ke dnu kónicky se rozšiřujícími stěnami, které sloužily nejspíše jako sklípky na potraviny, nebo síla na obilí, jeden rozsáhlejší nepravidelný výkop, vzniklý patrně jako nezáměrný důsledek víceúčelové těžby hlíny, a tři přesněji neinterpretovatelné sídlištní jámy. Zdá se, že uvedené objekty byly rozloženy poměrně daleko od sebe v pásu kopírujícím s určitým odstupem okraj údolní nivy. S lengyelským osídlením lze na základě nálezů ze sond I a 2 spojit i kulturní vrstvu, která se útržkovitě zachovala uprostřed západní strany a v jihozápadním rohu plochy budoucí haly.

Zatím nejasné zůstávají zdejší aktivity tvůrců kultury se zvoncovitými poháry ze závěru pozdní doby kamenné. Jejich přítomnost prozrazuje pouze ojedinělý zlomek keramické nádoby

s charakteristickou kolkovanou výzdobou, jenž byl vyzvednut z výplně mladšího objektu. Do starší doby železné – halštatské patří dva hroby, které byly zapuštěny do kulturní vrstvy v jihozápadním rohu plochy budoucí haly a které asi představují fragment doposud neznámé větší nekropole. Za významnější je možné označit kostrový pohřeb dospělé ženy, jenž byl s největší pravděpodobností umístěn do prostorného komorového hrobu a bohatě vybaven 11 keramickými nádobami, železným nožem, železnou harfovitou sponou, bronzovým kroužkem a náhrdelníkem z jantarových korálek. Zhruba 7 m severovýchodně od něj byl objeven prostý žárový pohřeb, v němž byly spálené lidské ostatky spolu se železným náramkem uloženy do keramické nádoby a překryty mísou.

Znovu se osídlení na lokalitu vrací až v době stěhování národů, kdy zde byla vybudována jednoprostorová chata pravoúhlého půdorysu s podlahou částečně zapuštěnou pod úroveň terénu a s nosnou kúlovou konstrukcí po obvodu.

Nejintenzivnější využívání místa nastává ovšem teprve v průběhu raného středověku, přesněji ve střední a mladší době hradištní, kam bylo na základě získaného materiálu datováno 23 objektů. Vedle běžných sídlištních jam, někdy s pozůstatky pyrotechnologických výrobních aktivit (propálení dna objektu, struska), nápadně převažovaly zásobní jámy, v jejichž výplních se podařilo najít dokonce kusy kamenných žernovů nebo unikátní velký blok mazanice s otisky textilu. Naopak zcela ve zkoumaném prostoru chybí příznačné chaty s podlahou zapuštěnou pod úroveň terénu. Určitá lokální seskupení kúlových jam naznačují možnou přítomnost alespoň nadzemních staveb, ovšem s ohledem na polykulturnost lokality až na pár výjimek brání jejich jednoznačnému zařazení do raného středověku absence nálezů. Poslední zachycené stopy lidského působení na lokalitě náleží do novověku a patrně souvisí s hospodářskou činností obyvatel z nedaleké historické Kuřimi. Z navážek ve východní části lokality při prospekci detektorem kovů byla získána stříbrná grešle Leopolda I. z roku 1691.

Kuřim – kostrový komorový hrob ženy ze starší doby železné

KUŘIM (okr. Brno-venkov)

Ul. Sportovní – stavba retenční nádrže (M. Přichystal, č. akce 782/19)

V roce 2019 uskutečnili pracovníci záchranný archeologický výzkum na prostranství před novou sportovní halou v ulici Sportovní v souvislosti s výstavbou retenční nádrže. Základový výkop porušil pod téměř třemi metry recentních navážek jednu rozsáhlou sídlištní jámu, která byla na základě získaného materiálu datována do doby halštatské. V blízkosti řešené retenční nádrže byl jeden soudobý objekt zachycen již v předchozím roce při budování inženýrských sítí.

KUŘIM (okr. Brno-venkov)

Ul. Zahradní – rekonstrukce kanalizace a vodovodu (M. Přichystal, č. akce 603/19)

V roce 2019 uskutečnili pracovníci záchranný archeologický výzkum v západním úseku ulice Zahradní v souvislosti s rekonstrukcí kanalizace a vodovodu. Společný liniový výkop pro obě inženýrské sítě porušil mezi domy č.p. 236 a 634 dva zahloubené sídlištní objekty, které byly na základě získaného materiálu datovány do kultury s lineární keramikou. Nepochybně se jedná o severozápadní pokračování soudobého sídlištního areálu, jenž byl již dříve zaznamenán při záchranných akcích po obvodu Náměstí I. května. V přípojce kanalizace před domem č.p. 244 byla navíc zachycena jedna jáma novověkého stáří.

LECHOTICE (okr. Kroměříž)

Podlesí – ZTV Lehotice (M. Popelka, č. akce 576/19)

V lokalitě „Podlesí“ v jižní části katastrálního území obce Lehotice byly v průběhu dozorování stavební činnosti související s přípravou základní technické vybavenosti pro plánované novostavby rodinných domů zjištěny v jihovýchodní části stavbou dotčené plochy archeologické situace, které lze interpretovat jako pozůstatky dvou paralelních žlabovitých příkopů. Příkopy byly zachyceny v celé šíři jižní větve obvodové komunikace a jejich orientace je přibližně ve směru SZ-JV. Kromě málo výrazného keramického materiálu, který se však spolehlivě hlásí k lengyelské kultuře, obsahovaly jejich zásypy vcelku výrazný podíl mazanice, jakožto doklad přítomnosti nadzemních konstrukcí v jejich blízkém okolí. Relikty kúlových či sloupových jamek však nebyly při skrývce ornice ani při následném dozorování zářezu do terénu zjištěny. Žlabovité objekty doplňuje objekt zjištěný na profilu východní větve komunikace. Pro vyvozování podloženějších interpretačních závěrů bude nezbytně nutné sledovat další stavební aktivitu na lokalitě spojenou se stavbami jednotlivých rodinných domů.

LECHOTICE (okr. Kroměříž)

Intravilán – stavba RD, parc. č. 1071/11 (M. Popelka, č. akce 953/19)

V listopadu 2019 začala stavba rodinného domu na parc. 1071/11, která bezprostředně sousedila od jihu se žlabovitými objekty, zjištěnými při budování zasítování celého prostoru novostaveb. Do konce roku 2019 byl vyhlouben pouze zářez pro příjezdovou komunikaci, ve kterém byl dále sledován průběh objektu, který pokračuje dále směrem na JJZ, zatímco paralelní žlab se vytratil. Zemní práce budou dále sledovány i v průběhu roku 2020.

Lehotice – profil příkopu lengyelské kultury s množstvím mazanice

LESONICE U MORAVSKÉHO KRUMLOVA (okres Znojmo)

Klínský – stavba RD (D. Humpola, č. akce 1140/19)

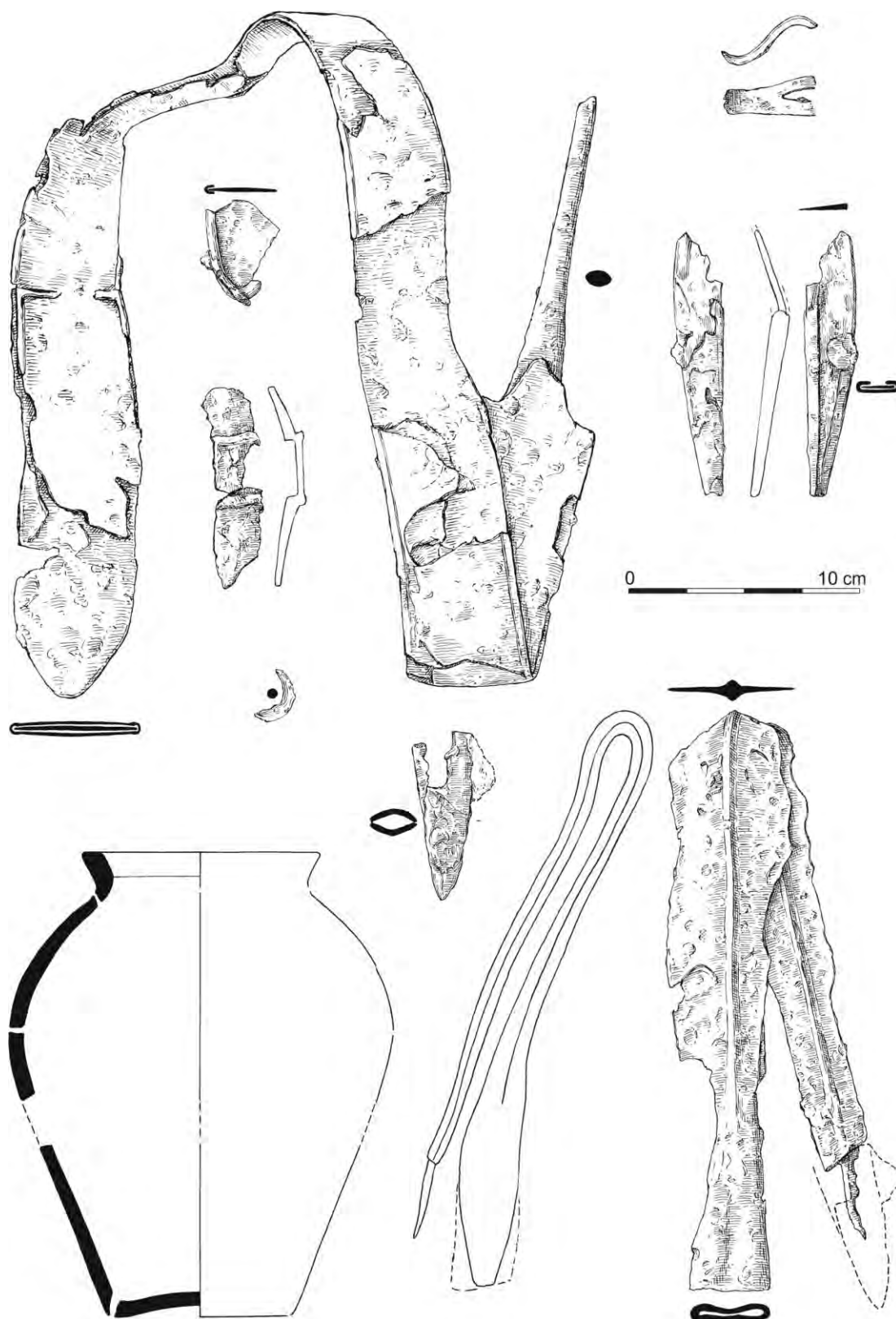
Na východním okraji obce Lesonice proběhl záchranný archeologický výzkum při stavbě rodinného domu. Základové pasy budoucí stavby narušily několik hrobových celků. Po dodatečném rozšíření skryté plochy bylo prozkoumáno celkem 9 hrobů. Skelety byly uloženy v natažené pozici na zádech. Na základě drobných součástí oděvu (špendlíky, spínací háčky) lze doposud neznámé pohřebiště datovat do novověku.

LIPOVÁ-SEČ U LIPOVÉ (okr. Prostějov)

Malachovec – laténský hrob s mečem (I. Čížmář – M. Popelka, č. akce 1027/19)

V roce 2017 odevzdal P. Mat'cha pracovníkům ÚAPP Brno soubor železných předmětů z doby laténské, které našel detektorem kovů v lese Malachovec nedaleko oppida Staré Hradisko. Během jejich konzervace byly na jednom z nich zjištěny zbytky kremace. Na základě této skutečnosti byl v listopadu 2019 proveden revizní výzkum místa nálezu. Původní výkop byl znovu otevřen a důkladně začištěn, přičemž byly získány zlomky přepálených lidských kostí a uhlíků. V místě byla proto položena menší sonda, ve které byl zachycen zbytek půdorysu narušeného žárového hrobu. Po dokumentaci se z výplně podařilo získat kromě zbytků kremace a uhlíků několik železných zlomků a malou kolekci keramiky pocházející z jedné rekonstruovatelné nádoby. Na základě dříve získaných nálezů (Fe meč v pochvě, kopí, nůž) je možné celek datovat do stupně LT D1. Nálezy získané nálezcem z blízkého okolí (zlomky mečů a kopí) ukazují na přítomnost dalších žárových hrobů. Můžeme hovořit o vůbec prvních bezpečně ověřených a datovaných pozdně laténských hrobech na Moravě. Pozoruhodná je nádoba s fasetovaným zesíleným okrajem, kterou lze přiřadit k okruhu kultur mladšího předřímského období vyskytujících se na území dnešního Polska.

Z výše uváděného chronologického rámce nález nevybočuje a ukazuje na kontakty keltského etnika s oblastmi severně našeho území a představuje tak další důležitý materiál k řešení složité otázky konce laténu na Moravě.

Lipová-Seč – část inventáře žárového hrobu z mladší doby železné

LIPŮVKA (okr. Blansko)

Nad cihelnou – stavba RD (M. Přichystal, č. akce 490/17, 756/17, 194/18)

V průběhu roku 2019 pokračovali pracovníci v záchranných archeologických výzkumech ve střední části trati „Nad cihelnou“, jež byly vyvolány postupnou výstavbou rodinných domů a s nimi souvisejících přípojek inženýrských sítí. Nově bylo dokumentováno porušení dalších 10 zahlobených sídlištních objektů, které je možné na základě získaného materiálu opět datovat do kultury s lineární keramikou.

LUTOPECNY-MĚRŮTKY (okr. Kroměříž)

Výhon – novostavba RD (M. Popelka, č. akce 306/19)

Archeologickým výzkumem vyvolaným stavbou rodinného domu na parc. č. 1033/7 se podařilo prozkoumat jediný objekt, zjištěný v jižním základovém pasu. V jeho výplni byl nalezen pozoruhodný soubor železných kování a plechů z barevného kovu spojených hřeby, které původně tvořily nábytkový nebo dřevní zámek. Soubor je jako celek datován do novověku. Jáma, ve které byl soubor uložen, byla pravděpodobně vyhloubena za účelem deponování odpadu. Ve výplni objektu byly nalezeny také dva zlomky pravěké keramiky, indikující přítomnost blízkého sídliště.

LYSICE (okr. Blansko)

Ul. Družstevní – novostavba hasičské zbrojnice (M. Přichystal, č. akce 398/18)

V průběhu záchranného archeologického výzkumu uskutečněného na pozemcích v katastrálním území Lysice (okr. Blansko) při realizaci stavby „Novostavba hasičské zbrojnice“ bylo v jihozápadním rohu dotčeného prostoru zaznamenáno porušení hliněného pyrotechnologického zařízení, které lze interpretovat nejspíše jako potravinářskou pec s předpecní jámou. Torzo keramické nádoby nalezené ve výplni datuje toto zařízení do mladšího novověku (18.–19. století), kdy se zde rozkládala zahrada za dnes již neexistujícím domem č. p.65.

V severní polovině západní strany staveniště pak byly zaznamenány základy dvou zdí, paralelně vedoucích ve směru Z-V ve vzdálenosti 2 m od sebe. S největší pravděpodobností se jedná o pozůstatky jižní strany domu č. p. 66, bezpečně doloženého nejpozději k roku 1826 a zbouraného na konci 20. století. Zajímavé je zjištění, že základové výkopy zmíněného domu protnul starší, až 0,9 m mocné souvrství, naznačující dřívější, ovšem zatím bližší neurčitelné lidské aktivity. Získaný nepočtený keramický materiál umožňuje časově zařadit tyto kontexty jen rámcově, a to do novověku.

MAŠOVICE (okr. Znojmo)

Pšeničné – stavba RD (D. Humpola, č. akce 919/19)

Při krátkém archeologickém výzkumu v poloze „Pšeničné“ byl v základových pasech zdokumentován rozsáhlý hliník datovaný do starší doby železné. Díky následným sondám bylo možné určit jeho půdorys a ztotožnit jej s objektem, který byl částečně prozkoumán v roce 2002 při budování místní komunikace.

MEDLOVICE (okr. Vyškov)

Extravilán – rozšíření SV Vyškov, II. etapa (B. Mikulková, č. akce 28/19)

Na katastru obce Medlovice byl nalezen jediný objekt. Jednalo se o sídlištní jámu bez bližšího určení. Vzhledem k absenci nálezů datujeme jámu pouze obecně do pravěku.

MĚROVICE NAD HANOU (okr. Přerov)

Intravilán – novostavba RD, parc. č. 1324 a 1325 (P. Fojtík, č. akce 1103/19)

Na profilech základových pasů budoucího rodinného domu bylo zaznamenáno narušení větší sídlištní jámy. Vzhledem ke zcela nevhodným klimatickým podmínkám počátku měsíce února a s přihlédnutím k povaze nálezu byla tato terénní archeologická situace pouze zdokumentována a nepříliš úspěšně ovzorkována (lze jí datovat jako obecně pravěkou).

MOHELNO (okr. Třebíč)

Na Černých – halštatské hroby (P. Kos, č. akce 33/14)

V roce 2019 jsme prozkoumali hrob H 11, který byl porušen během orby roku 2018 a pracovně zaměřen rodákem z Mohelna P. Knotkem. Silně rozoráný hrob poskytl cenné kovové nálezy v podobě dvou bronzových náramků, železného kruhu a části závěsku s bronzovým korpusem se zbytky tří řad navlečených bronzových kroužků a jantarovým korálkem. Z kostry se dochovaly pouze relikty stehenních kostí. K výbavě pohřbeného jedince náležela ještě železná harfovité spona, hliněný přeslen a fragmenty nádob, včetně malé kompletní talířovité misky. V rozích pohřební komory byly zaznamenány sloupové jámy po dřevěné konstrukci domu mrtvého. Jedná se o další hrob postupně rozorávaného pohřebiště v trati „Na Černých“, částečně již zkoumaného pracovníky ÚAPP Brno, v.v.i. v roce 2014.

Mohelno – exploatace silně rozoráného hrobu ze starší doby železné

MOKRÁ-HORÁKOV (okr. Brno-venkov)

Lom – archeologický průzkum vybraných oblastí lomu Mokrý (P. Kos, č. akce 131/19)

Během roku 2019 byly geodeticky a kresebně zaměřeny a zdokumentovány další antropogenní struktury v předpolí lomu Mokrý. Šlo převážně o doklady těžby vápence, dočasná sezónní obydlí, vápenice a staré lesní chodníky a cesty. Současně probíhala prospekce detektorem kovů. V oblasti dobývacího prostoru velkolomu se tak podařilo lokalizovat další exploatační a výrobní okrsky, z nichž některé se povedlo i datovat. Sledované objekty vykazovaly dle vyzvednutých kovových artefaktů chronologický vztah k rozmezí 13.–20. století, byly však zachyceny i pozůstatky drobné stanice z období paleolitu.

MOKRÁ-HORÁKOV (okr. Brno-venkov)

Hliník – stavba objektu pro rodinnou rekreaci (P. Kos, č. akce 212/19)

Záchranný archeologický výzkum doložil v letech 2018-19 v místě výstavby drobný soubor objektů a situací, které souvisely s využíváním místa v rozmezí cca 18.–20. století. Podařilo se doložit, že v místě stavby se nachází pozůstatky minimálně dvoupatrového hliníku bývalé cihelny rodiny Blažků z č.p. 161, jenž odstranil během svého provozu svrchní hlíny využívané k cihlářství, a to až po úroveň podloží zvětralé skály. Mělce pod povrchem položená skála byla tedy oním důvodem, proč se hliník rozšiřoval směrem do svahu schodovitými zářezy. Zdejší geologickou zajímavostí je, že odkryv stavby odhalil ve skalním masivu vrásu tence deskovitých tmavých hádsko-říčských vápenců, spočívajících na poloze písčitéch karbonských drob. Pec cihelny, zmiňovaná v legionářském deníku Vojtěcha Blažka roku 1920 (za informaci děkuji Š. Strakovi z Horákovy), byla schopna jednorázově pálit až 20 tisíc kusů cihel. Její pozůstatky nebyly, kromě výrobního odpadu, během proryhování etáže spodního hliníku bohužel jednoznačně lokalizovány. Lze jen tušit, že mohla stát přibližně v místech, kam byl později vyprojektován V. Blažkem bazén rekreačního koupaliště. Na dobových snímcích z časů provozování koupaliště (severozápadní část pozemku) lze ale postřehnout v úrovni vyššího patra hliníku zvláštní terasovitou stavbu, nahoře s přístřeškem, oddělenou pláňkovým plotem od areálu plovárny, která by mohla být zcela hypoteticky onou cihelnou pecí, není proto vyloučeno, že náhon, cihelna i koupaliště, mohly po kratší dobu fungovat současně. Nově dokumentovaný řez koupalištěm prozrazuje, že bazén byl oválného tvaru o šířce asi 12 m a hloubce asi 1,3 m. Na východním okraji obezdívky bazénu byla dokumentována část cihelného základu zídky, která mohla souviset se stavbou blíže neznámého významu, snad předcházející dobu existence koupaliště. V úvahu by pak přicházelo např. vybavení cihelny, či mlýnského náhonu.

Z produkce Blažkovy cihelny pochází cihly formátů 6,5-7 x 13,5-14,5 x 28 cm, s kolkou „B.“, „B“, „BA“ na plochem povrchu a „AB“ a „B“ v obdélné prohlubni; dalším produktem cihelny byly i pálené střešní tašky. Jejich značné množství poskytla rýha profilu, který prošel výrobním odvalem pece na okraji příjezdové komunikace k pozemku. Početné nálezy těchto cihel lze ještě dnes najít ve zdivech řady domů v Horákově.

Soubor nálezů spojených s tímto místem, dobově nazvaným „Hliník“, vytvářel počátkem 20. století drobný raně industriální areál, jenž byl členěn na okrsek exploatační (hliník, náhon), výrobní (mlýn, cihelná pec) a komerční (koupaliště). Bazén koupaliště, zpřístupněný ve své době veřejnosti, plnil současně zachytnou nádrž pro svrchní vodu potůčku Zlatý prut, která byla potřebná pro funkci mlýnského lopatkového kola. Mleci složení mělo přitom výkon pouze 3,1 HP.

Voda byla přiváděna nadúrovňovým cca 430m dlouhým ručně kopaným náhonem (o průtoku 0,04 m³ za sekundu ještě v roce 1930) z prostoru mokerského Bahence, kde bylo v řečišti Mokerského/Vlašňovského potoka umístěno nejspíše stavidlo umožňující regulaci toku (VGS-84: 49.2201619N, 16.7495497E).

Pozůstatky druhého pyrotechnologického zařízení, zachyceného rýhou IS pod přístupovou komunikací, lze spojit jednoznačně s dobou ještě před zřízením cihelny nad č.p. 161 (staré domovní číslo 58). S velkou jistotou se v těchto místech nacházela zahrada či dvorek domu, jak tomu bylo i v Horákově na pozemku domu č.p. 91, kde byly podobné pece zachyceny tři. Podle způsobů vyhotovení konstrukce se lze přiklonit k pecím určeným k vaření povidel, což bylo před časem v této oblasti velmi rozšířeným lidovým zvykem. Produkty venkovských povidláren pak většinou končily v rukou překupnic zemědělských produktů z nedaleké Líšně (tzv. babky Lišňačky), které je zpeněžily na brněnském Zelném rynku (za informaci děkuji L. Macháčkovi z Horákova).

Zaniklé situace z počátku nového věku, které byly dokumentovány na parcele č. 297 a 305, které informují o svérázných podnikatelských záměrech horákovských mlynářů rodiny Blažků v I. polovině 20. století. Podobným místním podnikatelem byl v této době ještě Karel Keith v Mokré, který se věnoval výrobě a prodeji páleného vápna a lámání vápence.

Mokrá-Horákov – fragmenty kolkovaných cihel z produkce Blažkovy cihelny

MORAVSKÉ KNÍNICE (okr. Brno-venkov)

Ul. Pod Sadem – stavba komunikace (M. Přichystal, č. akce 870/19)

V září roku 2019 byly náhodně zaznamenány náležitě neohlášené zemní práce v prostoru známého pohřebiště KSPP při jihovýchodním okraji obce, které souvisely s výstavbou komunikace budoucí ulice Pod Sadem. Ukázalo se, že výkopy na jihovýchodním konci komunikace porušily jeden žárový hrob, v němž byly spálené ostatky uloženy v keramické popelnici nejspíše přikryté mísou. Hrob obsahoval přinejmenším šest dalších nádob a patrně i bronzovou jehlici, která byla objevena na přiléhající hromadě.

MORAVSKÝ PÍSEK (okr. Hodonín)

Podluží – retenční nádrž obce Moravský Písek (M. Lečbych, č. akce 60/19)

Během záchranného archeologického výzkumu byl prozkoumán jeden zahloubený objekt, který se dá interpretovat jako zásobní jáma. Ve výplni objektu se nacházel početný soubor keramických zlomků a několik keramických závaží, které zde dokládají existenci místní tkalcovské dílny. Dále byl z objektu vyzvednut početný soubor zlomků mazanice. Na základě všech těchto nálezů můžeme objekt zařadit do mladší doby bronzové, tedy do velatické fáze KSPP. Na zbývající části skryté plochy byly po prvním povrchovém průzkumu po skrývce ještě jednou provedeny sondy stavebním strojem, ale žádné další archeologické objekty se již na stavbě nevyskytly.

Moravský Písek – nález keramických závaží dokládajících výrobu textilu

MORKOVICE (okr. Kroměříž)

Intravilán – stavba polyfunkční budovy (A. Fojtík, č. akce 343/18)

V průběhu výkopových prací bylo zachyceno několik situací dokládajících středověký a novověký vývoj parcely.

MYSLOČOVICE (okr. Zlín)

Široký, Stadliska – retenční nádrž (M. Popelka, č. akce 958/18)

Téměř rok (od listopadu 2018) byla sledována rozsáhlá akce související s úpravami na toku Rackové s názvem „Retenční nádrž SN2 a související objekty v k.ú. Mysločovice“. Jednalo se o stavbu suchého poldru s poměrně zásadním zásahem do krajiny v okolí údolní nivy Rackové. Při dozorování většího množství skrývek pro deponie, zemník a hráz budoucí nádrže byl však pouze v nejzazším výběžku severního ramene hráze zjištěn relikt redeponovaných útržků kulturní vrstvy pocházející z polykulturního sídliště, dislokováného s největší pravděpodobností severně či severozápadně od místa nálezu. Zachycené kulturní spektrum se jeví poměrně bohaté a jsou v něm zastoupeny rámcově pravěké zlomky, průkazně však fragmenty náležející komplexu lužických popelnicových polí (konkrétněji pozdní době bronzové) a době laténské. Podíl keramiky třináctého století a keramiky přiřazené obecně ke středověkému/novověkému období pak může souviset s jejich redistribucí na lokalitu v rámci hnojení. Ojedinelé stopy aktivity byly zjištěny také na levém břehu Rackové v místě pro deponii ornice. V tomto místě však nebyly zjištěny žádné zahloubené objekty ani stopy po antropogenních zvrstveních.

NAPAJEDLA (okr. Zlín)

Ul. Husova – stavba RD (A. Fojtík, č. akce 697/19)

V r. 2019 byl uskutečněn rozsahově menší záchranný archeologický výzkum na Husově ulici v Napajedlech, díky kterému byla prozkoumána část nově objeveného sídliště z mladší doby kamenné. Výzkumem bylo zachyceno celkem šest zahloubených objektů, které svým charakterem odpovídají běžným sídlištním strukturám neolitických sídlišť. Na základě keramického souboru je možné zdejší osídlení klást do mladšího stupně kultury s lineární keramikou.

NĚMČICE NAD HANOU (okr. Prostějov)

Ul. Hřbitovní – úprava distribuční sítě VN a NN (P. Fojtík, č. akce 64/19)

Liniový výkop určený pro pokládku kabelů protnul při západním konci ulice Hřbitovní (parc. č. 3200/1) mohutnější kulturní vrstvu obsahující mj. keramiku platěnické kultury starší doby železné, která dokládá výrazné halštatské osídlení v této části němčického katastru a lze jí patrně spojovat s již dříve známým sídlištěm rozloženým v nedaleké poloze „Za hájkem“ a soudobým žárovým pohřebišťem v hliníku cihelny. Rozsahem spíše drobnější záchranný archeologický výzkum tak poskytl cenný poznatek k upřesnění „archeologické topografie“ nebývale bohatého pravěkého a raně historického osídlení mikroregionu Němčicka.

NOVÝ ŠALDORF (okr. Znojmo)

V Zahradách – vodovod a splašková kanalizace (D. Humpola, č. akce 184/19)

Během dohledové činnosti bylo v rýhách budované kanalizace odhaleno šestnáct porušených zahloubených objektů různého datování. Vzhledem k jejich dislokování lze konstatovat, že se jedná o okraj polykulturního sídelního areálu. Z historických období byly zastoupeny neolit, doba bronzová a doba halštatská. Nejstarší komponentu představuje jednoduchá jáma kultury s moravskou malovanou keramikou, ve které byl nalezen skelet psovitě šelmy. Dalším datovatelným objektem je zásobní jáma z období věteřovské skupiny ze starší doby bronzové. Dobu halštatskou zastupuje rozsáhlý hliník. Ostatní objekty se podařilo datovat jen rámcově do období pravěku.

Nový Šaldorf – skelet psovité šelmy z neolitické jámy a keramická nádoba věteřovské skupiny

OLBRAMOVICE (okr. Znojmo)

Intravilán – stavba RD (D. Humpola, č. akce 1139/19)

Při záchranném archeologickém výzkumu na parcele v intravilánu obce bylo zdokumentováno 5 zahloubených objektů, z čehož jeden byl identifikován jako zásobní jáma, zbylé měly charakter běžných sídlištních objektů. Skromná materiálová náplň umožňuje archeologickou situaci rámcově datovat do středověku.

OPATOVICE U RAJHRADU (okr. Brno-venkov)

Mestruže – novostavba RD (R. Bíško, č. akce 608/19)

Při skrývce a následném hloubení rýhy pro základy rodinného domu byly narušeny dva objekty. První objekt se podařilo identifikovat již v průběhu skrývky a jeho výplň byla prozkoumána, i když pouze ve vzorcích. Jde o zahloubenou chatu (čtvercový půdorys o rozměrech 4 x 4 m) zasahující do štěrkopísčitého podloží cca 30 cm s minimálně 4 prohlubněmi (kulové jamky) v rozích, které asi o 10 cm přesahovaly dno samotné chaty. Vzhledem k tomu, že v prostoru druhého objektu byla skrývka špatně čitelná, byla tato situace dokumentována pouze v profilu. Nicméně s největší pravděpodobností také jde o zahloubenou chatu. Materiál, který se z prvně jmenovaného objektu podařilo zajistit, obsahuje keramické fragmenty, mazanici, kosti, ale i silicitový úštěp. Nálezová situace i inventář odpovídá období mladší době římské – doba stěhování národů (4.–5. století). Na katastru obce Opatovice u Rajhradu se tedy podařilo zachytit nové sídliště. Toto zjištění potvrzují letecké snímky např. z roku 2018 (mapy.cz), kdy jsou v prostoru severně od studované stavby jasně viditelné tzv. porostové příznaky. Ty odhalují jednak rozsah sídliště (přes 8 ha) a jednak složení objektů (hlavně zásobní jámy a zahloubené chaty).

OTROKOVICE (okr. Zlín)

Dolní Chráště – suchá nádrž (M. Popelka, č. akce 714/18)

Při zemních pracích v rámci plošně rozsáhlejší akce „Suchá nádrž N2 Dolní Chráště v k.ú. Otrokovice“ byly v roce 2018 v jižní části stavby zjištěny dva zahloubené archeologické objekty. Jednalo se o dvě, téměř totožné sídlištní jámy (snad báze zásobních jam), jejichž výplně poskytly keramiku rámcově datovatelnou do doby bronzové. Zmíněné objekty indukují přítomnost dosud neznámého pravěkého sídliště situovaného

pravděpodobně na nepatrné terénní vyvýšenině na levém břehu vodoteče Habrůvky. Nevýrazný archeologický materiál byl získán také v okolí současného koryta zmíněné vodoteče – ten však byl pravděpodobně druhotně přemístěný. Další tři objekty byly zjištěny v roce 2019 bezprostředně jižně od současného koryta potoka Habrůvky – jednalo se o skupinu objektů s analogickými výplněmi, které však neposkytly žádný datačně průkazný archeologický materiál (absence keramiky) a jejich datace je proto ukotvena pouze rámcově do pravěkého období. Není možné je však přímo ztotožnit s nedalekými dvěma objekty a přiřadit je tak také do doby bronzové. Závěrem tak lze poznamenat, že provedeným výzkumem byla objevena nová lokalita, sestávající z nejméně jedné archeologické komponenty.

OTROKOVICE-KVÍTKOVICE (okr. Zlín)

Přední mezicestí – JV obchvat Otrokovic (M. Popelka, č. akce 751/18)

Roku 2019 byl dokončen průzkum plochy v linii dálničního tělesa D55 v poloze „Přední mezicestí“ na katastrálním území Kvítkovice u Otrokovic v úseku mezi místním statkem a rozsáhlou plochou zkoumanou předstihovým výzkumem v roce 2018.

Jednalo se o periferní část sídliště, která poskytla necelé dvě desítky špatně datovatelných objektů, které však patrně náleží rozsáhlejšímu sídlišťu doby bronzové (starší a mladší doba bronzová), prozkoumaným dříve. Několik dalších objektů bylo pak prozkoumáno v letních měsících v téže poloze při dílčích zásazích mimo dosud skrytou plochu. Zemní práce a výraznější zásahy do terénu budou postupně sledovány až do jejich ukončení (předpoklad 2020/2021).

OTROKOVICE-KVÍTKOVICE, ZLÍN-MALENOVICE U ZLÍNA (okr. Zlín)

Rybníčky, Zadní mezicestí – silnice I/49 Malenovice-Otrokovice (M. Popelka, č. akce 237/19)

Krátkým záchranným výzkumem na rozhraní katastrálních území Kvítkovic u Otrokovic (trat' „Rybníčky“) a Malenovic u Zlína (trat' „Zadní mezicestí“), se podařilo prozkoumat periferní část známé polykulturní lokality, rozkládající se v současné době ve své většině pod komerční a obchodní zónou ve Zlíně-Malenovicích. Celkem bylo prozkoumáno 12 zahloubených archeologických objektů, mezi kterými převažovaly běžné jámy kruhových či oválných půdorysů. Vzhledem k tomu, že se jednalo o okrajovou část sídliště, vyzvednutý materiál byl značně fragmentární a umožňoval ve většině případů pouze obecnou dataci do pravěku či doby bronzové. Interpretačně či datačně korektnější potenciál měly pouze tři objekty.

Jeden z objektů, zachycený v hraně skrývky měl nepravidelný tvar a v jeho dně byly zjištěny stopy po sloupové konstrukci. Jeho výplň poskytla keramiku typickou pro mladší dobu železnou. V tomto případě se tedy jednalo o relikv částečně zahloubené chaty. Další z objektů byla zásobní jáma s poměrně úzkým ústím, jejíž spodní část byla doslova vyplněna destrukčními vrstvami, pocházejícími původně z konstrukcí nadzemní stavby. Z tohoto objektu pochází téměř 1700 různých zlomků mazanic nesoucích nejrůznější škálu otisků a dokladů původních použitých konstrukčních prvků. Doprovodným materiálem je objekt datován do halštatského období. Destrukce mazanicových stěn původních nadzemních domů byly v kontextech starší doby železné registrovány při výzkumech v této lokalitě poměrně častě. Poslední extraordinární situací byl pohřeb dospělého muže v zásobní jámě. Skelet byl uložen ve skrčené poloze s hlavou směřující k severu a obličejem k západu. Jako milodar byl do jámy přiložen drobný dvojkónický džbán. Datace pohřbu a celého objektu spadá pravděpodobně do závěru starší doby bronzové. Výčet chronologického spektra lze uzavřít stručnou zmínkou o nálezu vrtného mlátu z pozdní doby kamenné, pocházejícího z nadložních vrstev. Je zřejmé, že potenciál lokality „Mezicestí“ není ještě zdaleka vyčerpán.

Zlín-Malenovice – pohřeb muže v zásobní jámě ze závěru starší doby bronzové

PODIVÍN (okr. Břeclav)

Pískovna – těžba písku (I. Čižmář, č. akce 112/15)

V letních měsících pokračovaly odkryvy nadložních vrstev v pískovně p. Jankoviče, během kterých bylo zachyceno celkem 13 sídlištních objektů. Práce zde probíhají již několik sezon, při kterých byly doloženy aktivity ze starší a mladší doby bronzové a doby římské (viz Výroční zpráva 2015). Z velké části se jednalo o kruhové zásobní jámy, případně menší mělké objekty stejného půdorysu. Téměř všechny objekty byly datovány do mladší doby bronzové. Výjimku tvoří objekt obdélného půdorysu, který porušoval jednu ze zásobních jam, a nepodařilo se ho blíže chronologicky zařadit. Většinu materiálu tvořila keramika a zvířecí kosti, z jedné zásobní jámy pak pochází dva drobné skleněné korálky.

PODOLÍ (okr. Brno-venkov)

Příčný (p. č. 935/68) – stavba čerpací stanice D-OIL, II. etapa (D. Parma, č. akce 1092/19)

Záchranným výzkumem se podařilo odkrýt další část sídelního areálu ze závěru doby římské. Zatímco v roce 2013 byly zachyceny exploatační jámy – hliníky, v roce 2019 jde minimálně v jednom případě o zahloubenou chatu, dokládající i rezidenční aktivity. Lze předpokládat, že sídliště pokračovalo do trasy dnešní komunikace I/50, během jejíž výstavby bylo patrně částečně zničeno bez provedení výzkumu (sdělení M. Čižmáře).

PODOLÍ (okr. Brno-venkov)

Příčný (p. č. 931/1) – hala společnosti KOKS Production (D. Parma, č. akce 1093/19)

Záchranným výzkumem se podařilo odkrýt další část dlouhodobě zkoumaného sídelního areálu únětické kultury ze starší doby bronzové. Důležité je, že v ploše z roku 2019 již zcela absentují standardní hroby a lze tedy opět lépe vymezit rozsah pohřebiště zkoumaného v předchozích letech.

Ze sídlištních objektů se objevily 3 velká síla, několik menších sídlištních jam; nejpočetnější byly ovšem drobné sloupové jámy zasahující obvykle pouze do úrovně půdního typu. Jejich nepravidelný rozptyl neumožňuje rekonstruovat podobu ani polohu případné zástavby. Z celkem 35 ručně snižovaných čtverců pochází reprezentativní nálezový soubor z kulturního souvrství. Další případ deponování lidského těla do sídlištní jámy pochází z objektu 677, v němž byly na dně síla pozůstatky dítěte doprovázené menší nádobkou. Výzkum proběhl v předstihu před stavbou a její realizaci, pokud nedojde k zásadní změně projektu, tak nic nebrání. V rámci stavby se archeologický výzkum omezí již jen na prostorově omezené kopané výkopy větší hloubky (zejména jámy).

Podolí – výzkum rozměrného síla ze starší doby bronzové

POLEŠOVICE (okr. Uherské Hradiště)

Nivy – těžba písku (J. Kala, č. akce 662/17)

Během postupného rozšiřování obecní pískovny byla při plošné skrývce zachycena další část pohřebiště nitranské kultury. Na rozdíl od minulých let (viz Výroční zprávy 2006-2018), kdy byly zkoumány jen osamocené hroby, případně jen jejich menší izolované skupiny, byla tentokrát odhalena kumulace sedmnácti těsně sousedících hrobových jam, tj. pravděpodobně centrální část celého pohřebiště. Celý komplex se nacházel při severním okraji dnešní pískovny a jeho pokračování je tak bohužel skryto (či bylo zničeno) pod místní účelovou komunikací a přilehlým zemědělským areálem.

V hrobových jamách byly zjištěny obecně velmi špatně zachované a torzovité kosterní pozůstatky dětí i dospělých, pohřbených obvykle v mírně pokrčené poloze s trupem na zádech. V jednom z hrobů byly dokumentovány dva pohřby dospělých uložených antipodicky hlavami od sebe. Většinou nijak bohatý hrobový inventář zastupovaly poměrně dobře zachované keramické nádoby, štípaná industrie a měděné vlasové ozdoby a náramky.

V několika hrobech byly nalezeny drobné kostěné korálky, a to buď jednotlivě rozptýlené, nebo tvořící krátké řady čítající jednotky kusů. U jednoho z pohřbů byly však tyto ozdoby původně součástí mohutného závěsu několika překrývajících se pramenů z několika set kusů korálků, který pohřbené ženě sahal od pasu až pod kolena.

Polešovice – výzkum pohřebiště nitranské kultury v místní pískovně

POPOVICE U RAJHRADU (okr. Brno-venkov)

Niva – novostavba RD (R. Bíško, č. akce 495/18)

Při zemních pracích v průběhu výstavby rodinného domu na k. ú. Popovice u Rajhradu bylo zjištěno narušení archeologických situací. Proběhl záchranný archeologický výzkum, během kterého byly zahroubené objekty vzorkovány, kresebně a fotograficky dokumentovány. Na relativně malé ploše stavby (19x14m) se podařilo zachytit celkem 49 objektů různého charakteru nacházející se ve dvou stratigrafických úrovních. Pod cca 50cm mocnou vrstvou navážky a „ornice“ bylo možné identifikovat kulturní vrstvu (30–40cm) obsahující objekty zařaditelné do doby bronzové. Ty porušovaly další kulturní vrstvu s nálezy a objekty (1m) spadající do období přelomu mladší a pozdní doby kamenné (lengyelská a jordanovská kultura). Ve spektru objektů převažovaly kúlové jámy nezařaditelné ovšem do vyšších struktur (vzhledem k malé ploše výzkumu). Dále byly identifikovány stavební a exploatační jámy, několik zásobních jam a také část příkopu (starší – střední doba bronzová; šířka 2,2m, zjištěná délka 8m a hloubka od úrovně podloží 1 m). Vzhledem ke kapacitě výzkumu nebylo možné odhalit širší vztahy jednotlivých kontextů. Je však zcela jisté, že se v tomto prostoru nachází pravěké sídliště intenzivně využívané v několika obdobích prehistorie. V současné době je prostor intravilánu obce Popovice intenzivně upravován. Kromě záchranného archeologického výzkumu na přelomu milénia, který se nacházel ve stejném prostoru, byly zjištěny zahroubené struktury i při stavbě inženýrských sítí v delších vzdálenostech (200m) od popisované stavby (č. akce ÚAPP Brno 703/19). Nicméně i přesto není vlastní výstavbě z hlediska archeologie věnována dostatečná pozornost, což je škoda. Dochází tak k nenávratnému zničení významné a rozsáhlé polykulturní lokality.

Popovice u Rajhradu – výzkum příkopu a sídlištních objektů

POPŮVKY (okr. Brno-venkov)

Pod Šípem, ppč. 709/442 – stavba RD (J. Kala, č. akce 995/18)

Na plošné skrývce v místě budoucího rodinného domu byly v r. 2019 prozkoumány tři zahluobené objekty, související s rozsáhlejším sídlištěm zkoumaným zde od r. 2014 (Viz Výroční zprávy 2014, 2016, 2018). Pouze jeden z objektů poskytl větší kolekci obvyklých keramických artefaktů lengyelské kultury.

PŘEDKLÁŠTEŘÍ (okr. Brno-venkov)

Klášter Porta coeli – rozšíření NNk (M. Přichystal, č. akce 434/19)

I přes velmi omezený rozsah záchranný archeologický výzkum přinesl nové poznatky o prostoru barokního hospodářského dvora kláštera Porta coeli. Podobně jako pod budovou dnešního obecního úřadu, situovanou o zhruba 100 m dále na jihovýchod, byly v západním sousedství severní poloviny objektu bývalé konírny zachyceny pozůstatky vrcholně středověkých sídlištních aktivit. Jednalo se o dvě blíže nespecifikovatelné jámy, které byly zahluobeny do zplanýrovaného terénu. Na základě nepočetných zlomků keramických nádob získaných vzorkováním výplní bylo možné rámcově datovat jednu z nich do 13.–14. století a druhou do 14.–15. století. Později byl zdejší povrch opakovaně uměle navyšován navážkami až o zhruba 1 m. Do těchto vrstev pak byly zapuštěny další jámy a základy zdí budov, které zřejmě souvisely s hospodářskými aktivitami, probíhajícími na tomto místě před vybudováním barokního dvora v první třetině 18. století. K uvedenému dvoru náleží nejmladší zachycené objekty, jimiž jsou útržky kamenné dlažby a základy spojovací zdi mezi konírnou a objektem bývalého pivovaru.

PUSTIMĚŘ (okr. Vyškov)

U Cihelny – kabel VN pro cizí TS DREPOS (B. Mikulková, č. akce 748/19)

Během výkopu pro kabel VN byl ohlášen Policií ČR nález kostry; na místě jsme odkryli kosterní pozůstatky německého vojáka. Za asistence Policie a pyrotechniků byly vyjmuty a odvezeny do Vyškova.

Nalezeny byly boty, ořezávátko, přezka, nákončí, knoflíky a zbytky ponožek z umělého vlákna. Ve stejném výkopu byla o dva dny později porušena další kostra, která byla částečně porušena v minulosti výkopem pro vodovodní přípojku. Hrob neobsahoval žádné milodary, takže datování je problematické. Snad jen podle polohy kostry – přímá poloha s hlavou k západu, bychom mohli usuzovat na dobu hradištní.

PUSTIMĚŘ (okr. Vyškov)

Intravilán – stavba RD (B. Mikulková, č. akce 1146/19)

Plocha výzkumu se nachází na jižním svahu, při okraji pustiměřského katastru. V horní části této dosud nezkoumané lokality byly v severní stěně stavebního zářezu pro rodinný dům zkoumány dva sídlištní objekty KSPP. Sídlištní jámy, jejichž časové určení není zcela jasné, obsahovaly zlomky keramiky a mazanice.

PUSTIMĚŘ (okr. Vyškov)

Intravilán – stavba RD, II. etapa (B. Mikulková, č. akce 634/19)

V profilu rýhy pro pokládku vodovodního potrubí jsme zjistili dvě mělké sídlištní jámy. Objekt 500 obsahoval velké množství mazanice, objekt 501 byl vyplněn tmavě hnědou hlínou promísenou uhlíky a mazanicí. V žádném z objektů jsme nenalezli archeologický materiál, který by blíže osvětlil jejich stáří, proto, vzhledem k charakteru zásypu, datujeme obě jámy do pozdního novověku.

PUSTIMĚŘ (okr. Vyškov)

Intravilán – stavba RD (B. Mikulková, č. akce 743/19)

V profilu základových pasů jednoho z domů jsme dokumentovali dva sídlištní objekty. Oba obsahovaly nepříliš výraznou keramiku z mladší doby bronzové.

ROUSÍNOV-VÍTOVICE (okr. Vyškov)

Padělky – novostavba RD, parc. č. 498/24, 498/25 (B. Mikulková, č. akce 30/20)

Záchrannými výzkumy probíhajícími v souvislosti s výstavbou rodinných domů na lokalitě v poloze „Padělky“ v posledních čtyřech letech jsme zjistili, že se jedná o intenzivně osídlovaný jižní svah. Nejbližším vodním zdrojem je Vítovecký potok protékající cca 200 m západně od zkoumané plochy. Na ploše stavební jámy pro další rodinný dům jsme prozkoumali pět částečně porušených objektů KSPP. Dva z nich byly zbytky zá- sobních jam s popelovitým zásypem, které navazovaly na osídlení zjištěné na vedlejší parcele. Další objekty měly také sídlištní charakter.

ROZDROJOVICE (okr. Brno-venkov)

U Kříže – stavba RD (M. Přichystal, č. akce 777/19)

Na podzim roku 2019 uskutečnili pracovníci záchranný archeologický výzkum v souvislosti s plánovanou výstavbou dalšího rodinného domu ve známé lokalitě „U Kříže“, která bezprostředně navazuje na jihovýchodní okraj zastavěného území obce Rozdrojovice. Na parcele č. 638/84 se v půdorysu budoucího rodinného domu podařilo odkrýt 121 zahloubených sídlištních objektů, z nichž naprostá většina mohla být na základě získaného movitého materiálu, především zlomků keramických nádob, datována do kultury

s lineární keramikou. Jednalo se hlavně o křivé jámy, které představovaly pozůstatky základů nosné konstrukce dvou vedle sebe stojících dlouhých nadzemních domů obdélníkového půdorysu. V bezprostředním okolí těchto domů pak byly rozmístěny exploatační jámy. Do stěny jedné z nich byla zapuštěna pec s nízkou klenbou. V jiné menší sídlištní jámě byly objeveny kosterní pozůstatky novorozeněte. Několika málo objekty, mimo jiné příznačnými krátkými a hlubokými žlaby neznámého účelu, byla na řešené ploše zastoupena také kultura s moravskou malovanou keramikou.

Rozdrojovice – sídliště s tzv. dlouhými domy kultury s lineární keramikou

SELOUTKY (okr. Prostějov)

Intravilán – novostavba RD, parc. č. 1693/6 (P. Fojtík, č. akce 489/19)

Při hloubení základových pasů budoucího rodinného domu byl ve výrazné podorniční vrstvě zaregistrován ojedinělý menší sídlištní objekt jen částečně zasahující do sprašového podloží. Jeho výplň, poněkud překvapivě, poskytla soubor částečně rekonstruovatelných nádob mladšího vývojového úseku kultury se šňůrovou keramikou a několik zvířecích kostí. Rozsahem spíše drobný terénní výzkum takto poskytl velmi cenný doklad existence sídliště náležejícího do samotného závěru pozdní doby kamenné.

SELOUTKY (okr. Prostějov)

Na Šťastných – terénní úpravy kolem RD (P. Fojtík, č. akce 1086/19)

V r. 2019 realizovalo prostějovské pracoviště ÚAPP Brno záchranných archeologický výzkum vyvolaný terénními úpravami v těsné blízkosti novostavby rodinného domu při severním okraji Seloutek, okr. Prostějov, v trati „Na Šťastných“.

Akce byla organizována ve spolupráci s pracovníky a studenty sekce archeologie KHI UP Olomouc (M. Golec a Z. Mírová) a americkou univerzitou DuPage z Chicaga (M. Dietz, J. Staeck, ad.). Pohřebiště platěnické skupiny východoalštské kultury zde bylo zkoumáno A. Gottwaldem poprvé v letech 1926-1928 a dále K. Dobešem v roce 1934. Celkem bylo odkryto 26 hrobů, z nichž se vyznamy komorové hroby s kamennými závaly. Hrob H2/1926 po nedávné revizi (Z. Mírová) vydal velmi cenné zjištění, jde o jediný evidovaný platěnický hrob na Moravě s uložením spáleného čtyřkolového vozu. K obnově výzkumu seloutecké nekropole pracovníky ÚAPP, pobočky v Prostějově došlo v souvislosti se stavebními aktivitami v letech 2012 a 2017; nově bylo zdokumentováno 18 hrobů, z nichž sedm reprezentovalo právě rozměrné komorové hroby s mohutnými kamennými závaly a početným inventářem. Letošní sezóna poskytla dva obdobné komorové hroby, čímž pohřebiště k dnešnímu dni vydalo celkem 46 hrobů. Zatímco první hrob náležel dle inventáře (jantarové a skleněné korálky, Fe jehlice a náramek/nápažník, 2 bronzové náušnice/záušnice) pravděpodobně ženě z fáze Ha D1, tak druhý příslušel muži z fáze Ha C2, na což poukazuje především „abnormální“ vybava kovových předmětů (2 Fe kopí, 2 Fe udidla, opasek složený z 9 Fe plochých kruhů a 1 koule, 3 Fe nože a Fe jehlice svývalky na krčku). Dvě oddělené popelnice s kremací nevyklučují možný dvojhrob. Kamenný zával zde dosáhl úctyhodných 6-7 m³, což je na pohřebišti dosud vůbec největší zjištěná kubatura. Hrob obkružoval žlab o průměru cca 10 m. Předběžné zařazení druhého hrobu prokazuje, že jde o nejbohatší hrob platěnické skupiny na Moravě nalezený po 80 letech, od roku 1939, kdy byly odkryty dva velmožské hroby v Jevíčku III, A/39 a B/39 - „Na panském“. A mohli bychom jej společensky zařadit na pomezí vyšší střední a velmožské vrstvy.

Seloutky – inventář hrobu platěnické skupiny s nejbohatší výbavou na Moravě

SMRŽICE (okr. Prostějov)

Nad cihelnou – stavba skleníku, Smržice II (P. Fojtík, č. akce 63/19)

Na ploše budoucího skleníku a obslužné komunikace bylo prozkoumáno a zdokumentováno celkem 8 terénních archeologických situací. Jednalo se o 7 sídlištních objektů souvisejících s již dříve zkoumanou rozsáhlejší osadou mladší doby bronzové až starší doby železné. Běžnému spektru nálezů se zde vymyká materiál vyzvednutý z většího hliníku, který lze předběžně časově zařadit do počátků doby halštatské (tj. 8. stol. př. n. l.). Keramika z objektu překvapivě nese výraznou pečeť jihomoravské horákovské kultury, dva zlomky poukazují patrně až na oblast dnešního Banátu (kultura Basarabi). Cenným objevem je také kostrový hrob kultury se šňůrovou keramikou, který poskytl nejen sedm keramických nádob, ale i závěsek z kančího klu, skvostný sekeromlat ze serpentinitu, kamennou sekerku, valoun porfyrického mikrodioritu (záměrně přinesená surovina potencionálního kamenného artefaktu) a stopy zcela rozpadnutého měděného předmětu. Skladba popsaného hrobového inventáře i tor-zovité pozůstatky skeletu nebožtíka na pravém boku s orientací hlavou k západu, poukazovaly na pohřeb příslušníka mužského pohlaví, což potvrdila i následná antropologická analýza (pravděpodobně muž mezi 30. a 40. rokem života). Hrob byl situován na náhorních partiích táhlého terénního hřbetu západně vrchu Stráž s kótou 286,5 m. Místo samotné poskytuje nebývale široký krajinný výhled a kontroluje tak nejen klíčové území rozšířených akumulčních rovin Romžské nivy, ale poskytuje dohlednost až na Konicko a Draňansko, nebo k Vyškovsku a Kroměřížsku. V katastrálním území obce Smržice, okr. Prostějov, se jedná o v pořadí již druhou funerální památku lidu se šňůrovou keramikou pozdní doby kamenné (dětský hrob vykopaný A. Gottwaldem v trati „Záolešni na stezkách“). V tomto případně jde však o nález z kategorie zpravidla bohatě vypravených a obvykle solitérních hrobů, původně snad pod navršenou mohylou, situovaných v polohách s rozhledem do otevřené krajiny.

Smržice – dokumentace hrobu vybaveného závěskem z kančího klu

STAROVICE (okr. Břeclav)

Západně od intravilánu, č. parc. 4997 – výstavba inženýrských sítí pro 41 rodinných domů (R. Bíško, č. akce 438/19)

V průběhu června a července 2019 probíhal záchranný archeologický výzkum na stavbě komunikací pro 41 rodinných domů na okraji intravilánu obce Starovice. Už v průběhu skrývky buldozerem bylo jasné, že se v prostoru stavby nachází pozůstatek sídliště z mladší doby kamenné a starší doby bronzové (povrchové nálezy keramiky, kamenná industrie). Tato domněnka se potvrdila i při dodatečné skrývce, kdy se v ploše podařilo identifikovat několik stovek sídlištních objektů koncentrovaných na zhruba 5 místech. Před vlastní antropogenní aktivitou lze datovat různé geologické pochody (patrně erozní, svahové apod.), díky kterým se původně značně členité jílovité podloží zarovnal a zaplnilo několik depresí, vývrátů a terénních nerovností. Tento jev nebylo snadné bez exkavace jednoznačně interpretovat. K tomuto problému bylo přistupováno z hlediska archeologie jako k zahloubeným kontextům a odpovídá tomu i číslování objektů a uloženin. Nejvýrazněji se tento jev projevil u objektu číslo 598, uloženině/vrstvě 205, zabírající celý střed zkoumané plochy.

Do těchto sedimentárních vrstev byly zahloubeny mladší objekty datovatelné především do období mladší fáze lengyelské kultury z přelomu neolitu a eneolitu. Dále mladší fáze věteřovské kultury, kultury středodunajských popelnicových polí a velatické kultury. Převážná část situací pochází z období lengyelské kultury. Nejvíce máme kúlových jam, které vytvářely několik spojitelných struktur, domů. Bohužel vzhledem k rozměrům skrytých komunikací se nepodařilo odhalit celý půdorys, vždy pouze části. Celkem se ve skryté ploše nacházelo 4–5 struktur (šířka minimálně 10 m a délka minimálně 15 m). Rozestupy kúlových jam coby opěrných sloupů zdíva jsou proměnlivé od 0,5 m do 1 m a záleží zřejmě na možnosti dochování příslušné jámy. Toto se projevuje i v hloubce dochovaných objektů, které většinou nepřesahují 20 cm. Struktury jsou zpravidla jednořadové a na vnější straně nenacházíme podélné exploatační jámy, typické hliníky.

Dále byly zkoumány běžné sídlištní jámy lengyelské kultury, často obsahující bohatý inventář (kostěná šídla, velké části nádob, naběračky a také část antropomorfní plastiky, ale i části zoomorfních plastik). Patrně jde převážně o výrobní objekty vzhledem k jejich tvaru a bohatému inventáři. Západním směrem v mírném svahu těchto koncentrací nápadně přibývá, zatímco při východním okraji zcela chybí.

Ze starší, střední a mladší doby bronzové se dochovali především zásobní jámy také s bohatými nálezy (velké části nádob, drobné bronzové předměty). Nejčastěji je zde zastoupena věteřovská kultura, do které je možné zařadit i část domu se žlábkovitou konstrukcí (šířka 5 m, délka minimálně 7 m). Mladší období doby bronzové jsou zastoupena několika blíže nespécifikovatelnými sídlištními jámami.

Jedna kúlová jáma obsahovala keramické fragmenty z období protohistorie (doba římská). Jde ovšem o osamocený nález a vzhledem ke spektru nálezových situací těžko interpretovatelný.

Velké množství zásahů lze také spojit s pozdním středověkem a raným novověkem. Za místopisně tradiční nález lze označit pozůstatky zahloubených struktur po sadařské a vinohradnické činnosti, hlásící se podle archeologických nálezů ke dvěma časovým etapám, a to k 15./16. a 19./20. století, kdy se ve zdejších kraji evidentně měnily techniky výsadby révy vinné. Vyloučit nelze ovšem ani zcela novodobé zásahy.

Záchranným výzkumem v roce 2019 se podařilo zdokumentovat část pravěkého sídliště v tomto prostoru zatím unikátního. Vzhledem ke geomorfologii terénu navíc jde

o výšinný areál, v jehož pokračování (ve směru na západ) je možné očekávat i struktury s odpovídajícím charakterem (např. zbytky valu, příkop, ohrazení atd.).

Starovice – keramika lengyelské kultury „na půl cesty“ laboratorního ošetření

STÍNAVA, (okr. Prostějov)

Štěrková terasa říčky Okluky – výstavba vodních tůní (P. Fojtík, č. akce 436/19)

V r. 2019 proběhl záchranný archeologický výzkum vyvolaný výstavbou vodních tůní. Štěrková terasa v blízkosti dnešního koryta říčky Okluky, při hranici současného katastrálního území obce Stínava, okr. Prostějov a Vojenského výcvikového prostoru Březina, příslušejícího již k okresu vyškovskému, poně- kud neočekávaně poskytla čtyři nevýrazné archeologické situace v podobě plytkých jam zapuštěných do terasových štěrků. Jejich výplní byly štěrky a větší valouny promísené šedočernou prachovou hlínou, s obsahem fragmentární středověké keramiky a nápadným výskytem železářské (patrně hutnické) strusky. Zachycené terénní relikty můžeme považovat za stopy primárního zpracování železných rud, tedy pozůstatky železářské hutě či dokonce hamru. Zjevná je přímá souvislost námi doložených hutnických aktivit

2. poloviny 13. století (dodejme, že trať „V hamřisku“ u Stínavy uvádí k roku 1590 Urbář plumlovského panství) se zřejmě částečně soudobými doklady exploatace nedalekých kvalitních železných rud (snad v rámci ekonomických aktivit Alberta z Lešan, jež však nakonec nebyly příliš úspěšnými) v poloze „Na kutiskách“ (jinak i „Vlčí jámy“) v Repešském žlebu u Stínavy (2 km jihozápadně od místa výzkumu). Jedná se o plošně relativně omezené čočkovité ložisko velmi kvalitních železných chlorit-sideritových, v menší míře též magnetitových rud vulkanosedimentárního původu ze skupiny ložisek šternbersko-hornobenešovského pruhu moravskoslezského devonu, ze kterého se ve více časových periodách mohlo vytěžit snad až dva tisíce tun rudy (od hypotetického využití tohoto surovinového zdroje Kelty až po příležitostné aktivity sedláků v 18. století). Rozdílný ráz dobývek dovoluje rozčlenit exploataci naleziště „Na kutiskách“ do několika časových

etap, z nichž poslední, kdy došlo k podfárání celého ložiska tzv. „dědičnou štolou“, lze spolehlivě datovat k polovině 16. století. Těžba již ve vrcholně středověkém období byla proto (i vzhledem k charakteru některých prací, např. úklonné jámy s krátkou štolou) vysoce pravděpodobná, její bezprostřední důkazy však prozatím zcela chyběly. Jejich bezpečné potvrzení v podobě místa primární úpravy a snad i zpracování zde vytěžené nerostné suroviny tak významně podporuje hypotetickou interpretaci vícovského Městiska, vzdáleného jen 2,8 km východně od samotného kutiště a pouze 2 km jihozápadně místa výzkumu, jako opevněné osady specializované hornické komunity zaměřené právě na dobývání železných rud v přilehlém lesním masivu. Rozsahem spíše drobný záchranný archeologický výzkum tak přinesl nebývale zajímavé a velmi cenné poznatky přispívající nejen k poznání středověkého železářství na střední Moravě, ale i celého dějinného procesu intenzivní středověké kolonizace této části Dražanské vrchoviny.

STŘELICE (okr. Brno-venkov)

Čtvrťky – rezidence Střelice (I. Čižmář, č. akce 704/19)

Lokalita se nachází na nevýrazném hřbetu skloněném k západu při jižním okraji obce, v dosud nezastavěném prostoru nad ul. Komenského, mezi místní základní školou a ul. Trpín. Výzkum zde probíhal v souvislosti s výstavbou bytového domu. Při výzkumu bylo prozkoumáno cca 40 zahloubených objektů, které byly rozptýleny prakticky po celé ploše stavby, nejvíce se jich ovšem koncentrovalo na hřbetu v jižní polovině staveniště. Převažují mělce zahloubené jámy s nevelkým množstvím materiálu, jejichž interpretace není zcela jasná. V zásypu jedné z nich byly nalezeny pozůstatky menší psovité šelmy. Mezi objekty vynikají dvě kruhové zásobní jámy, jejichž výplně obsahovaly enormní množství mazanice pocházející z výmazu stěn nadzemních staveb, jejichž půdorysy se však v bezprostředním okolí nepodařilo zachytit. Na hroudách mazanice byly patrné otisky prutů i prken rozličných velikostí. Jako zajímavá se jeví část nadzemní stavby v severní části staveniště, jejíž odkrytý půdorys byl vymezen mělkými obvodovými žlaby. S ohledem na hloubku základových žlabů (do 10 cm) je pravděpodobné, že velká část pozůstatků tohoto typu se nacházela v tmavé ornici a byla zničena dřívější orbou. Nálezy získané při výzkumu nevybočují z klasického spektra, které známe na sídlišťích kultury s moravskou malovanou keramikou. Kromě souboru keramiky (nejvíce jí pochází z výše uvedených zásobních jam) je zastoupen soubor štípané industrie, části sekeromlatů a také kusy suroviny pro jejich výrobu – tzv. zelené břidlice získávané z výchozů u nedalekých Želešic.

SYROVICE (okr. Brno-venkov)

Klínek – komunikace a inženýrské sítě v obytné zóně (I. Čižmář, č. akce 388/18)

Během archeologického dohledu při stavbě inženýrských sítí pro rodinné domy v Syrovicích byly v poloze „Klínek“ zachyceny tři zahloubené objekty pravěkého stáří, avšak bez výraznějšího materiálu, který by upřesnil jejich bližší dataci. Mimo to ovšem byly odkryty také tři okopy z 2. světové války, které nám dokládají pozice ruské armády v souvislosti s válečnými událostmi v okolí Rajhradu, Syrovic a Ořehova. S ohledem na mocnost odebraného podloží lze předpokládat, že nejmělkčí objekt dosahoval hloubky alespoň padesáti centimetrů. Nález tří nábojnic ráže 12,7x108 mm v blízkosti objektu naznačuje, že se mohlo jednat o okop pro dva klečící střelce z kulometu DŠK, střílející směrem k Rajhradu. Tento objekt měli podle tehdejších manuálů dva vojáci vykopat za 30–40 minut. Vzhledem k tomu, že objekt byl mělký, mohl souviset s první fází bojů v prostoru, a po ustálení fronty se do něj vojáci již nevrátili. Zbylé dva objekty jsou výrazně hlubší, což nasvědčuje tomu, že sloužily v pozdější fázi, kdy se fronta již ustálila. Přesný odraz

v polních příručkách nemáme, což by mohlo nasvědčovat o jisté improvizaci vojáků. Objekty podobné syrovickým, včetně střeleckých stupňů, jsou známy z německých manuálů, dle nichž měli dva muži objekt o délce 280 cm a hloubce 180 cm vykopat za 5 hodin. Ze získaných nálezů je možné jmenovat cvočky do vojenských bot či zavírací nůž.

ŠLAPANICE (okr. Brno-venkov)

Pod Žuráněm – dobývací prostor, cihelna (D. Parma, č. akce 1144/19)

Záchranným výzkumem se podařilo zachytit celkem 10 zahloubených objektů. Dva z nich představují rozměrná podzemní síla zcela neobvyklých rozměrů (hloubka 3,8 a 4,8 m) datovaná jen rámcově do novověku, představující dle své polohy doklad skrytého skladování obilí. Další tři běžné sídlištní objekty jsou datovatelné pouze rámcově do pravěku, snad lze uvažovat o jejich zařazení do závěru neolitu – takto jsou datovány i objekty zkoumané v letech 2000 a 2003 v bezprostřední blízkosti. Lze předpokládat, že s pokračujícími skrývkami v lokalitě budou pokračovat i doklady pravěkého osídlení.

Šlapanice – novověká podzemní síla neobvyklých rozměrů v profilech

ŠUMICE (okr. Brno-venkov)

Intravilán – oprava vodovodu, řad B (D. Humpola, č. akce 187/19)

V průběhu archeologického výzkumu, který probíhal v návaznosti na zemní práce při rekonstrukci vodovodního řádu v obci Šumice, se podařilo zdokumentovat jediný objekt. Archeologická situace před domem č. p. 45 se skládala ze zahloubené zásobní jámy a ji překrývající kulturní vrstvy. Ač neobsahovala žádné jasně datovatelné nálezy, je vysoce pravděpodobné, že náleží sídelnímu areálu ze starší doby bronzové, který byl odkryt dříve severním směrem od místa nálezu.

Šumice – zahloubená zásobní jáma pravděpodobně z doby bronzové

TIŠNOV (okr. Brno-venkov)

Hony za Kukýrnou – ulice Tišnovská III – I. etapa, 2. část (M. Přichystal, č. akce 1036/18)

V průběhu záchranného archeologického výzkumu bylo v obou vedlejších větvích nově budované komunikace zaznamenáno pokračování souvislé vrstvy tmavě hnědého až černého hlinitého sedimentu patrně deluviofluviálního původu. S rozsahem této vrstvy opět korespondovaly nálezy zlomků keramických nádob, které byly získány sběrem na povrchu skryté plochy i na souběžných hromadách sejmuté ornice. Strěpy spadají do vrcholného i pozdního středověku a novověku a na místo byly nejpravděpodobněji přemístěny prostřednictvím erozní činnosti povrchové vody z výše položeného severozápadního sousedství, kde lze očekávat existenci dosud nevidované archeologické lokality.

TIŠNOV (okr. Brno-venkov)

Ul. Wagnerova – stavba výrobní haly firmy EVVA - GUARD (M. Přichystal, č. akce 1069/19)

V listopadu a prosinci roku 2019 uskutečnili pracovníci záchranný archeologický výzkum na pozemku parc. č. 2053/19 při jihozápadní straně jihovýchodního konce ulice Wagnerova v souvislosti s plánovanou výstavbou nové výrobní haly. Dotčený pozemek se rozkládá v prostoru známé archeologické lokality na úpatí jihozápadního svahu kopce Klucanina, kde byl již v roce 1886 při výstavbě železnice nalezen depot 12 bronzových nápažníků či nánožníků z mladšího stupně doby popelnicových polí. Další nálezy lužické a slezské fáze KLPP zde byly postupně získávány v 50. letech při budování a úpravách textilní továrny a také na přelomu roků 2017 a 2018 při rekonstrukci kanalizace v souběžné ulici Brněnská. Po skrývce se ukázalo, že většinu plochy pokrývají navážky, zbytky podorničí a svahové sedimenty, které mohly být odstraněny jen v její

severovýchodní třetině, kde měl vzniknout vodorovný zářez v mírně svažitém terénu. V uvedeném prostoru byly zachyceny zbytky kulturní vrstvy a 175 zahloubených sídlištních objektů, z nichž naprostou většinu bylo možné na základě získaného materiálu datovat do lužické a slezské fáze KLPP. Kromě zásobních jam s charakteristickými podhloubenými stěnami byl odkryt značný počet kúlových jam, které nejspíše reprezentují původní zástavbu osady nadzemními domy. Několik objektů ovšem dokládá, že místo bylo předtím využíváno již nositeli kultury s moravskou malovanou keramikou.

Tišnov – zdobená jehlice kultury lužických popelnicových polí

VELKÉ HOSTĚŘÁDKY (okr. Břeclav)

Klouč, Skřípov – IS, zapojení sond Borkovany (M. Lečbych, č. akce 66/19)

Rozsáhlé zemní práce pro budoucí plynovod vedoucí z katastru Borkovan do Dambořic vyvolaly v roce 2019 v několika místech nutnost záchranného archeologického výzkumu. Osídlení lengyelské kultury bylo identifikováno ve dvou polohách.

V poloze u návrší „Klouč“, v severní části katastru na hranicích s obcí Bošovice, bylo ve výkopu plynovodu prozkoumáno 13 poměrně rozsáhlých zahloubených objektů. Objekty se nacházely v nadmořské výšce 330 m n. m.

Druhá poloha s lengyelskými objekty byla zjištěna v údolí potoka Skřípov. Zde bylo zachyceno výrazné polykulturní osídlení a prozkoumáno více než 100 archeologických objektů. Několik zdokumentovaných situací je i zde také zařazeno do neolitu a eneolitu. V dalších prozkoumaných objektech se nacházely nepočtené keramické nálezy, které lze zařadit do střední až mladší doby bronzové. Byly porušeny dva kostrové hroby, přičemž jeden z těchto hrobů je na základě nalezené keramické nádoby zařaditelný do mohylové kultury. Nejvýrazněji však zde dominovaly objekty náležící době železné. Jednalo se především o běžné sídlištní jámy rozpoznané na profilech výkopů, ale minimálně 10 objektů můžeme interpretovat jako pozůstatky zahloubených halštatských a laténských zemnic. Z jejich výplní byl mnohdy vyzvednut početný soubor keramiky, v případě laténského období i několik menších fragmentů železných předmětů.

V blízkosti stávajícího rybníka Skřípov dominovaly mezi dokumentovanými situacemi nálezy ze dvou středověkých horizontů. Část nálezů můžeme přiřadit k období středo- až mladohradištnímu. Jde zejména o zlomky keramiky získané ze zdokumentovaných profilů výkopu. A nemalý soubor nálezů je zařaditelný do 13.–14. století. Tyto nálezy mají patrně souvislost se zaniklou středověkou vsí Skřípov, která se v blízkosti stavby nacházela a měla zaniknout v polovině 15. století.

Tento záchranný výzkum tedy nepochybně potvrdil starší předpoklady, že je ve skřípovském mikroregionu možné počítat s kontinuitou osídlení od střední doby hradištní až do pevného data v pozdním středověku.

VELATICE (okr. Brno-venkov)

Intravilán – novostavba RD, parc. č. 96 (P. Kos, č. akce 415/19)

Záchranný archeologický výzkum přinesl doklady staršího osídlení dnešní domovní parcely v jádru obce. Na sledované ploše byly zachyceny zásypy menších oválných jam z I I. stol. a fragment kamenné základové zdi stavěné na jílu s reliktem brusného pískovcového kamene. Podle zlomků nalezené keramiky se mohlo jednat o pozůstatek zaniklé hospodářské usedlosti z přelomu 14. a 15. století, která mohla přežít v různých stavebních obměnách až do období raného novověku. Základy pozdně středověké obytné stavby se pak staly součástí nadzemní konstrukce nové obytné stavby postavené na maltu z pálených cihel během 18.–19. století. Podle vrstviček nášlapů nelze vyloučit, že v poslední fázi, než byl objekt začleněn do interiéru raně novověké stavby mohl sloužit např. jako shora otevřený dvorek. Z vesměs jen povrchově zkoumaných objektů byla získána drobná kolekce charakteristických zlomků keramiky, skla a železných artefaktů, dokládajících život na středověké a raně novověké vesnici.

Velatice – relikt brusného kamene ze zdi hospodářské usedlosti z 14./15. století

VĚŽKY (okr. Kroměříž)

U Mlýna – komunikace a IS pro RD, II. a III. etapa (A. Fojtík, č. akce 172/19)

V průběhu roku 2019 byla v souvislosti s výstavbou komunikací a inženýrských sítí pro novou zástavbu rodinných domů realizována další část záchranného archeologického výzkumu, která navazovala na stavbu z roku 2018. Během výzkumu bylo prozkoumáno několik zahlužených sídlištních jam, které mohou být interpretovány jako hliníky, zásobnice, sloupové a blíže neurčené jámy. Na základě získaného materiálu lze říci, že se jedná o stejné epilengyelské osídlení, jaké bylo zachyceno během předešlých záchranných výzkumů.

VÍTONICE (okr. Kroměříž)

Spodní Dubecká, Vinohrady – vodohospodářská opatření (M. Popelka, č. akce 67/19)

Při kontrole skryté plochy v severním rameni plánované hráze bylo vyzvednuto několik atypických zlomků pocházejících z keramických nádob rámcově pravěkého stáří a jeden zlomek mazanice, indikující přítomnost blízkého sídliště, které se pravděpodobně nachází výše na svahu v severních partiích polní trati „Spodní Dubecká“ a stavbou nebylo dotčeno.

VRBICE-VRBICE U VELKÝCH PAVLOVIC (okr. Břeclav)

Famílie – Stavba RD (M. Lečbych, č. akce 1137/19)

Přípravné práce pro výstavbu rodinného domu v obci Vrbice vyvolaly nutnost záchranného archeologického výzkumu. Na parcele byly prozkoumány tři mělce zahloubené jámy s keramickým inventářem, který je chronologicky zařaditelný do lengyelské kultury. Patrně jde o stopy doposud neznámého výšinného sídliště, které můžeme na této lokalitě předpokládat. Objekty se nacházely na okraji plochého návrší „Famílie“ v nadmořské výšce 322 m n. m.

VYŠKOV-DĚDICE U VYŠKOVA (okr. Vyškov)

Kozí Horka – stavba RD, sídliště Víta Nejedlého Vyškov (B. Mikulková, č. akce 744/19)

Pokračující bytová výstavba odkryla poblíž areálu vyškovských kasáren skromné pozůstatky sídliště kultury s lineární keramikou. Sídliště, které se rozkládalo na mírném jihovýchodním svahu, bylo pravděpodobně porušeno již bytovou výstavbou v 50. letech minulého století. Během záchranného výzkumu na jaře 2019 jsme prozkoumali typickou, protáhlou, nepravidelně oválnou jámu, která obsahovala velké množství keramiky, štípané, broušené i kostěné industrie. Kromě toho i zlomky několika zrnitěrek. Dalším zkoumaným objektem byla kruhová jáma kultury s lineární keramikou, která také obsahovala zlomky keramiky, štípanou a kostěnou industrii.

VYŠKOV-DĚDICE U VYŠKOVA (okr. Vyškov)

Legerní pole – parkoviště a manipulační plochy (B. Mikulková, č. akce 739/19)

Během záchranného výzkumu na západním okraji vyškovské průmyslové zóny (ul. Průmyslová) jsme odkryli tři pravěké objekty. První byla blíže nedatovatelná sídlištní jáma. Dva další byly kostrové hroby kultury se šňůrovou keramikou. Na dně rozměrné, přibližně čtvercové, hrobové jámy jsme našli několik keramických nádob (mohutnou amforu, pohár zdobený otiskem šňůry). Dalšími milodary byly měděná dýčka, měděné šídlo, kostěné dláto a kostěné šídlo, kamenná sekerka, kamenný brousek a rohový ústěp. Kosterní pozůstatky původně uložené ve skrčené poloze na boku, byly silně rozvlečené jak po dně hrobové jámy, tak v jejím zásypu. Hrobová jáma byla patrně původně dutá (předpokládáme nějakou formu vnitřní dřevěné konstrukce), což umožnilo pohyb zvířat uvnitř hrobu a tím došlo k rozvlečení lidských ostatků i nálezů. Zcela nemůžeme ani vyloučit možnost vyloupení hrobu již v pravěku. Je však potřebné dodat, že jsme v zásypu hrobu nenašli stopy po vykrádací šachtě. Druhá hrobová jáma, či spíše její torzo (byla mělce zahloubena a při skrývce silně porušena), obsahovala pouze poškozený menší šňůrový pohár.

Druhým významným obdobím, do kterého spadají nálezy odkryté při tomto výzkumu, je konec 2. světové války. Již po částečném odstranění ornice byl patrný složitý systém zákopů, kterými se opevnily jednotky německé armády dislokované v blízkých kasárnách (po válce areál Zbrojovky). Zákopy tvořily čtyři řady klikaticích se úzkých linií, které byly vzájemně propojeny. Tyto „menší“ zákopy obklopoval další, mohutný klikaticí

se zákop, který dosahoval hloubky až 140 cm od povrchu ornice. Byla zde nalezena německá protitanková mina. Zákopy směřovaly k předpokládanému směru útoku Rudé armády – obcím Drnovice, Nemojany, Luleč. Na poválečných leteckých fotografiích pořizovaných Ministerstvem obrany v roce 1947 jsou ještě linie těchto zákopů dobře patrné.

Vyškov-Dědice – hrob lidu kultury se šňůrovou keramikou s bohatým inventářem

ZAJEČÍ (okr. Břeclav)

Louky – těžba štěrkopísku v TP Zaječí (I. Čížmář, č. akce 531/16)

Již několik sezon probíhá v rovinatém pásmu řeky Dyje těžba štěrkopísku v rámci etapy II B. Dosud byly skrývány pouze velké plochy s negativním zjištěním. Při kontrole skrývek v srpnu 2019 (cca 0,5 m od původního terénu) byly ve štěrkopísčitém podloží zachyceny celkem čtyři zahloubené objekty. Jednalo se o dvě mělké kruhové a dvě menší snad kúlové jámy. Zatímco ve třech objektech nebyl téměř žádný archeologický materiál, čtvrtý poskytl kromě velkého množství malakofauny také zlomky keramiky, které je možné datovat do starší doby bronzové.

ZLÍN-MALENOVICE U ZLÍNA (okr. Zlín)

Třída 3. května – stavební úpravy a nástavba bytového domu (A. Fojtík, č. akce 137/18)

Záchranným archeologickým výzkumem byl prozkoumán relikv zahloubeného žlabu, v jehož výplni se podařilo zachytit několik keramických zlomků. Tyto artefakty mohou být rámcově datovány do pravěkého období, přičemž dle jejich charakteru lze uvažovat o bližší dataci do mladší doby kamenné. Poněkud problematická se jeví datace samotného objektu, u kterého nelze vyloučit jeho novověké/recentní stáří, přičemž pravěký materiál se do jeho výplně mohl dostat z blízkého okolí.

Další dokumentovanou strukturu tvořila původní kamenná dlažba z 20. století, která byla v daném prostoru převrstvena až 60cm suťových navážek. Přestože výzkumem byly zachyceny pouze nevýrazné archeologické struktury, mohou nám pomoci k poznání rozsahu pravěkého osídlení v okolí centra Malenovic u Zlína, které je známo ze starších záchranných archeologických výzkumů

ZLOBICE (okr. Kroměříž)

Extravilán – zvodnělý poldr Zlobice (A. Fojtík, č. akce 937/18)

V průběhu let 2018–2019 byl realizován rozsáhlý záchranný archeologický výzkum, který byl vyvolán stavbou protipovodňové hráze. Výzkumem bylo zachyceno přes sto archeologických objektů sídlištního charakteru. Samotné osídlení má více fází, přičemž rámcově se pohybuje v rozsahu doby bronzové až raného středověku. Nejvíce objektů lze předběžně datovat do pozdní doby bronzové, která zároveň představuje nejstarší fázi osídlení. Z tohoto úseku byly zachyceny převážně zásobní a sídlištní jámy. Z nálezů je možné vyzdvihnout především početný soubor tkalcovských závaží a kamenný kadlub pro výrobu jehlic. Dále bylo zachyceno sídliště z mladší doby železné. Toto období představuje druhou fázi osídlení lokality, kterou se podařilo výzkumem zachytit. Co do zastoupení objektů se jedná o druhou nejpočetnější komponentu. Prozkoumáno bylo několik zahlučených objektů, které lze díky jejich tvaru, rozměrům a případným dokladům konstrukcí označit jako chaty. Další struktury již většinou představovaly běžné sídlištní jámy. Na základě předběžného určení keramického materiálu, lze hlavní část osídlení klást do období LTB/LTC, přičemž několik souborů se svou náplní poněkud liší, a proto bude nutné jejich dataci ještě upřesnit. Nejmladší osídlení lokality představuje soubor několika objektů, které lze klást rámcově do mladší doby hradištní. Objekty tvoří prostorově uzavřený sídlištní celek, který zastoupený čtvercovou zemnicí s reliktem otopného zařízení, zásobní jamou a několika sídlištními objekty.

ZNOJMO (okr. Znojmo)

Ulice Hradní – pivovar (D. Humpola, č. akce 398/19)

Archeologický výzkum, který proběhl roku 2019, navázal na terénní práce z let 2017 a 2018 (viz Výroční 2018). Cílem výzkumu bylo odhalit doposud neprozkoumanou část základů středověké tzv. „Loupežnické věže“ a zjistit stav a zchovalost půdorysu této stavby. Z výzkumu vyplynulo, že stavba, která se samovolně zřítla v roce 1892, byla ubourána na úroveň okolního terénu a následně porušena rozsáhlou recentní sklepní prostorou.

ZNOJMO (okr. Znojmo)

Ulice Přemyslovců – stavba RD (D. Humpola, č. akce 181/19)

Archeologický výzkum se soustředil na dozorování nově budovaných přípojek inženýrských sítí rekonstruovaného domu a drenážní rýhy podél paty zdiva objektu. V rýhách budovaných kanalizačních přípojek se podařilo odhalit mocnou kulturní vrstvu s nálezy ze starší doby bronzové, která byla kryta menší vrstvou s nálezy ze středověku. Nad ní se nacházela štetová dlažba, která kryla celý prostor vnitřního dvora. V drenážní rýze byla prozkoumána část masivní zásobní jámy s keramickým materiálem únětické kultury. Vedle ní se nacházely dva narušené novověké hroby. Ty pravděpodobně souvisejí s pohřebními aktivitami spojenými s nedalekým klášterem klarisek.

Znojmo – základy středověké tzv. „Loupežnické věže“ porušené recentními sklepy

ŽABČICE (okr. Brno-venkov)

Ul. Sportovní – novostavba RD, parc. č. 386/4 (J. Zubalík, č. akce 1121/19)

V r. 2019 proběhl záchranný archeologický výzkum při stavbě rodinného domu ve Sportovní ulici v Žabčicích. Při kontrole pasů byla objevena jedna zahloubená sídlištní jáma malých rozměrů nacházející se přibližně ve středu zkoumané plochy. Získaný keramický materiál kvůli své fragmentárnosti umožnil pouze rámcové datování do období mladšího pravěku (doba bronzová až doba stěhování národů).

ŽELEZNÉ (okr. Brno-venkov)

Záhomí – stavba RD (M. Přichystal, č. akce 289/19, 426/19, 775/19, 776/19, 778/19, 869/19)

V průběhu roku 2019 pokračovali pracovníci v záchranných archeologických výzkumech v poloze „Záhomí“, jež byly vyvolány postupnou výstavbou rodinných domů. Nově bylo dokumentováno porušení dalších 12 zahloubených sídlištních objektů, které je možné na základě získaného materiálu opět datovat do kultury s moravskou malovanou keramikou. Zaznamenané objekty upřesňují rozsah nedávno objevené lengyelské osady v lokalitě „Záhomí“. Tato osada s největší pravděpodobností tvořila hospodářské zázemí blízkého soudobého výšinného, nejspíše i opevněného sídliště na temeni kopce Hradisko.

4.2. Seznam vypracovaných náleзовých zpráv

V roce 2019 bylo vypracováno a do archivu ÚAPP Brno, v.v.i. odevzdáno 1135 náleзовých zpráv a hlášení o celkovém rozsahu 2768 stran a 2524 obrazových příloh.

Seznam náleзовých zpráv z pozitivních archeologických akcí odevzdaných v r. 2019:

Obec/katastr	okr.	trať – druh akce	rok	autor *	NZ č.j.	str.	obr.
Adamov	BK	Ul. Osvobození – oprava komunikace	2017-18	PK	84/19	19	18
Blansko-Klepačov	BK	U Hrádku – zaměření hrádku	2019	PK	946/19	10	13
Blažovice	BO	Pod Kostelem 85/4 – novostavba RD	2018	DP	175/19	7	5
Blažovice	BO	Pod Kostelem 85/2 – novostavba RD	2018	DP	176/19	7	5
Blažovice	BO	Pod Kostelem 85/1 – novostavba RD	2016	DP	177/19	10	7
Blučina	BO	Pastvicka – deponie zeminy	2018	IČ	174/19	6	6
Brno-Horní Heršpice	BM	Průmyslová zóna – areál Sokolova	2018-19	RB	542/19	13	20
Brno-Chrlice	BO	Příčky – reko VTL DN 500	2018	IČ	305/19	11	15
Brno-Chrlice/Sokolnice	BM,BO	Extravilán – kabel VN I 61, VN I 64 z R So	2017	RB	178/19	7	22
Brno-Maloměřice	BM	Ul. Wágnerova – bytová výstavba	2017-19	PK	536/19	37	38
Brno-Soběšice	BM	Růženec – nález lidských pozůstatků	2017	JK	753/19	9	6
Brno-Starý Lískovec/ Moravany	BM,BO	Ul. Kyjevská/V jamách, Brněnské lány – R I 10 KV - zaústění VN III. etapa	2018	MPř	79/19	43	24
Brno-Útěchov	BM	Ul. Boří – rekonstrukce plynovodu	2018	PK	80/19	12	7
Broděk u Prostějova- Sněhotice	PV	Intravilán – rozšíření DS NN	2019	PF	657/19	9	5
Břest	KM	Hřiště – sportovní výukový areál	2018	MPo	62/19	10	6
Březina	BO	Intravilán – průtah obcí	2016-18	PK	133/19	17	24
Brumov-Bylnice	ZL	Hrad Brumov – obnova dolního hradu	2018-19	AF	389/19	12	14
Drnovice	BK	U Kapličky – RD a obnova VN	2019	MPř	326/19	23	8
Dřínov	KM	Intravilán – novostavba RD, parc. č. 186	2019	MPo	909/19	14	12
Fryšták	ZL	Ul. P. I. Stuchlého – dvůr domu č. 16	2018	AF	327/19	8	8
Holešov	KM	Ul. Pivovarská – revitalizace pivovaru	2018-19	AF	863/19	7	8
Holešov	KM	Ul. Zlínská – oprava výtlačného řadu	2019	MPo	988/19	8	8
Holešov-Všetuly	KM	Ul. Palackého – výroba Sentry Glas	2017-18	MPo	63/19	18	30
Hostěradice	ZN	Mezi kopci – vrt a úpravna vody	2017-18	DH	90/19	13	10
Jiřkovice	BO	Díly – stavební dvůr Jiřkovice	2018	DP	197/19	6	5
Koválovice-Osíčany -Koválovice u Tištiny	PV	Intravilán (náves) – zásobování vodou	2018-19	PF	1128/19	7	4
Kroměříž	KM	Ul. Vodní – reko MS Kroměříž Vodní	2018	AF	885/19	7	4
Kroměříž	KM	Ul. Vodní – oprava vodovodu	2019	MPo	390/19	8	6
Kroměříž	KM	Nám. Míru – revitalizace náměstí	2018-19	AF	445/19	10	8
Kroměříž	KM	Ul. Křižná – obvodová sanace zdiva	2019	MPo	632/19	10	6
Kuřim	BO	Ul. Blanenská – stavba sportovní haly	2017-18	RB	239/19	38	35
Kuřim	BO	Ul. Knínická – provizorní komunikace	2017	MPř	250/19	58	31
Kuřim	BO	Ul. Knínická – hala Kuřim	2018-19	MPř	633/19	142	71
Lechotice	KM	Podlesí – ZTV Lechotice	2019	MPo	1042/19	15	18
Lutopecny-Měrůtky	KM	Výhon – novostavba RD	2019	MPo	341/19	7	6
Lysice	BK	Ul. Družstevní – hasičská zbrojnice	2018-19	MPř	556/19	25	9
Malé Hradisko	PV	Staré Hradisko – prospekce	2016	IČ	730/19	5	3
Mokrá-Horákov	BO	Mokrý lom – arch. průzkum lomu	2018	PK	238/19	34	60
Mokrá-Horákov	BO	Hliník – novostavba obj. pro rekreaci	2018-19	PK	621/19	35	19
Moravský Písek	HO	Podluží – retenční nádrž obce	2019	ML	631/19	10	10
Moutnice	BO	Intravilán – průtah centrem obce	2017-18	ML	81/19	12	19
Mysločovice	ZL	Široký – retenční nádrž+další objekty	2018-19	MPo	971/19	12	16
Napajedla/Otrokovice- Kvítkovice	ZL	Dolní a Horní Padělky/Přední mezicestí, Nábřeží, Chmelín–D55,5505 obchvat	2017-18	MPo	462/19	147	107

Němčice nad Hanou	PV	Ul. Hřbitovní – úprava DS kVN a kNN	2019	PF	461/19	16	4
Němčice nad Hanou	PV	Zadní dlátka, Kratiny – prospekce	2016	IČ	731/19	6	3
Ohrozim	PV	Hrabovec – infrastruktura pro RD	2018	PF	1127/19	24	31
Otrokovice	ZL	Dolní Chrášť – suchá nádrž	2018-19	MPo	340/19	14	15
Otrokovice-Kvítkovice/ Zlín-Malenovice	ZL	Rybničky, Zadní mezicestí – silnice I/490	2019	MPo	812/19	20	17
Podolí u Brna	BO	Ul. Výhon – průtah III/37370	2018	DP	304/19	11	11
Rataje	KM	Intravilán – novostavba RD	2018	MPo	61/19	9	4
Sazovice	ZL	Trnovec – protipovodňová opatření	2018	AF	820/19	23	27
Slatinice	OC	Trávníky – odebrání ornice	2018	PF	67/19	29	40
Syrovice	BO	U Trní – logistický park Brno, hala	2018	IČ	68/19	10	23
Šlapanice u Brna	BO	Ul. Brněnská pole – obytný soubor	2018	DP	196/19	8	7
Tišnov	BO	Ul. Kukýrna, Riegrova – reko MS	2018	MPř	143/19	22	8
Tišnov	BO	Hony za Kukýrnou – komunikace	2018-19	MPř	899/19	10	5
Troubsko	BO	Malá pole – detektorový nález	2016	RB	179/19	5	7
Uhřice	HO	Čtvrtky za kostelem – infrastruktura	2018	ML	263/19	23	31
Velatice	BO	Intravilán – novostavba RD, parc. č. 96	2019	PK	729/19	22	10
Velké Pavlovice	BV	Hlaviny – reko VTL DN 500, VI. etapa	2018	RB	813/19	27	25
Věžky	KM	U Hřbitova – IS pro RD Věžky	2018	AF	444/19	8	11
Vítonice	KM	Spodní Dubecká – vodohosp. opatření	2019	MPo	945/19	8	11
Vranov u Brna	BO	Coufává – reko VTL	2018	PK	78/19	12	12
Zlín-Malenovice	ZL	Zadní mezicestí – rozšíření parkoviště	2017-18	MPo, AF	77/19	38	28
Zlín-Malenovice	ZL	Třída 3. května – bytový dům	2018-19	AF	862/19	8	8
Železné	BO	Záhomí – realizace inženýrských sítí	2018	MPř	195/19	29	15
Železné	BO	Záhomí – VN+TS+NNk, SLN Techcontrol	2018-19	MPř	770/19	18	8
Železné	BO	Záhomí – výstavba RD, parc. č. 522/27	2018-19	MPř	799/19	14	4
Železné	BO	Záhomí – výstavba RD, parc. č. 522/10	2019	MPř	798/19	14	4

*Vysvětlivky zkratk jmen autorů:

AF – Adam Fojtík; DH – David Humpola; DP – David Parma; IČ – Ivan Čizmář; JK – Jiří Kala; ML – Marek Lečbych; MPo – Miroslav Popelka; MPř – Michal Přichystal; PF – Pavel Fojtík; PK – Petr Kos; RB – Richard Bíško

5. PUBLIKAČNÍ ČINNOST, KONFERENCE, POPULARIZACE

5.1. Publikační činnost

- BARTÍK, J. – FOJTÍK, A. – POPELKA, M. 2019: Sídliště lengyelské kultury Šelešovice – „Pod rozdíly“. Acta Musealia XVI, 2018/1–2, 8–31.
- BÍŠKO, R. 2019: Velké Pavlovice (okr. Břeclav). „Hlaviny“. Přehled výzkumů 60-1, 204.
- BÍŠKO, R. – ČIŽMÁŘ, I. 2019: Blučina (okr. Brno-venkov). „Pastviska“. Přehled výzkumů 60-1, 247.
- BÍŠKO, R. – ČIŽMÁŘ, I. 2019: Brno (k. ú. Chrlice, okr. Brno-město). „Příčky“. Přehled výzkumů 60-1, 205, 234, 247.
- BÍŠKO, R. – KALA, J. – PŘICHYSTAL, M. 2019: Moravany (k. ú. Moravany u Brna, okr. Brno-venkov). „Brněnské lány“, parc. č. 739/93. Přehled výzkumů 60-1, 196, 219.
- BÍŠKO, R. – KOS, P. – ČIŽMÁŘ, I. 2019: Velké Pavlovice (okr. Břeclav). „Remíza“, parc. č. 8074. Přehled výzkumů 60-2, 308.
- BÍŠKO, R. – KOS, P. – VITULOVÁ, D. – KALA, J. – ČIŽMÁŘ, I. – PETŘÍK, J. – ZUBALÍK, J. 2019: Velké Pavlovice (okr. Břeclav). „Trkmanská“, parc. č. 8051. Přehled výzkumů 60-2, 309–311.
- BÍŠKO, R. – PŘICHYSTAL, M. 2019: Kuřim (okr. Brno-venkov). Ulice Blanenská, parc. č. 2973/1. Přehled výzkumů 60-1, 235–236.
- ČIŽMÁŘ, I. 2019: Brno (k. ú. Židenice, okr. Brno-město). Ulice Tovačovského, parc. č. 438. Přehled výzkumů 60-1, 193, 208.
- ČIŽMÁŘ, I. 2019: Brno (k. ú. Židenice, okr. Brno-město). Ulice Skopalíkova. Přehled výzkumů 60-1, 208.
- ČIŽMÁŘ, I. 2019: Brno (k. ú. Židenice, okr. Brno-město). Ulice Svatoplukova. Přehled výzkumů 60-1, 208.
- ČIŽMÁŘ, I. 2019: Moravany (k. ú. Moravany u Brna, okr. Brno-venkov). „Švédské kříže“. Přehled výzkumů 60-1, 180.
- ČIŽMÁŘ, I. 2019: Slatinice (k. ú. Slatinice na Hané, okr. Olomouc). „Trávníky“. Přehled výzkumů 60-1, 242–243.
- ČIŽMÁŘ, I. 2019: Syrovice (okr. Brno-venkov). „Klínek“. Přehled výzkumů 60-2, 302.
- ČIŽMÁŘ, I. 2019: Syrovice (okr. Brno-venkov). „U trní“. Přehled výzkumů 60-1, 201.
- ČIŽMÁŘ, I. 2019: Trboušany (okr. Brno-venkov). „V Olších“. Přehled výzkumů 60-1, 187, 243–244.

- ČIŽMÁŘ, I. – FOJTÍK, A. – GOLEC, M. – LANGOVÁ, J. – MÍROVÁ, Z. – NOVÁK, M. – POPELKA, M.** 2019: Detektorová prospekce na výšinné lokalitě Rysov u Provo-dova (okr. Zlín) v roce 2017. Vlastivedný zborník Považia XXIX, 189–210.
- ČIŽMÁŘ, I. – JARŮŠKOVÁ, Z.** 2019: Nález keltského řetězového opasku z Kunštátska. *Studia Historica Nitriensia* 23 – Supplementum 2, 379–393.
- ČIŽMÁŘ, I. – ZBRANEK, H. – ZUBALÍK, J.** 2019: Brno (k. ú. Trnitá, okr. Brno-město). Areál bývalé Vlněny. *Přehled výzkumů 60-1*, 193, 207-208, 233.
- ČIŽMÁŘ, I. – ZBRANEK, H. – ZUBALÍK, J.** 2019: Brno (k. ú. Trnitá, okr. Brno-město). Areál bývalé Vlněny. *Přehled výzkumů 60-2*, 251–254.
- DOBEŠ, M. – FIKRLE, M. – DRECHSLER, A. – FALTÝNEK, K. – **FOJTÍK, P.** – HALAMA, J. – JARŮŠKOVÁ, Z. – KALÁBEK, M. – LANGOVÁ, J. – SCHENK, Z. – ŠPANIHEL, S. – PEŠKA, J. 2019: Eneolitická měděná industrie na Moravě. Nové a staronové nálezy ve světle stávajících poznatků o vývoji středoevropské metalurgie – Die äneolithische Kupferindustrie in Mähren. Neue und alt-neue Funde im Licht der bestehenden Erkenntnisse über die Entwicklung der mitteleuropäischen Metallurgie. *Památky archeologické* 110, 5–58, Praha.
- FOJTÍK, A. – POPELKA, M.** 2019: Holešov (k. ú. Všetuly, okr. Kroměříž). Ulice Palackého. *Přehled výzkumů 60-1*, 193–194.
- FOJTÍK, A. – POPELKA, M.** 2019: Napajedla (okr. Zlín). „Dolní Padělky“. *Přehled výzkumů 60-1*, 237.
- FOJTÍK, A. – POPELKA, M.** 2019: Napajedla (okr. Zlín). Ulice Zámoraví, parc. č. 2412. *Přehled výzkumů 60-1*, 219.
- FOJTÍK, A. – POPELKA, M.** 2019: Otrokovice (k. ú. Kvítkovice u Otrokovic, okr. Zlín). „Chmelín“. *Přehled výzkumů 60-1*, 197–198, 239.
- FOJTÍK, A. – POPELKA, M.** 2019: Otrokovice (k. ú. Kvítkovice u Otrokovic, okr. Zlín). „Přední mezicestí“. *Přehled výzkumů 60-1*, 168, 181.
- FOJTÍK, A. – POPELKA, M.** 2019: Otrokovice (k. ú. Kvítkovice u Otrokovic, okr. Zlín). „Přední mezicestí/Za chmelínem“, „Nábřeží“, „Chmelín“. *Přehled výzkumů 60-1*, 224–226.
- FOJTÍK, A. – POPELKA, M.** 2019: Otrokovice (okr. Zlín). „Na Pastvisku“. *Přehled výzkumů 60-1*, 168, 224.
- FOJTÍK, A. – POPELKA, M.** 2019: Sazovice (okr. Zlín). „Padělky“. *Přehled výzkumů 60-1*, 186.
- FOJTÍK, A. – POPELKA, M.** 2019: Věžky (okr. Kroměříž). „U hřbitova“, *Přehled výzkumů 60-1*, 204.

- FOJTÍK, A. – POPELKA, M.** 2019: Zlín (k. ú. Malenovice u Zlína, okr. Zlín). „Zadní mezicestí“. Přehled výzkumů 60-1, 189, 232.
- FOJTÍK, A. – POPELKA, M.** 2019: Břest (okr. Kroměříž). Hřiště, parc. č. 381. Přehled výzkumů 60-2, 255–256.
- FOJTÍK, A. – POPELKA, M.** 2019: Rymice (okr. Kroměříž). SV část obce. Přehled výzkumů 60-2, 299.
- FOJTÍK, A. – POPELKA, M.** 2019: Zlín (k.ú. Malenovice u Zlína, okr. Zlín). „Zadní mezicestí“. Přehled výzkumů 60-2, 315-316.
- FOJTÍK, A. – POPELKA, M. – ŠPANIHEL, S.** 2019: Doklady novověkého osídlení parcely v Malenovicích u Zlína. Slovácko LX, 2018, 155–166.
- FOJTÍK, A. – VRLA, R.** 2019: Poznámky k průzkumu a opravě severního čela hradu Brumova v letech 2018/19. Vlastivedný zborník Považia XXIX, 265–286.
- FOJTÍK, P.** 2019: Archeologické lokality a nálezy na katastrálním území městyse Brodek u Prostějova (okr. Prostějov). Střední Morava 48, 2019, 55–96.
- FOJTÍK, P.** 2019: Kralice na Hané (okr. Prostějov). Kralický háj, parc. č. 344/I. Přehled výzkumů 60-2, 277.
- FOJTÍK, P.** 2019: Nezamyslice (k. ú. Nezamyslice nad Hanou, okr. Prostějov). „Končiny“, parc. č. 2228/I. Přehled výzkumů 60-1, 219–220.
- FOJTÍK, P.** 2019: Ohrozim (okr. Prostějov). „Hrabovec“, parc. č. 367/20. Přehled výzkumů 60-1, 220, 238, 251.
- FOJTÍK, P.** 2019: Olšany u Prostějova (okr. Prostějov). „Za humny“, parc. č. 442/28, 442/30, 442/32, 442/34, 442/36, 442/38, 442/42, 442/42. Přehled výzkumů 60-1, 221–222.
- FOJTÍK, P.** 2019: Prostějov (okr. Prostějov). Ulice Lidická (č. p. 36), parc. č. 7875. Přehled výzkumů 60-2, 298.
- FOJTÍK, P.** 2019: Prostějov (okr. Prostějov). „Za tržištěm“, parc. č. 7346, 7351, 7352, 7353, 7357/1, 7357/9 a 7357/10. Přehled výzkumů 60-1, 182, 198, 227, 240, 253–254.
- FOJTÍK, P.** 2019: Prostějov (okr. Prostějov). „Za tržištěm“, parc. č. 7346, 7351, 7352, 7353, 7357/1, 7357/9, 7357/10. Přehled výzkumů 60-2, 298.
- FOJTÍK, P.** 2019: Slatinice (k. ú. Slatinice na Hané, okr. Olomouc). „Trávníky“, parc. č. 615/137, 615/138, 615/139. Přehled výzkumů 60-1, 242–243, 254.
- FOJTÍK, P.** 2019: Slatinice (k. ú. Slatinice na Hané, okr. Olomouc). „Trávníky“, parc. č. 615/137, 615/138, 615/139. Přehled výzkumů 60-1, 242–243, 254.

- FOJTÍK, P.** 2019: Slatinice (k. ú. Slatinice na Hané, okr. Olomouc). „Trávníky“, parc. č. 615/137, 615/138, 615/139. Přehled výzkumů 60-2, 300.
- FOJTÍK, P.** 2019: Slatinky (okr. Prostějov). „Močidílký“, parc. č. 233/17. Přehled výzkumů 60-1, 230.
- FOJTÍK, P. – GOLEC, M.** 2019: Depoty. In: Golec, M. et al.: Fenomén Býčí skála. Krajina, jeskyně a člověk. Praha, 125–127,
- FOJTÍK, P. – GOLEC, M.** 2019: Podivné zacházení s lidmi. In: Golec, M. et al: Fenomén Býčí skála. Krajina, jeskyně a člověk. Praha, 122–125.
- CHYTRÁČEK, M. – GOLEC, M. – KLONTZA-JAKLOVÁ, V. – POPELKA, M. – FOJTÍK, P. – PETŘÍK, J. – LANGOVÁ, J.** 2019: Zur Wirkung der Situlenkunst auf die Kunst der Fürstenschicht des 7. 5. Jahrhunderts v. Chr. in Mitteleuropa. In: Boc-kisch-Brauer, Ch. Muhldorfer, B. Schoenfelder, M. (Hrsg.): Die Frühe Eisenzeit in Mitteleuropa - Early Iron Age in Central Europe, Beiträge zur Vorgeschichte Nordostbayerns 9/2019. Norimberk, 203–225.
- KALA, J.** 2019: Blučina (okr. Brno-venkov). Severní svah kóty 355 „Výhon“. Přehled výzkumů 60-2, 230.
- KALA, J.** 2019: Olšany u Prostějova (okr. Prostějov). Dvůr fary č. p. 67. Přehled výzkumů 60-2, 293.
- KALA, J.** 2019: Oslavany (okr. Brno-venkov). Sportovní ulice. Přehled výzkumů 60-1, 238–239.
- KALA, J.** 2019: Popůvky (k. ú. Popůvky u Brna, okr. Brno-venkov). „Pod Šípem“, ppč. 709/440. Přehled výzkumů 60-1, 182.
- KALA, J. – KOS, P. – ROŽNOVSKÝ, D.** 2019: Krhovice (okr. Znojmo). Intravilán obce. Přehled výzkumů 60-1, 235.
- KALA, J. – PŘICHYSTAL, M.** 2019: Troubsko (okr. Brno-venkov). „Horní louky“. Přehled výzkumů 60-1, 182, 201–202.
- KOS, P.** 2019: Hradní vápenice ve Vyškově. In: Dejmal, M. – Jan, L. – Procházka, R. (eds.): Na hradech a tvrzích. Miroslavu Plačkovi k 75. narozeninám jeho přátelé a žáci. Praha, 326–337.
- KOS, P.** 2019: Adamov (okr. Blansko). Ulice Osvobození, parc. č. 392/2-3, 391, 236-1-2, 237/2, 237/13, 237/7, 235/3, 234/6, 75/1, 74/1, 68, 43/2. Přehled výzkumů 60-2, 227.
- KOS, P.** 2019: Březina (k. ú. Březina u Křtin, okr. Brno-venkov). Intravilán, parc. č. 50, 320, 210/4, 210/7-8, 313/16. Přehled výzkumů 60-2, 256.

- KOS, P.** 2019: Brno (k. ú. Maloměřice, okr. Brno-město). „Niva“, ulice Obřanská-Olíší, parc. č. 341/2. Přehled výzkumů 60-1, 191.
- KOS, P.** 2019: Brno (k. ú. Maloměřice, okr. Brno-město). Ulice Podzimní, parc. č. 2483/2, 2484/2-3, 24850/1. Přehled výzkumů 60-2, 250.
- KOS, P.** 2019: Brno (k. ú. Útěchov, okr. Brno-město). Ulice Podzimní, parc. č. 2483/2, 2484/2-3, 24850/1. Přehled výzkumů 60-2, 254.
- KOS, P.** 2019: Jedovnice (okr. Blansko). Ulice Palackého č. 668, parc. č. 1419. Přehled výzkumů 60-2, 269.
- KOS, P.** 2019: Mokrá-Horákov (k. ú. Horákov, okr. Brno-venkov). „Dlouhé Kopaniny“, parc. č. 966/1, 966/49, 966/50, 966/52, 966/55. Přehled výzkumů 60-1, 196, 236–237.
- KOS, P.** 2019: Mokrá-Horákov (k. ú. Horákov, okr. Brno-venkov). „Horákovský les, Trnová hora, Stará hora, Ořechová hora/Ořechová seč, Nad Palaškou“, parc. č. 804/1-2, 784/1, 793/1, 800/1, 817. Přehled výzkumů 60-1, 179–180.
- KOS, P.** 2019: Mokrá-Horákov (k. ú. Horákov, okr. Brno-venkov). Horákovský les: „Trnová hora, Stará hora, Ořechová hora/Ořechová seč, Nad Palaškou“, parc. č. 804/1-2, 784/1, 793/1, 796/1, 800/1, 817. Přehled výzkumů 60-2, 287–288.
- KOS, P.** 2019: Mokrá-Horákov (k. ú. Horákov, okr. Brno-venkov). Mokerský les: „Slunečný žleb, Síčka, Kubelky, Brdo, Spálená seč, U Myslivny, U Obrázku“, parc. č. 1052/1, 1052/15, 1050/1, 1055. Přehled výzkumů 60-2, 287.
- KOS, P.** 2019: Mokrá-Horákov (k. ú. Mokrá u Brna, okr. Brno-venkov). „Nad Studénčným“, parc. č. 1065/5. Přehled výzkumů 60-1, 164.
- KOS, P.** 2019: Mokrá-Horákov (k. ú. Horákov, okr. Brno-venkov). „Ořechová hora/Ořechová seč“, parc. č. 817. Přehled výzkumů 60-1, 196.
- KOS, P.** 2019: Senetářov (okr. Blansko). Intravilán, par. č. 87, 205/15. Přehled výzkumů 60-2, 299–300.
- KOS, P.** 2019: Vranov (k. ú. Vranov u Brna, okr. Brno-venkov). „Blatina“, parc. č. 354/56. Přehled výzkumů 60-2, 312–313.
- KOS, P.** 2019: Vranov (k. ú. Vranov u Brna, okr. Brno-venkov). „Nad Coufavou“, parc. č. 365/32. Přehled výzkumů 60-2, 313.
- KOS, P. – PŘICHYSTAL, M.** 2019: Tišnov (okr. Brno-venkov). Ulice Moukova, parc. č. 467/3. Přehled výzkumů 60-2, 303.

- KUČERA, L. – PEŠKA, J. – **FOJTÍK, P.** – BARTÁK, P. – KUČEROVÁ, P. – PAVELKA, J. – KOMÁRKOVÁ, V. – BENEŠ, J. – POLCEROVÁ, L. – KRÁLÍK, M. – BEDNÁŘ, P. 2019: First direct evidence of broomcorn millet (*Panicum miliaceum*) in Central Europe. *Archaeological and Anthropological Sciences*, 11(8), 4221–4227. DOI: 10.1007/s12520-019-00798-4.
- LEČBYCH, M.** 2019: Brumovice (okr. Břeclav). „Podílky za cihelnou“. *Přehled výzkumů 60-2*, 255.
- LEČBYCH, M.** 2019: Dambořice (okr. Hodonín). „Spálený“. *Přehled výzkumů 60-1*, 193, 234.
- LEČBYCH, M.** 2019: Rozdrojovice (okr. Brno-venkov). „UKříže“. *Přehled výzkumů 60-1*, 185-186.
- LEČBYCH, M.** 2019: Uhřice (okr. Hodonín). „Čtvrtky za kostelem“. *Přehled výzkumů 60-1*, 230, 245.
- LEČBYCH, M.** 2019: Uhřice (okr. Hodonín). „Čtvrtky za kostelem“. *Přehled výzkumů 60-2*, 306.
- MIKULKOVÁ, B.** 2019: Rousínov (k. ú. Vítovice, okr. Vyškov). „Padělky“. *Přehled výzkumů 60-1*, 186.
- MIKULKOVÁ, B.** 2019: Vyškov (okr. Vyškov). „Nouzka“. *Přehled výzkumů 60-1*, 232.
- OSTRÝ, C. – ZBRANEK, H. – **ZUBALÍK, J.** 2019: Vlněna ve vrstvách času (I. část). *Forum Brunense 2018*, 87–95.
- MORAVCOVÁ, J. – **KALA, J.** 2019: Sídlní areál ze starší doby bronzové v Brně-Tuřanech. Pohřební komponenta. *Pravěk-Supplementum 35*. Brno.
- PARMA, D.** 2019: Blažovice (okr. Brno-venkov). Ulice Panská. *Přehled výzkumů 60-1*, 233.
- PARMA, D.** 2019: Brno (k. ú. Obřany, okr. Brno-město). „Hradisko“. *Přehled výzkumů 60-1*, 205.
- PARMA, D.** 2019: Jiříkovice (okr. Brno-venkov). „Díly“. *Přehled výzkumů 60-1*, 194.
- PARMA, D.** 2019: Střelice (k. ú. Střelice u Brna, okr. Brno-venkov). „Prostřední trat“. *Přehled výzkumů 60-1*, 187.
- PARMA, D.** – STEGMANN-RAJTÁR, S. 2019: Unikátny nález plutvovitého nákončia pošvy z Ivanovic na Hané, okr. Vyškov, v kontexte vývoja doby popolnicových polí na Morave, *Študijné zvesti 2019 (Suppl 1)*, 387–395.

- PŘICHYSTAL, A. – PŘICHYSTAL, M.** 2019: Moravany (k. ú. Moravany u Brna, okr. Brno-venkov). „V jámách“. Přehled výzkumů 60-1, 166.
- PŘICHYSTAL, A. – PŘICHYSTAL, M. – ROMANOVSKÝ, A.** 2019: Brno (k. ú. Líšeň, okr. Brno-město). Staré zámky, parc. č. 3893. Přehled výzkumů 60-2, 249-250.
- PŘICHYSTAL, M.** 2019: Brno (k. ú. Starý Lískovec, okr. Brno-město). Ulice Kyjevská, parc. č. 2395/4. Přehled výzkumů 60-1, 207.
- PŘICHYSTAL, M.** 2019: Kuřim (okr. Brno-venkov). Ulice Knínická, Přehled výzkumů 60-1, 177, 236.
- PŘICHYSTAL, M.** 2019: Kuřim (okr. Brno-venkov). Ulice Knínická, Přehled výzkumů 60-2, 279.
- PŘICHYSTAL, M.** 2019: Kuřim (okr. Brno-venkov). „Ve Vedlejších“. Přehled výzkumů 60-1, 195.
- PŘICHYSTAL, M.** 2019: Lipůvka (okr. Blansko). „Nad cihelnou“, „Pod Habřím“. Přehled výzkumů 60-1, 177–178.
- PŘICHYSTAL, M.** 2019: Lysice (okr. Blansko). Ulice Brněnská. Přehled výzkumů 60-1, 178.
- PŘICHYSTAL, M.** 2019: Lysice (okr. Blansko). Ulice Družstevní. Přehled výzkumů 60-2, 284.
- PŘICHYSTAL, M.** 2019: Malhostovice (okr. Brno-venkov). „Na podsedkách“, parc. č. 4655. Přehled výzkumů 60-1, 218.
- PŘICHYSTAL, M.** 2019: Tišnov (okr. Brno-venkov). „Hony za Kukýrnou“. Přehled výzkumů 60-2, 303.
- PŘICHYSTAL, M.** 2019: Tišnov (okr. Brno-venkov). Ulice Brněnská. Přehled výzkumů 60-1, 243.
- PŘICHYSTAL, M.** 2019: Tišnov (okr. Brno-venkov). Ulice Kukýrna, Riegrova. Přehled výzkumů 60-2, 303.
- PŘICHYSTAL, M.** 2019: Troubsko (okr. Brno-venkov). „Horní louky“. Přehled výzkumů 60-1, 244.
- PŘICHYSTAL, M.** 2019: Železné (okr. Brno-venkov). „Záhomí“. Přehled výzkumů 60-1, 204.
- STANEKOVÁ, Z. – FOJTÍK, A. – POPELKA, M.** 2019: Nížinné sídlisko púchovskej kultúry v Malenovičiach pri Zlíne. Acta Musealia 16, 2018/1-2, 33–52.

ŠABATOVÁ, K. – **PARMA, D.** 2019: Pohřbívání v závěru starší doby bronzové na Moravě: chronologie, typologie a absolutní data. *Archeologické rozhledy* LXXI, 3-26.

VEJROSTOVÁ, L. – LISÁ, L. – **PARMA, D.** – BAJER, A. – HAJNALOVÁ, M. – KOČÁROVÁ, R. – MOSKA, P. – PACINA, J. 2019: Human-induced prehistoric soil buried in the flood plain of Svratka River, Czech Republic. *The Holocene* 29/4, 565–577, (DOI: 10.1177/0959683618824785).

ZUBALÍK, J. – TĚSNOHLÍDEK, J. – PETŘÍK, J. – **BÍŠKO, R.** – FOJTÍK, M. – VOJTAS, M. – KADLEC, J. – PETR, L. – KAPAVÍK, R. – TAJKOV, P. – DROBŇÁK, M. 2019: Fortifying the Carpathians: Austro-Hungarian defences in contemporary eastern Slovakia. In: Košir, U. – Črešnar, M. – Mlekuž, D. (eds.): *Rediscovering the Great War. Archaeology and Enduring Legacies on the Soča and Eastern Fronts*. New York: Routledge, 109–121.

ZUBALÍK, J. 2019: Field fortifications from the Second World War: Possibilities of archaeological research on post-military landscapes in South Moravia (Czech public). *AUC Geographica* 54/2, 117-132. Online First.

5.2. Konference

Pracovníci ÚAPP Brno, v.v.i. se zúčastnili našich i zahraničních konferencí a seminářů, většinou s předneseným referátem.

- *Přehled archeologických výzkumů na střední Moravě v roce 2018*, Olomouc (Vlastivědné muzeum v Olomouci), 30. 1. 2019
- *Workshop Problematika sanační konzervace – restaurování*, Olomouc (Vlastivědné muzeum v Olomouci), 5. 3. 2019
- *54. Geodetické informační dny*, Brno, 5. 3. 2019
- *Mezinárodní konference Space not only for the living: Human remains at Bronze Age settlements in Eurasia, Berlin* (Německo), 8. – 10. 4. 2019
- *Seminář Archeologia technica 38*, Brno (Technické muzeum v Brně), 10. 4. 2019
- *Konference Archeologické výzkumy na Moravě a ve Slezsku v roce 2018*, Brno (Muzeum města Brna), 24. 4. 2019
- *Mezinárodní odborná konference CAA 2019: Check Object Integrity*, Uniwersytet Jagielloński, Kraków (Polsko), 24. 4. – 26. 4. 2019
- *20. Mezinárodní konference Doba laténská ve střední Evropě. KELTI / THE CELTS / DIE KELTEN 2019*, Stará Lesná (Slovensko). 14. 5. – 17. 5. 2019
- *Mezinárodní odborné setkání UK-Gespräche Bronze Age Metallurgy production – consumption – exchange and 20th Anniversary Archaeometallurgical Laboratory VIAS*, Vídeň (Rakousko), 23. – 24. 5. 2019
- *XLVII. seminář archeologů z muzeí a institucí památkové péče*, Uherské Hradiště (Slovácké muzeum v Uherském Hradišti), 29. 5. – 31. 5. 2019
- *Konference Počítačová podpora v archeologii 18/2019*, Kočovce (Slovensko), 29. – 31. 5. 2019
- *Konference Fortifikácie na Slovensko-moravskom pohraničí*, Žilina (Slovensko), 5. 6. 2019
- *Mezinárodní odborná konference Ozbrojené síly a československý stát*, Brno (Univerzita obrany), 18. 6. 2019
- *Mezinárodní konference Early Iron Age in central Europe*, Wroclaw (Polsko), 4. – 6. 7. 2019
- *Konference konzervátorů-restaurátorů 2019*, Rožnov pod Radhoštěm, 10. 9. – 12. 9. 2019

- Mezinárodní odborná konference *Archeologie konfliktů*, Hradec Králové (Univerzita Hradec Králové), 12. 9. 2019
- Odborný seminář archeologů a kriminalistů na téma *Kriminalita v archeologii*, Brno (Archeologický ústav AV ČR Brno), 1. 10. 2019
- 26. mezinárodní odborná konference *Staršia doba bronzová v Čechách, na Morave a na Slovensku*, Modra (Slovensko), 21. – 23. 10. 2019
- 43. odborně metodický den *Archeologické informační systémy a příprava záchranných archeologických výzkumů*, Brno (Metodické centrum moderní architektury v Brně), 12. 12. 2019
- 19. kolokvium *Nové germánske nálezy z juhozápadného a východného Slovenska*, Bratislava (Slovensko), 12. 12. 2019

5.3. Popularizace

Medializace činnosti:

- Medializace záchranných archeologických výzkumů Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i. probíhala průběžně na stránkách denního tisku, v televizním a rozhlasovém zpravodajství i na internetu. V r. 2019 byly takto prezentovány např. výzkumy v Kralicích na Hané, Čelechovicích na Hané a v Seloutkách.
- Zaměstnanci kroměřížského pracoviště byli aktéry krátkého dokumentu České Televize v režii Zdenka Skokana, zařazeného do programu Týden v regionech. Prezentován byl průběh a zpracování výzkumu ze Zlobic u Kroměříže, kde vznikl rozsáhlý poldr, při jehož stavbě bylo zjištěno osídlení od doby bronzové do raného středověku.
- Aktuální informace o probíhajících výzkumech a našich akcích pro veřejnost jsou prezentovány na webových stránkách organizace <https://www.uapp.cz/> a na facebooku <https://www.facebook.com/uappbrno/>
- Příspěvky našich zaměstnanců s aktuálními výsledky výzkumů jsou rovněž prezentovány na specializovaných internetových portálech, stránkách a fórech - např. na webu <http://www.zakopy.cz/> byly v r. 2019 zveřejněny dva příspěvky:
J. Kala: Válečné úspěchy ÚAPP Brno - rok 2018.
J. Zubalík - J. Petřík: Pokračování průzkumu pozic 4. pluku horských myslivců.

Výstavy a spolupráce s muzei:

- Výstava „Historie čtená rýčem – pravěk Otrokovicka slovem a obrazem“ prezentovaná v Městské galerii Otrokovice seznámila veřejnost s vybranými nálezy ze záchranných archeologických výzkumů posledních let (Otrokovice, 24. 6. – 17. 8. 2019). S podporou města Otrokovice výstavu připravilo kroměřížské pracoviště ÚAPP Brno, v.v.i. společně s Klubem přátel historie města Otrokovice z.s. Vůbec poprvé byly veřejnosti představeny nové nálezy z trasy dálnice D55 – JV Obchvat, včetně dnes již proslulé „kvítkovické“ antropomorfní plastiky z doby popelnicových polí, která oprávněně vzbudila největší zájem.
- Společně s Muzeem Kroměřížska v Kroměříži a Městským muzeem v Holešově byla v roce 2019 v novostavbě budovy Kuraray Europe v Holešově zřízena trvalá expozice, ve které byly umístěny předměty získané při záchranném archeologickém výzkumu realizovaném při její stavbě v roce 2017. Tato forma prezentace nálezů není příliš obvyklá, avšak investor stavby projevil velký zájem na tom, aby nálezy pocházející ze stavby byly v novém objektu prezentovány. Velký dík patří panu Stanislavu Sýkorovi, který byl za investora hybatelem a koordinátorem celého projektu.

Aktivita pro veřejnost:

- 17. - 20. 1. 2019 se odborní pracovníci ÚAPP Brno, v.v.i. zúčastnili 28. mezinárodního veletrhu turistických možností v regionech - **Regiontour 2019** v prostorách Brněnského výstaviště. Hlavním cílem bylo popularizovat archeologické kulturně historické památky Moravy a přiblížit veřejnosti aktivity instituce. Návštěvníci mohli diskutovat s archeology k tématům nastíněným na připravených informačních panelech, viděli ukázkou odborného ošetření a konzervace archeologických nálezů konzervátory a mohli si v rámci archeologické dílny i něco vyrobit (repliky artefaktů) nebo vyzkoušet (zpětné složení artefaktů ze zlomků).

- Ústav archeologické památkové péče Brno, v.v.i. při příležitosti **Mezinárodního dne archeologie** 19. 10. 2019 zpřístupnil areál archeologického výzkumu brněnské Vlněny a prostory brněnského pracoviště. Jednalo o VI. ročník této celosvětové akce, která se koná každoročně a snaží se atraktivní cestou přiblížit archeologii široké veřejnosti. Přímo na místě archeologického výzkumu v areálu bývalé Vlněny proběhly ve spolupráci s kolegy ze společnosti Archaia Brno z.ú. dvě komentované prohlídky. V sídle instituce v Brně-Husovicích si zájemci mohli vyzkoušet rekonstrukci nádob z žárových hrobů objevených v Kuřimi, preparování hrobové výbavy vyzvednuté v celku (in situ) nebo laboratorní ošetření nálezů. Připraven byl i malý archeologický kvíz a dílna.

Přednášky:

- Veřejná přednáška **D. Parmy** „Zmizelé a znovuobjevené pravěké hradiště na Leskounu“ byla realizována 22. 1. 2019 v Městském muzeu Moravský Krumlov.
- Přednáška **P. Fojtíka** „Záchranný archeologický výzkum v průmyslové zóně Prostějov - výstavba výrobního areálu společnosti MUBEA“ přiblížila posluchačům výsledky téměř 8 měsíců trvajících odkryvů přinášející řadu cenných poznatků o osídlení dané lokality. Přednáška se uskutečnila v rámci akce Přehled archeologických výzkumů na střední Moravě v roce 2018, pořádané 30. 1. 2019 v prostorách Vlastivědného muzea v Olomouci.

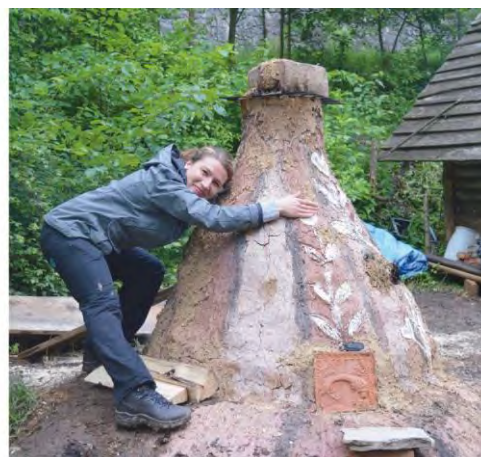
- Přednáška **A. Fojtíka a M. Popelky** „Výsledky archeologického bádání na východní Moravě v roce 2018“ byla nejprve prezentována 7. 2. 2019 v rámci cyklu vlastivědných přednášek pořádaných MKS Holešov a Vlastivědným kroužkem Holešov v Městské knihovně Holešov. Přednáška s obdobným obsahem byla 13. 3. 2019 přednesena též v Muzeu jihovýchodní Moravy ve Zlíně. Značná část přednášky byla věnována lokálním výzkumům JV obchvatu Otrokovic a unikátnímu nálezu

lidské figurální plastiky. Přednášku charakterizoval vysoký počet posluchačů, pozitivní ohlasy a rozsáhlá diskuze.

- Přednáška **P. Fojtíka** „*Hanácký Stonehenge. Kalendárium doby kamenné v Brodce u Prostějova*“ konaná 19. 2. 2019 v rámci Akademie seniorů (Sociálně akviziční služby pro seniory, Prostějov) pořádané prostějovským spolkem LIPKA, z.s. Pozornost byla věnována lokalitě Brodek u Prostějova (poloha „Pazderny“) s dokladem socio-kulturní architektury/ „kalendária“ kultury zvoncovitých pohárů, jehož objev má celoevropský dopad na poznání pohárových kultur pozdní doby kamenné.
- Přednáška **P. Kose** pro žáky 4. třídy v ZŠ Mokrý-Horákov na téma „*Záchranný archeologický výzkum v praxi*“ se konala 7. 3. 2019.
- Přednáška **J. Zubalíka** s kolegy J. Těsnohlídkem a M. Vojtasem na téma „*Archeologie bojišť I. světové války*“ byla realizována 28. 3. 2019 ve Slováckém muzeu v Uherském Hradišti.
- Celkem čtyři přednášky „*Římané a Germáni na našem území, Stěhování národů, Velká Morava, Středověk a raný novověk ve Vyškově*“ byly předneseny **B. Mikulkovou** v rámci Univerzity 3. věku (druhý běh, 2018 – 2021, březen – duben 2019), v pobožce Univerzity Palackého Olomouc při Knihovně Karla Dvořáčka ve Vyškově.
- Přednáška **D. Humpoly** pro studenty Gymnázia Karla Polesného ve Znojmě proběhla 24. 5. 2020 v rámci výuky dějepisného semináře a byla spojena s prezentací nejnovějších nálezů přímo na nalezišti v areálu dnešního pivovaru ve Znojmě.
- V souvislosti s krátkodobou výstavou „*Historie čtená rýčem – pravěk Otrokovicka slovem a obrazem*“ v Městské galerii Otrokovice byla 14. 8. 2019 uskutečněna přednáška **A. Fojtíka a M. Popelky** zaměřená na prezentaci výsledků výzkumů realizovaných při stavbě JV obchvatu Otrokovic v trase dálnice D55, která shrnula dosavadní poznatky o pravěkém a historickém vývoji zkoumaného území a jeho zasazení do kontextu dřívějších výzkumů.
- Přednáška **M. Přichystala** „*Nové archeologické nálezy na Tišnovsku*“, kterou uspořádal spolek Continuum Vitae, byla realizována 12. 11. 2019 v prostorách Městské knihovny Tišnov.
- Dvě odborné přednášky **P. Fojtíka** „*Rondel únětické kultury ve Vřesovicích, okr. Prostějov*“ a „*Středodunajská mohylová kultura na střední Moravě*“ proběhly v prosinci 2019 v rámci výuky archeologie na Univerzitě Palackého v Olomouci.
- Na půdě Masarykovy univerzity v rámci cyklu metodických přednášek Archeologické prospekce a exkavace byla v r. 2019 **M. Popelkou** a jeho dlouholetým koreferentem J. Těsnohlídkem přednesena přednáška „*Využití detektoru kovu v archeologické praxi*“. Přednáška byla určena pro studenty prvních ročníků prezenčního studia archeologie.

Další činnost:

- 11. Workshop starého železářství a 19. ročník *Setkání ve střední části Moravského krasu* 23. 5. – 25. 5. 2019 na *Staré huti u Adamova*. Hlavním pořadatelem této akce bylo Technické muzeum Brno. V rámci předvedení starých řemesel zajišťoval **P. Kos** představení středověkého a raně novověkého vápenictví a **T. Zemancová** zprostředkovala experimentální výpal replik raně středověké keramiky v hrnčířské peci.

- V listopadu 2019 se v laboratoři ÚAPP Brno, v.v.i uskutečnila exkurze dětí ze ZŠ v Žabčicích. Děti byly seznámeny s tím, co se děje s nálezy po jejich vyzvednutí v terénu a jak probíhá jejich konzervace. Vzhledem k tomu, že v rámci výuky dějepisu probírají právě dobu laténskou a raný středověk, zajímaly se především o nálezy z těchto období. Žáci si mohli originální nálezy v reálu prohlédnout a osahat. Dokonce si vyzkoušeli některé archeologické artefakty sami identifikovat. Díky poznání předmětů z autopsie si mohou lépe zapamatovat probírané učivo.

- V zimním semestru 2019 proběhly dvě exkurze studentů Ústavu archeologie a muzeologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity. Studenti zde měli externí hodiny laboratorních praktik. Vyzkoušeli si zpracování archeologického materiálu od převzetí přímo z terénu (ve stavu in situ), přes čištění, lepení, doplňování a závěrečnou inventarizaci.

- V r. 2019 pokračovala spolupráce s Historickým ústavem MZM, Archeologickým ústavem MZM a Lidovým spolkem pro německé válečné hroby (Volksbund Deutsche Kriegsgräberfürsorge e. V.) na identifikaci a exhumaci válečných hrobů v zájmovém území ÚAPP Brno.

6. HOSPODAŘENÍ ORGANIZACE V ROCE 2019

Ústav archeologické památkové péče, veřejná výzkumná instituce, vznikla k 1. 1. 2007 transformací příspěvkové organizace na základě zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, ve znění pozdějších předpisů. Předmětem hlavní činnosti je vědecký archeologický výzkum a jeho infrastruktura, doplňková ani jiná činnost zřizovací listinou stanovena není. Organizace účtuje podle vyhlášky č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví, a podle Českých účetních standardů pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání. Organizace je plátcem DPH. Bližší údaje jsou uvedeny v příloze k účetní závěrce.

Rozvaha (Balance)

Název, sídlo a právní forma
účetní jednotky

ke dni 31.12.2019

(V tisících Kč, h na 0 des. míst)

IČ
48511005

Ustav archeologické památkové
péče Brno, v.v.i.

Kaloudova 1321/30

614 00 Brno

Česká republika

AKTIVA

	Číslo řádku	Stav k prvnímu dni účet.období	Stav k poslednímu dni účet.období
A. Dlouhodobý majetek celkem ř.2+10+21+29	001	11 082	11 299
I. Dlouhodobý nehmotný majetek celkem ř.3 až 9	002	228	327
1. Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	003		
2. Software	004	228	327
3. Ocenitelná práva	005		
4. Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	006		
5. Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	007		
6. Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	008		
7. Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek	009		
II. Dlouhodobý hmotný majetek celkem ř.11 až 20	010	20 168	20 716
1. Pozemky	011	202	202
2. Umělecká díla, předměty a sbírky	012		
3. Stavby	013	12 577	12 577
4. Hmotné movité věci a jejich soubory	014	6 530	7 098
5. Pěstitelské celky trvalých porostů	015		
6. Dospělá zvířata a jejich skupiny	016		
7. Drobný dlouhodobý hmotný majetek	017	859	839
8. Ostatní dlouhodobý hmotný majetek	018		
9. Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	019		
10. Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek	020		
III. Dlouhodobý finanční majetek celkem ř.22 až 27	021		
1. Podíly - ovládaná nebo ovládající osoby	022		
2. Podíly - podstatný vliv	023		
3. Dluhové cenné papíry držené do splatnosti	024		
4. Zápůjčky organizačním složkám	025		
5. Ostatní dlouhodobé zápůjčky	026		
6. Ostatní dlouhodobý finanční majetek	027		
IV. Oprávky k dlouhodobému majetku celkem ř.30 až 40	029	-9 314	-9 744
1. Oprávky k nehmotným výsledkům výzkumu a vývoje	030		
2. Oprávky k softwaru	031	-91	-150
3. Oprávky k ocenitelným právům	032		
4. Oprávky k drobnému dlouhodobému nehmotnému majetku	033		
5. Oprávky k ostatnímu dlouhodobému nehmotnému majetku	034		
6. Oprávky ke stavbám	035	-3 361	-3 539
7. Oprávky k samost. movitým věcem a souborům hmotných movitých věcí	036	-5 003	-5 216
8. Oprávky k pěstitelským celkům trvalých porostů	037		
9. Oprávky k základnímu stádu a tažným zvířatům	038		
10. Oprávky k drobnému dlouhodobému hmotnému majetku	039	-859	-839
11. Oprávky k ostatnímu dlouhodobému hmotnému majetku	040		

		Číslo řádku	Stav k prvnímu dni účet.období	Stav k poslednímu dni účet.období	
B. Krátkodobý majetek celkem		ř. 42 + 52 + 72 + 81	041	7 946	7 536
I. Zásoby celkem		ř.43 až 51	042	433	763
	1. Materiál na skladě		043		
	2. Materiál na cestě		044		
	3. Nedokončená výroba		045	433	763
	4. Polotovary vlastní výroby		046		
	5. Výrobky		047		
	6. Mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny		048		
	7. Zboží na skladě a v prodejnách		049		
	8. Zboží na cestě		050		
	9. Poskytnuté zálohy na zásoby		051		
II. Pohledávky celkem		ř.53 až 71	052	3 407	3 954
	1. Odběratelé		053	3 374	3 894
	2. Směnky k inkasu		054		
	3. Pohledávky za eskontované cenné papíry		055		
	4. Poskytnuté provozní zálohy		056	10	34
	5. Ostatní pohledávky		057	1	
	6. Pohledávky za zaměstnanci		058	22	26
	7. Pohledávky za institucemi soc. zabezpečení a zdrav. pojištění		059		
	8. Daň z příjmů		060		
	9. Ostatní přímé daně		061		
	10. Daň z přidané hodnoty		062		
	11. Ostatní daně a poplatky		063		
	12. Nároky na dotace a ostatní zúčtování se státním rozpočtem		064		
	13. Nároky na dotace a ost.zúčtování s rozp. orgánů územ.samospráv. celků		065		
	14. Pohledávky za společníky sdruženými ve společnosti		066		
	15. Pohledávky z pevných termínových operací a opcí		067		
	16. Pohledávky z vydaných dluhopisů		068		
	17. Jiné pohledávky		069		
	18. Dohadné účty aktivní		070		
	19. Opravná položka k pohledávkám		071		
III.Krátkodobý finanční majetek celkem		ř.73 až 80	072	3 858	2 819
	1. Peněžní prostředky v pokladně		073	92	117
	2. Ceniny		074	22	46
	3. Peněžní prostředky na účtech		075	3 744	2 656
	4. Majetkové cenné papíry k obchodování		076		
	5. Dluhové cenné papíry k obchodování		077		
	6. Ostatní cenné papíry		078		
	7. Peníze na cestě		080		
IV. Jiná aktiva celkem		ř.82 až 83	081	248	
	1. Náklady příštích období		082	9	
	2. Příjmy příštích období		083	239	
AKTIVA CELKEM		ř.1 + 41	085	19 028	18 835

PASIVA

		Číslo řádku	Stav k prvnímu dni účet.období	Stav k poslednímu dni účet.období.
A. Vlastní zdroje celkem	ř. 87 + 91	086	14 939	15 373
I. Jmění celkem	ř.88 až 90	087	14 769	15 315
1. Vlastní jmění		088	11 082	11 299
2. Fondy		089	3 687	4 016
3. Oceňovací rozdíly z přecenění finančního majetku a závazků		090		
II. Výsledek hospodaření celkem	ř.92 až 94	091	170	58
1. Účet výsledku hospodaření		092		58
2. Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení		093	170	
3. Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let		094		
B. Cizí zdroje celkem	ř. 96 + 98 + 106 + 130	095	4 089	3 462
I. Rezervy celkem	ř.97	096		
1. Rezervy		097		
II. Dlouhodobé závazky celkem	ř.99 až 105	098		
1. Dlouhodobé úvěry		099		
2. Vydané dluhopisy		100		
3. Závazky z pronájmu		101		
4. Přijaté dlouhodobé zálohy		102		
5. Dlouhodobé směnky k úhradě		103		
6. Dohadné účty pasivní		104		
7. Ostatní dlouhodobé závazky		105		
III. Krátkodobé závazky celkem	ř.107 až 129	106	4 089	3 462
1. Dodavatelé		107	1 262	750
2. Směnky k úhradě		108		
3. Přijaté zálohy		109		
4. Ostatní závazky		110	1 548	1 348
5. Zaměstnanci		111	34	21
6. Ostatní závazky vůči zaměstnancům		112		
7. Závazky k institucím soc. zabezpečení a veřejného zdrav. pojištění		113	891	746
8. Daň z příjmů		114		
9. Ostatní přímé daně		115	294	228
10. Daň z přidané hodnoty		116	59	356
11. Ostatní daně a poplatky		117		1
12. Závazky ze vztahu k státnímu rozpočtu		118		
13. Závazky ze vztahu k rozpočtu orgánů územních samosprávních celků		119		
14. Závazky z upsaných nesplacených cenných papírů a podílů		120		
15. Závazky ke společníkům sdružených ve společnosti		121		
16. Závazky z pevných termínových operací a opcí		122		
17. Jiné závazky		123		
18. Krátkodobé úvěry		124		
19. Eskontní úvěry		125		
20. Vydané krátkodobé dluhopisy		126		
21. Vlastní dluhopisy		127		
22. Dohadné účty pasivní		128	1	12
23. Ostatní krátkodobé finanční výpomoci		129		
IV. Jiná pasiva celkem	ř.131 až 132	130		
1. Výdaje příštích období		131		
2. Výnosy příštích období		132		
PASIVA CELKEM	ř. 86 + 95	134	19 028	18 835

Pozn. :

Odesláno dne :	ÚSTAV ARCHEOLOGICKÉ PAMÁTKOVÉ PÉČE BRNO veřejná výzkumná instituce 614 00 Brno, Kaloudova 1321/30 -2-	Podpis odpovědné osoby :	Podpis osoby odpovědné za sestavení :	Okamžik sestavení :
03.04.2020			 Telefon : 545242342	03.04.2020

(NO ROZV 2016)

Poznámka :

Stavy jednotlivých účtů uvedených v aktivech rozvahy se zjišťují jako rozdíly obrátů stran Má dáti a Dal. Podle výsledky tohoto výpočtu vstupují zůstatky do aktiv s kladným nebo záporným znaménkem. Stavy jednotlivých účtů uvedených v pasivech rozvahy se zjišťují jako rozdíly obrátů stran Dal a Má dáti. Podle výsledku tohoto výpočtu vstupují zůstatky do pasiv s kladným nebo záporným znaménkem. Výjimku představují účty 336, 341, 342, 343, 345, 373, které jsou v ROZVAZE uvedeny v aktivech i pasivech, přičemž rozdíl stran vstupuje :

- do aktiv kladně – jestliže převažuje stav obrátu strany Má dáti nad stavem obrátu strany Dal
- do pasiv kladně – jestliže převažuje stav obrátu strany Dal nad stavem obrátu strany Má dáti

Výkaz zisku a ztráty

Název, sídlo a právní forma
účetní jednotky

ke dni 31.12.2019

(V tisících Kč, h na 0 des. míst)

IČ
48511005

Ustav archeologické památkové
péče Brno, v.v.i.

Kaloudova 1321/30

614 00 Brno

Česká republika

	Číslo řádku	Stav k rozvahovému dni
A. Náklady	01	
I. Spotřebované nákupy a nakupované služby	02	9 020
1. Spotřeba materiálu, energie a ostatních neskladovatelných dodávek	03	1 132
2. Prodané zboží	06	
3. Opravy a udržování	08	268
4. Náklady na cestovné	09	209
5. Náklady na reprezentaci	10	4
6. Ostatní služby	11	7 407
II. Změny stavu zásob vlastní činnosti a aktivace	91	-905
7. Změna stavu zásob vlastní činnosti	92	-330
8. Aktivace materiálu, zboží a vnitroorganizačních služeb	93	-575
9. Aktivace dlouhodobého majetku	94	
III. Osobní náklady	12	17 482
10. Mzdové náklady	13	13 056
11. Zákonné sociální pojištění	14	3 847
12. Ostatní sociální pojištění	15	
13. Zákonné sociální náklady	16	579
14. Ostatní sociální náklady	17	
IV. Daně a poplatky	18	44
15. Daně a poplatky	21	44
V. Ostatní náklady	22	279
16. Smluvní pokuty, úroky z prodlení, ostatní pokuty a penále	23	
17. Odpis nedobytné pohledávky	25	
18. Nákladové úroky	26	
19. Kursové ztráty	27	2
20. Dary	28	
21. Manka a škody	29	
22. Jiné ostatní náklady	30	277
VI. Odpisy, prodaný majetek, tvorba a použití rezerv a opravných položek	31	966
23. Odpisy dlouhodobého majetku	32	966
24. Prodaný dlouhodobý majetek	33	
25. Prodané cenné papíry a podíly	34	
26. Prodaný materiál	35	
27. Tvorba opravných položek	36	
VII. Poskytnuté příspěvky celkem	38	
28. Poskytnuté členské příspěvky a příspěvky zúčtované mezi organizačními složkami	39	
VIII. Daň z příjmů	41	
29. Daň z příjmů	42	
Náklady celkem	43	26 886

	Číslo řádku	Stav k rozvahovému dni
B. Výnosy	44	
I. Provozní dotace	79	7 594
1. Provozní dotace	80	7 594
II. Přijaté příspěvky	75	
2. Přijaté příspěvky zúčtované mezi organizačními složkami	76	
3. Přijaté příspěvky (dary)	77	
4. Přijaté členské příspěvky	78	
III. Tržby za vlastní výkony a za zboží	45	18 421
IV. Ostatní výnosy	59	896
5. Smluvní pokuty, úroky z prodlení, ostatní pokuty a penále	60	17
6. Platby za odepsané pohledávky	62	
7. Výnosové úroky	63	
8. Kursové zisky	64	
9. Zúčtování fondů	65	102
10. Jiné ostatní výnosy	66	777
V. Tržby z prodeje majetku	67	33
11. Tržby z prodeje dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	68	33
12. Tržby z prodeje cenných papírů a podílů	69	
13. Tržby z prodeje materiálu	70	
14. Výnosy z krátkodobého finančního majetku	71	
15. Výnosy z dlouhodobého finančního majetku	73	
VIII. Výnosy celkem	81	26 944
C. Výsledek hospodaření před zdaněním	82	58
D. Výsledek hospodaření po zdanění	84	58

Pozn.

Odesláno dne : 03.04.2020	Razítka ÚSTAV ARCHEOLOGICKÉ PAMÁTKOVÉ PÉČE BRNO veřejná výzkumná instituce 614 00 Brno, Kaloudova 1321/30	Podpis odpovědné osoby : 	Podpis osoby odpovědné za sestavení : 	Okamžik sestavení : 03.04.2020
------------------------------	---	--	---	-----------------------------------

Příloha k účetní závěrce za rok 2019

Název: Ústav archeologické památkové péče Brno, veřejná výzkumná instituce
Sídlo: Kaloudova 1321/30, 614 00 Brno
IČ: 48511005
DIČ: CZ48511005

Zřizovatel: Jihomoravský kraj
Orgány: ředitel – statutární orgán
rada instituce
dozorčí rada

Účetní období: 1. 1. 2019 – 31. 12. 2019

Ústav archeologické památkové péče, veřejná výzkumná instituce, vznikla k 1. 1. 2007 transformací příspěvkové organizace na základě zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, ve znění pozdějších předpisů.

Organizace je zapsaná v Rejstříku veřejných výzkumných institucí vedených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR.

Předmětem hlavní činnosti je vědecký archeologický výzkum a jeho infrastruktura, hospodářská ani jiná činnost zřizovací listinou stanovena není.

Organizace účtuje podle vyhlášky č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví, a podle Českých účetních standardů pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání. Vedení účetnictví je upraveno vnitřními předpisy. Organizace je plátcem DPH.

Pravidla odepisování dlouhodobého hmotného majetku jsou upravena vnitřními předpisy formou účetního odpisového plánu. Majetek, který vykazuje pořizovací cenu do 40 tis. Kč, je evidován v rozvaze historicky jako drobný dlouhodobý majetek s postupným úbytkem (ř. 017 rozvahy), po zrušení účtu 028 je tento evidován v podrozvahové evidenci.

Dlouhodobý majetek

	Stav na začátku úč. období	Přírůstky, úbytky	Stav na konci úč. období
Software	227 667,00 Kč	99 568,00 Kč	327 235,00 Kč
Pozemky	202 000,00 Kč		202 000,00 Kč
Stavby	12 576 845,00 Kč		12 576 845,00 Kč
Hmotné movité věci	6 530 416,00 Kč	567 239,00 Kč	7 097 655,00 Kč
Drobný dlouhodobý hmotný majetek	859 484,51 Kč	- 20 870,00 Kč	838 614,51 Kč
Nedokončený DHM	0,00 Kč		0,00 Kč
Oprávky k SW	90 533,00 Kč	59 460,00 Kč	149 993,00 Kč
Oprávky ke stavbám	3 360 680,00 Kč	- 177 960,00 Kč	3 538 640,00 Kč
Oprávky k samostat. mov. věcem	5 003 294,00 Kč	212 749,00 Kč	5 216 043,00 Kč
Oprávky k DDHM	859 484,51 Kč	- 20 870,00 Kč	838 614,51 Kč

Odměna auditora

	Výše odměny
Audit roční účetní závěrky	100 000,00 Kč
Poradenství	60 000,00 Kč

Splatné závazky ze zákonného sociálního a zdravotního pojištění a daňové nedoplatky

	Částka	Datum vzniku	Splatnost
Sociální pojištění	520 853,00 Kč	31.12.2019	20.1.2020
Zdravotní pojištění	225 893,00 Kč	31.12.2019	20.1.2020
Daň z příjmu ze závislé činnosti	228 137,00 Kč	31.12.2019	20.1.2020
Daň z přidané hodnoty	356 480,00 Kč	31.12.2019	20.1.2020

Struktura zaměstnanců – průměrný přepočtený počet zaměstnanců

Kategorie zaměstnanců	Průměrný přepočtený počet
archeolog	16,0
z toho statutární orgán	1,0
odborný pracovník – technik, konzervátor	14,1
technicko – hospodářský pracovník	5,5
Celkem	35,6

Osobní náklady

Položka	Částka
A.III.10 Mzdové náklady	13 055 716,00 Kč
A.III.11 Zákonné sociální pojištění	3 847 727,00 Kč
A.III.13 Zákonné sociální náklady	579 121,00 Kč
Celkem	17 482 564,00 Kč

Stanovené odměny a funkční požitky

Rada instituce a dozorčí rada žádné odměny a funkční požitky stanoveny nemají.

Výše odměny statutárního zástupce není uvedena s ohledem na ustanovení §30 odst. 6) vyhl. 504/2002.

Daňové úlevy

Daňová úleva za předcházející období podle §20 odst. 7 zákona 586/1992 Sb. ve výši 629 733 Kč byla v období 2019 použita na úhradu nákladů neziskových záchranných archeologických výzkumů a jinou neekonomickou činnost ústavu nehrazenou z jiných zdrojů. Celková výše nákladů na tuto činnost činila 3 580 tis. Kč

Přijaté dotace

Dotace zřizovatele JMK na činnost – neinvestiční	5 420 tis. Kč
Dotace zřizovatele JMK – investiční	1 080 tis. Kč
Dotace Ministerstva kultury - neinvestiční	2 148 tis. Kč
Dotace Ministerstva kultury - investiční	108 tis. Kč
Dotace celkem	8 756 tis. Kč

Podrozvahové účty

V souladu s účetním standardem 401, bod 2.5.1. je níže uveden majetek, o kterém se neúčtuje v deníku/hlavní knize, ale který je z hlediska posouzení majetkoprávní situace účetní jednotky významný.

Položka	Částka
Publikace	1 822 131,35 Kč
Drobný hmotný majetek	3 749 197,74 Kč

Organizace je v rámci své činnosti vydavatelem odborných publikací. Vzhledem k tomu, že tyto publikace jsou pořizovány z dotace na činnost, jsou vedeny na podrozvahovém účtu.

Další položkou je drobný hmotný majetek, který je v okamžiku pořízení považován za zásobu.

Vypořádání výsledku hospodaření z minulého období

Rada instituce schválila dne 12. 4. 2019 převod zisku za rok 2018 ve výši 170 448,97 Kč do fondu rezervního.

Nepřetržité trvání účetní jednotky

Předpoklad nepřetržitého trvání účetní jednotky je splněn a není žádná významná nejistota ohledně pokračování v předmětu činnosti. Základní archeologický výzkum běží bez závad, jsou uzavřeny SOD na řadu dlouhodobých zakázek. Z tohoto důvodu byla účetní závěrka sestavena obvyklým způsobem.

V Brně dne 3. 4. 2020

Mgr. Andrea Matějčková
ředitelka

AUDITORSKÁ A PORADENSKÁ ČINNOST
registrovaná Komerou auditorů České republiky
Pod Kaštany 23, 616 00 BRNO
zapsána KS v Brně, odd.C, vložka 1603

ZPRÁVA

NEZÁVISLÉHO AUDITORA

o ověření účetní závěrky

Ústav archeologické památkové péče Brno
veřejná výzkumná instituce

Kaloudova 30, 614 00 Brno

k 31.12.2019

Přílohy:
Rozvaha
Výkaz zisků a ztrát
příloha

Příjemce zprávy:

Ředitelka Veřejné výzkumné instituce

Výrok auditora

Provedli jsme audit přiložené účetní závěrky v.v.i. Ústav archeologické památkové péče (dále také Společnosti), sestavené na základě českých účetních předpisů, která se skládá z rozvahy k 31.12.2019, výkazu zisku a ztráty, za rok končící 31.12.2019 a přílohy k této účetní závěrce, které obsahují popis použitých podstatných účetních metod a další vysvětlující informace v souladu s vyhl. č. 504/2009 Sb., ve znění pozdějších změn. Údaje o právním charakteru společnosti a obsahu její činnosti jsou uvedeny pod vlastním výrokem.

Podle našeho názoru účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz aktiv a pasiv Ústavu archeologické památkové péče k 31.12.2019 a nákladů a výnosů a výsledku jejího hospodaření za rok končící 31.12.2019 v souladu s českými účetními předpisy.

Základ pro výrok

Audit jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech a standardy Komory auditorů České republiky (KA ČR) pro audit, kterými jsou mezinárodní standardy pro audit (ISA) případně doplněné a upravené souvisejícími aplikačními doložkami. Naše odpovědnost stanovená těmito předpisy je podrobněji popsána v oddílu Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky. V souladu se zákonem o auditorech a Etickým kodexem přijatým Komorou auditorů České republiky jsme na společnosti nezávislí a splnili jsme i další etické povinnosti vyplývající z uvedených předpisů. Domníváme se, že důkazní informace, které jsme shromáždili, poskytují dostatečný a vhodný základ pro vyjádření našeho výroku

Ostatní informace uvedené ve výroční zprávě

Náš výrok k účetní závěrce se k ostatním informacím nevztahuje. Přesto je však součástí našich povinností souvisejících s auditem účetní závěrky seznámení se s ostatními informacemi a posouzení, zda ostatní informace nejsou ve významném (materiálním) nesouladu s účetní závěrkou či našimi znalostmi o účetní jednotce získanými během provádění auditu nebo zda se jinak tyto informace nejeví jako významně (materiálně) nesprávné.

Na základě provedených postupů, do míry, již dokážeme posoudit, uvádíme, že:

ostatní informace, které popisují skutečnosti, jež jsou též předmětem zobrazení v účetní závěrce, jsou ve všech významných (materiálních) ohledech v souladu s účetní závěrkou.

Dále jsme povinni uvést, zda na základě poznatků a povědomí o společnosti, k nimž jsme dospěli při provádění auditu, ostatní informace neobsahují významné (materiální) věcné nesprávnosti. V rámci uvedených postupů jsme v obdržení ostatních informacích žádné významné (materiální) věcné nesprávnosti nezjistili.

Právní forma – typ právnické osoby

Ústav archeologické památkové péče Brno, Kaloudova 30, 614 00 Brno

právní forma: veřejná výzkumná instituce

IČO: 485 11 005

Předmět podnikání a zahájení činnosti

Veřejná výzkumná instituce Ústav archeologické památkové péče Brno (dále jen v.v.i.) vznikla na základě rozhodnutí územně samosprávného celku: Jihomoravského kraje dle zákona č. 341/2005 Sb., s účinností od 1.1.2007, kdy na ní přešel veškerý majetek Jihomoravského kraje, který byl k 31.12.2006 ve správě příspěvkové organizace od stejného zřizovatele. Zřizovací listina v úplném znění ze dne 27.4.2006, ve znění 4. dodatku ze dne 25.6.2015.

Na základě této skutečnosti byla v.v.i. řádně registrována v Rejstříku veřejných výzkumných institucí, který vede Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Karmelitská 7, Praha.

Dle zřizovací listiny veřejné výzkumné instituce je vymezen účel předmětu hlavní činnosti, jejímž základním cílem je uskutečňování vědeckého archeologického výzkumu v oblasti záchrany a ochrany movitých a nemovitých archeologických památek a poskytování s tím souvisejících služeb:

- vědecký archeologický výzkum a jeho infrastruktura, jejíž součástí jsou veškeré technické činnosti, související s archeologickým výzkumem
- získává, zpracovává a rozšiřuje vědecké informace, vydává vědecké publikace, poskytuje vědecké posudky a odborná stanoviska a provádí konzultační činnost
- rozvíjí mezinárodní spolupráci, včetně organizování společného výzkumu se zahraničními partnery, přijímání a vysílání stážistů, výměny vědeckých poznatků a přípravy společných publikací. Pořádá vědecká setkání, konference a semináře včetně mezinárodních, a zajišťuje infrastrukturu pro svůj výzkum
- úkoly realizuje samostatně i ve spolupráci s vysokými školami a dalšími vědeckými a odbornými institucemi
- poskytuje metodickou pomoc archeologickým pracovištím muzejní sítě Jihomoravského kraje v oblasti záchrany a ochrany archeologického dědictví

Odpovědnost vedení společnosti za účetní závěrku

Statutární orgán Společnosti odpovídá za sestavení účetní závěrky podávající věrný a poctivý obraz v souladu s českými účetními předpisy a za takový vnitřní kontrolní systém, který považuje za nezbytný pro sestavení účetní závěrky tak, aby neobsahovala významné (materiální) nesprávnosti způsobené podvodem nebo chybou.

Při sestavování účetní závěrky je statutární orgán Společnosti povinen posoudit, zda je společnost schopna nepřetržitě trvat, a pokud je to relevantní, popsat v příloze účetní závěrky záležitosti týkající se jejího nepřetržitého trvání a použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky, s výjimkou případů, kdy vedení plánuje zrušení společnosti nebo ukončení její činnosti, resp. kdy nemá jinou reálnou možnost, než tak učinit.

Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky

Naším cílem je získat přiměřenou jistotu, že účetní závěrka jako celek neobsahuje významnou (materiální) nesprávnost způsobenou podvodem nebo chybou a vydat zprávu auditora obsahující náš výrok. Přiměřená míra jistoty je velká míra jistoty, nicméně není zárukou, že audit provedený v souladu s výše uvedenými předpisy ve všech případech v účetní závěrce odhalí případnou existující významnou (materiální) nesprávnost. Nesprávnosti mohou vznikat v důsledku podvodů nebo chyb a považují se za významné (materiální), pokud lze reálně předpokládat, že by jednotlivě nebo v souhrnu mohly ovlivnit ekonomická rozhodnutí, která uživatelé účetní závěrky na jejím základě přijmou.

Při provádění auditu v souladu s výše uvedenými předpisy je naší povinností uplatňovat během celého auditu odborný úsudek a zachovávat profesní skepticismus. Dále je naší povinností:

- Identifikovat a vyhodnotit rizika významné (materiální) nesprávnosti účetní závěrky způsobené podvodem nebo chybou, navrhnout a provést auditorské postupy reagující na tato rizika a získat dostatečné a vhodné důkazní informace, abychom na jejich základě mohli vyjádřit výrok. Riziko, že neodhalíme významnou (materiální) nesprávnost, k níž došlo v důsledku podvodu, je větší než riziko neodhalení významné (materiální) nesprávnosti způsobené chybou, protože součástí podvodu mohou být tajné dohody (koluze), falšování, úmyslná opomenutí, nepravdivá prohlášení nebo obcházení vnitřních kontrol vedením společnosti
- Seznámit se s vnitřním kontrolním systémem společnosti relevantním pro audit v takovém rozsahu, abychom mohli navrhnout auditorské postupy vhodné s ohledem na dané okolnosti, nikoli abychom mohli vyjádřit názor na účinnost vnitřního kontrolního systému
- Posoudit vhodnost použitých účetních pravidel, přiměřenost provedených účetních odhadů a informace, který v této souvislosti statutární orgán uvedl v příloze účetní závěrky
- Posoudit vhodnost použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky vedením společnosti a to, zda s ohledem na shromážděné důkazní informace existuje významná (materiální) nejistota vyplývající z událostí nebo podmínek, které mohou významně zpochybnit schopnost společnosti nepřetržitě trvat. Jestliže dojdeme k závěru, že taková významná (materiální) nejistota existuje, je naší povinností upozornit v naší zprávě na informace uvedené v této souvislosti v příloze účetní závěrky, a pokud tyto informace nejsou dostatečné, vyjádřit modifikovaný výrok. Naše závěry týkající se schopnosti společnosti nepřetržitě trvat vycházejí z důkazních informací, které jsme získali do data naší zprávy. Nicméně budoucí události nebo podmínky mohou vést k tomu, že společnost ztratí schopnost nepřetržitě trvat.
- Vyhodnotit celkovou prezentaci, členění a obsah účetní závěrky, včetně přílohy, a dále to, zda účetní závěrka zobrazuje podkladové transakce a události způsobem, který vede k věrnému zobrazení.

Naší povinností je informovat statutární orgán - mimo jiné o plánovaném rozsahu a načasování auditu a o významných zjištěních - která jsme v jeho průběhu učinili, včetně zjištěných významných nedostatků ve vnitřním kontrolním systému.

Odpovědný auditor

AUDITIA spol. s r.o., Pod Kaštany 2294/23, 616 00 Brno
zapsaná rejstříkovým soudem vedeným Krajským soudem v Brně, odd. C, vložka 1603
registrovaná Komorou auditorů, evidenční číslo: 006 z 19.4.1993
statutární auditor: Ing. Jiří Vrba, evidenční číslo: 0064 z 29.6.1990

Datum vyhotovení zprávy

V Brně dne: 9.4.2020

AUDITIA spol. s r.o.
auditorské a poradenské služby
DIČ: CZ18627853
Pod Kaštany 23, 616 00 Brno

Ing. Jiří Vrba
statutární auditor
ředitel a jednatel obchodní korporace